

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УКРАЇНСЬКА МОВА

**Навчальний посібник
для іноземних слухачів підготовчого відділення**

*За загальною редакцією
канд. філол. наук, професора О. С. Черемської*

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 811.161.2(075.034)

У45

Авторський колектив: канд. філол. наук, доцент В. Ф. Жовтобрюх; канд. філол. наук, доцент Л. М. Архипенко – т. 5, 7, 16; канд. філол. наук, доцент О. С. Дьолог – т. 3, 10, 17; канд. філол. наук, доцент Н. М. Карікова – т. 6, 9, 18; канд. філол. наук, доцент І. І. Сметана – т. 4, 14, 15; канд. філол. наук, доцент В. Г. Сухенко – т. 1, 11, 12; канд. філол. наук, доцент І. М. Ходарева – т. 2, 8, 13.

Рецензенти: проректор з науково-педагогічної роботи і міжнародних зв'язків Харківської державної академії культури, доцент кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства, д-р пед. наук *О. М. Білик*; доцент кафедри українознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, канд. філол. наук *Р. С. Мариняк*.

Рекомендовано до видання рішенням ученої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протокол № 3 від 15.03.2021 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Українська мова [Електронний ресурс] : навчальний посібник для іноземних слухачів підготовчого відділення / В. Ф. Жовтобрюх, Л. М. Архипенко, О. С. Дьолог та ін. ; за заг. ред. канд. філол. наук, професора О. С. Черемської. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 223 с.

ISBN 978-966-676-827-1

Уміщено комунікативний матеріал з ілюстраціями, граматичні таблиці, різноманітні практичні завдання та тексти, лексичний мінімум, а також українсько-англофранцузький словник. Запропоновано систему тем, що послідовно й у доступній формі розкриває основи української фонетики, граматики, формує навички в усному й писемному мовленні, словниковий запас для побутового та фахового спілкування.

Рекомендовано для іноземних слухачів підготовчого відділення, які вивчають українську мову та прагнуть удосконалити свої знання та вміння.

УДК 811.161.2(075.034)

© Жовтобрюх В. Ф., Архипенко Л. М.,
Дьолог О. С. та ін., 2021

© Заг. ред. О. С. Черемської, 2021

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2021

ISBN 978-966-676-827-1

Вступ

Навчальний посібник "Українська мова" призначено для іноземних слухачів підготовчого відділення закладів вищої освіти. Зміст і структура посібника відповідають робочій програмі навчальної дисципліни "Українська мова" та забезпечують виконання загальноприйнятих вимог до початкового рівня володіння українською мовою як іноземною.

Систематичне опрацювання поданого в посібнику навчального матеріалу допоможе слухачам підготовчого відділення сформувати й розвинути комунікативні вміння та навички в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні й письмі), що буде сприяти їхній кращій адаптації до умов проживання й навчання в Україні та успішній реалізації в майбутній професії.

Навчальний посібник спрямовано на набуття іноземними студентами системи компетентностей за всіма розділами навчальної дисципліни "Українська мова" для іноземних слухачів. Передусім, це лінгвістична компетентність, що виявляє себе у здатності застосовувати знання з фонетики, лексики та граматики в різних видах усної та писемної мовленнєвої діяльності. Навчання за посібником забезпечує оволодіння також мовленнєвою компетентністю, яка полягає в адекватному аудіюванні (умінні сприймати на слух інформацію, уміщену як у монологічному висловлюванні та його змістових частинах, так і в розумінні основного змісту діалогу та комунікативних намірів його учасників), а також в ефективному говорінні (здатності усно та письмово відтворювати прочитаний або прослуханий текст, будувати монологічне висловлювання репродуктивно-продуктивного характеру та продуктивне висловлювання на запропоновану тему, відповідно до заданої комунікативної ситуації). Набуття комунікативної компетентності спрямовано на формування навичок адекватного реагування в ситуаціях, пов'язаних із навчальним процесом і побутом, уміння зорієнтуватися у спілкуванні, ефективно впливати на співрозмовника, спрямовувати процес комунікації на виконання професійних завдань. Посібник допомагає оволодіти також прагматичною компетентністю, яка передбачає знання основних стратегій і тактик мовленнєвої поведінки; уміння узгоджувати зміст і форму власного висловлювання із ситуацією спілкування та комунікативними намірами реципієнта, належним чином вступати в дискусію/бесіду, використовуючи для

цього відповідні мовленнєві засоби; ефективно використовувати різноманітні мовні засоби для висловлення мовленнєвих інтенцій.

Посібник спрямовано також на формування соціокультурної компетентності, що ґрунтується на знаннях про культуру, історію, географію, політичний, економічний устрій країни навчання; поінформованості про особливості мовленнєвої поведінки носіїв мови, національного мовного етикету; умінні користуватися правилами комунікативної взаємодії у процесі спілкування.

Навчальний матеріал посібника розподілено за 18 темами, кожна з яких має таку структуру: *теоретичний матеріал*, який для кращого розуміння та запам'ятовування переважно подано у вигляді таблиць і схем; *практичний матеріал*, для засвоєння якого користувачам посібника запропоновано багато різноманітних тренувальних вправ, завдань для повторення за викладачем, читання та письма; *тематичні тексти*, побудовані таким чином, щоб користувачі могли краще засвоїти новий теоретичний матеріал і згадати вже вивчене; *лексичний мінімум*, де подано нові українські слова, які після опрацювання кожної теми потрібно перекласти рідною для користувачів мовою.

Окрім того, наприкінці навчального посібника для зручності вміщено загальний словник трьома мовами: українською, англійською та французькою (передбачено й вільне місце для перекладу іншими, крім зазначених, мовами). Посібник містить значну кількість удадо підібраного ілюстративного матеріалу, що буде сприяти стійкому та тривалому втриманню уваги користувачів, яким, сподіваємося, буде цікаво вчитися за ним.

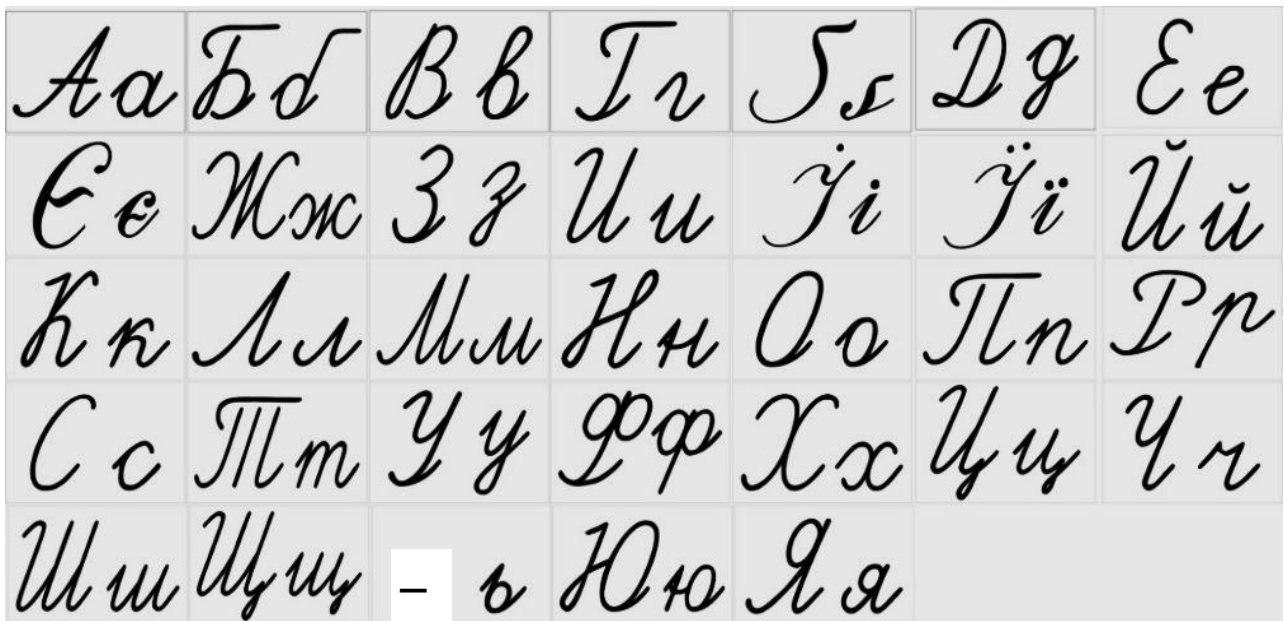
Навчальний посібник допоможе слухачам підготовчого відділення опанувати українську мову на достатньому для успішної комунікації рівні.

Тема 1

Звуки та літери української мови

Літера	Назва	Звук
Аа	а	[а]
Бб	бе	[б]
Вв	ве	[в]
Гг	ге	[г]
Ґґ	ґе	[ґ]
Дд	де	[д]
Ее	е	[е]
Єє	є	[йе]
Жж	же	[ж]
Зз	зе	[з]
Ии	и	[и]
Іі	і	[і]
Її	ї	[йі]
Йй	йот	[й]
Кк	ка	[к]
Лл	ел	[л]
Мм	ем	[м]

Літера	Назва	Звук
Нн	ен	[н]
Оо	о	[о]
Пп	пе	[п]
Рр	ер	[р]
Сс	ес	[с]
Тт	те	[т]
Уу	у	[у]
Фф	еф	[ф]
Хх	ха	[х]
Цц	це	[ц]
Чч	че	[ч]
Шш	ша	[ш]
Щщ	шча	[шч]
Ь	м'який знак	–
Юю	йу	[йу]
Яя	йа	[йа]

Зверніть увагу!

Літери, що використовують на позначення **ГОЛОСНИХ** звуків:

а, о, у, е, и, і, я, ю, є, ї.

Літери, що мають **приголосний і голосний** звуки:

я [ja], ю [ju], є [je], ї [ji].

Літери, що використовують на позначення **приголосних** звуків:

б, п, в, м, ф, л, н, д, т, з, с, ц, р, к, г, ґ, ж, ч, ш, щ.

Буквосполучення: дж, дз.

Пишіть!

А а

Е е

О о

Ц ц

Читайте!

а – е – о	ац – ец – оц	аце – ецо – оце	Це "а", це "о", а це "е"
е – о – а	ца – це – цо	еца – оца – ацо	
о – а – е	аца – еце – оцо	цец – цац – цоц	

Це

М м

Т т

ма – мо та – то ам – ем ат – ет	То мама. То тато. Тато та мама. Це тато та мама	 Це мама	 Це тато

Мама

Тато

Це тато та мама

Х х

У у

ах – ех – ох – ух аха – ехе – уху	цу – ту – уц – ут му – ум – ха – хо	тах – тех – тох хта – хте – хто	ото – оте – оце ехо – там – тут

Зверніть увагу!

там ≠ тут   там ≠ тут

Там, Тут, там, тут

Мама **тут**.

Тато **там**.

Д д

да – та до – то ду – ту де – те	дам – там дом – том дум – тум дем – тем	Тут мама. Там мама. Мама тут. Мама там	Тут тато. Там тато. Тато тут. Тато там

Де? Де?

Де, де

І і

К к

ка – ак – ек ко – ок – ак	кі – ік – ук тік – так	кот – ток кут – тук

Так, Так

Так, так

– Хто це? Мама? – Так, це мама	– Хто це? Тато? – Так, це тато	– Де мама, а де тато? – Мама тут, а тато там
– <i>Хто це? Мама?</i> – _____, _____	– <i>Хто це? Тато?</i> – _____, _____	– <i>Де мама, а де тато?</i> – _____, _____

В в

Н н

Щ щ

Що? Що?

Що, що

на – ну – не – ні ща – шу – ще – щі	їще – еше – ущу ден – тен – мен	щука – щока вона – воно – він

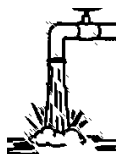
Запам'ятайте!

Що це?

Це да́та.

_____.

Це вода́.

_____.

Це ка́ва.

_____.

дата

вода

кава

Так ≠ ні Так ≠ ні

- Хто це? Це мама?
- Ні, це не мама, це тато.

- Що це? Це дата?
- Так, це дата.

- Що це? Це кава?

_____.

- Хто це? Тато і мама?

_____.

Що це?

Це вікно́.

_____.

Це кві́тка.

_____.

Це кімна́та.

_____.

вікно

квітка

кімната

Читайте!

– Де тато?	– Кава там?	– Хто це?	– Що це?	– Це вікно?
– Тато тут.	– Ні, кава тут.	– Це мама.	– Це квітка.	– Так, це вікно.

Повторення

А а

О о

У у

Е е

І і

В в

Д д

К к

М м

Н н

Т т

Х х

Ц ц

Щ щ

ВІН	ВОНА	ВОНО
тато	мама	вікно

Читайте і перекладайте!

Водá, кáва, мáма, тáто, вікно́, квітка́, декáн, деканáт, кімнáта, де, хто, що, ні, так, тут, там, це, мóва, щокá, дáта, кіт, ще, вдóма, дім, Антóн, Ніна.

С с

са – со – се – су – сі	асе – есо – осе	мса – ксо – всу	студент
ас – ос – ес – ус – іс	сес – сас – сос	все – всі – вса	студентка

– Хто це?
– Це **студент**.

– А це хто?
– Це **студентка**.

– Що це?
– Це сумка.

– А це що?
– Це сонце.

студент

студентка

сонце

сумка

місто

таксі

И и

ИС – ИМ – ИН – ИТ

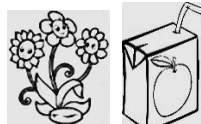
СИ – МИ – НИ – ТИ

ИСЕ – ОСИ – ЕСИ

ВСИ – КСИ – ПСИ

Це мама, тато і син.

Це квіти і сік.

син

сік

Л л

ла – ло – лу – ле

але – оло – улу

ліс – лис – лист

літо – слово – стіл

Запам'ятайте!

стіл

лист

клас

словнік

молоко

П п

Р р

па – пу – пе – пі ра
– ро – ру – ри

пра – пре – прі – пру
кра – кро – дра – дро

апа – упу – іпи
рід – ред – рад

папір
справа

Запам'ятайте!

ла́мпа

папі́р

ріка́

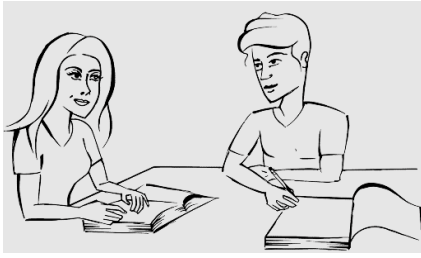
мо́ре

двє́рі

Читайте!

- Привіт, Андре!
- Привіт, Лілі!
- А де Антон?
- Він тут.
- А де Анна?
- Вона вдома.

СЛОВНИК

стіл

двері

лампа

Читайте і перекладайте!

Рука́, голова́, о́ко, нога́, ра́нок, ві́тер, со́нце, де́рево, мо́локо, ка́ва, трава́, се́рце, кві́ти, дити́на, весна́, хма́ра, дощ, тра́ктор, папі́р, докуме́нт, моне́та, університет, хвили́на, секун́да, квито́к, сті́л, ла́мпа, кімна́та, две́рі, дека́н.

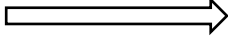
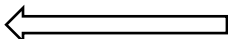

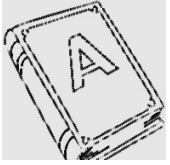
Це літера ь ь

Д – дь Т – ть Л – ль	Н – нь С – сь Ц – ць	нуль роль сінь	 стілець	 олівець

стілець

олівець

Ч ч

ча – чо – чу чи – че – чі ач – оч – уч ич – еч – іч	ача – учу ече – ічі очі – учі ечі – ачі	 право́руч ліво́руч	 ручка	 викладач	 підручник

Читайте!

Ч

час, чек, число, читач, черга, частина, чоловік, чемпіон, чотири, червоний, чистий, ручка.

			- Що це? - Це підру́чник? - Де оліве́ць? - Він лівору́ч. - А де ру́чка? - Вона правору́ч
- Хто це? - Це дівчи́на? - А хто вона? - Вона студе́нтка. - А що там? - Там підру́чники. - А хто це пору́ч? - Поруч студе́нт			

ручка _____

підручник _____

студент _____

викладач _____

ліворуч _____

праворуч _____

поруч _____

Ш ш _____

З з _____

 Читайте!

ша – шо – шу ши – ше – ші аш – ош – уш иш – еш – іш	за – зо – зу зи – зе – зі аз – оз – уз из – ез – із	аша – ошу еши – іші аза – узу ізі – езе	наш – ваш на́ше – ва́ше до́шка швидко	ва́за – звук за́втра – за́раз зо́шит ро́зклад

Ш

ша́фа, шко́ла, шифр, маши́на, Тара́с Шевче́нко, по́шта.

Запам'ятайте!

до́шка	маши́на	зо́шит	ро́зклад	ва́за	звук

зараззавтраКоли?зошитнаприклад**Читайте!**

Це деканат. Тут розклад. Завтра урок. А це стіл. Тут ліворуч зошити та папір, а там праворуч олівець і підручник. Це студент та студентка. Тут декан і викладач. Це вікно. Там сонце. Зараз перерва.

Г ɣГ ɦ**Слухайте, повторюйте, читайте!**

Г [ɦ]			Г [ɦ]		
га – ага	група		ґа – аґа	ґанок	
ге – еге	гумка		ка – ґа	ґуля	
го – ого	година		еґе – ґе	ґрунт	
гу – угу	книга		ку – ґу	аґрус	
		ГОДИННИК			ґУДЗИК

групагодинаґудзикЙ ʏ

ай – ой – ей мий – мій най – ной дай – дуй	вій – вий лій – лий гай – гой кай – кій			
		кре́йда	майдáн	музе́й

крейда

майдан

музей

Слухайте, повторюйте, читайте!

Я

я, яблуко, язик, ягода, ярлик, ялинка, ясно, яхта.

Ю

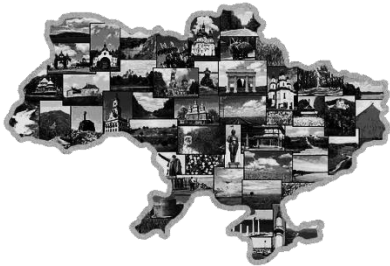
юність, юнак, юрист, юридичний, ювелір, Юпітер.

Є

євро, Європа, євробанк, євrorинок, єна.

Ї

їжа, їдальня, їхати, країна, Україна, Київ, поїзд.

Це – країна Україна.
Столиця – місто Київ.

Мова – українська.
Це – українець.
То – українка.

Тут українці.

Україна

яблуко

юнак

Запам'ятайте!

яблуко

ялинка

поїзд

їдальня

Ф ф

фа – фо – фу
фе – фи – фі
ша – ва – фа

фо́то
кафе́
фра́за

ша́фа

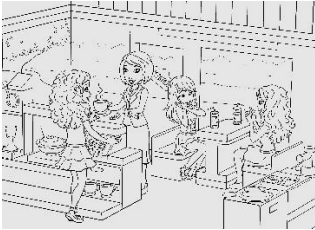
звук   ⇔   літера   ⇔   слово   ⇔   фраза   ⇔   текст

фото

фраза

Читайте!

Це кафе. Ліворуч стіл. А праворуч стілець.
Тут кава та круасан. Там чай, сік, морозиво.

Ось студентка Галина та подруга Оксана.
Поруч викладач Ніна Петрівна.

Б б

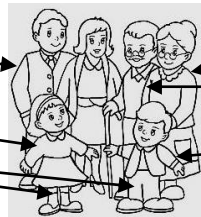
Ж ж

ба – бо – бу бе – би – бі	жа – жо – жу же – жи – жі	аба – убу – иби бра – бро – бру	ажа – ужу – їжа жир – жар – жур

ба́тько = тато

сестра́

діти }

бабу́ся

діду́сь

брат

- Це фото?
- Так, це фото.
- Хто це?
- Це батько і мати.

- А це хто?
- Це бабуся і дідусь.
- А хто поруч?
- Поруч діти. Це брат і сестра.

Читайте!

Ж

життя́, жи́ти, журна́л, гурто́житок, жалюзі́, друзи́ти, жетон, їжа́,
жінка, жури́, ти́ждень, ло́жка, лі́жко, теж, їжа́к, жук, жо́втий.

Запам'ятайте!

журна́л	лі́жко	гурто́житок	ти́ждень	їжа́	ло́жка

бабуся

гуртожиток

тиждень

журнал

Слухайте, повторюйте, читайте!

ДЖ
ДЗ

джинси, джаз, джем, бюджет

дзвін, дзеркало, дзьоб, дзюдó

бджола́

дзвóник

Це знак апостроф (')

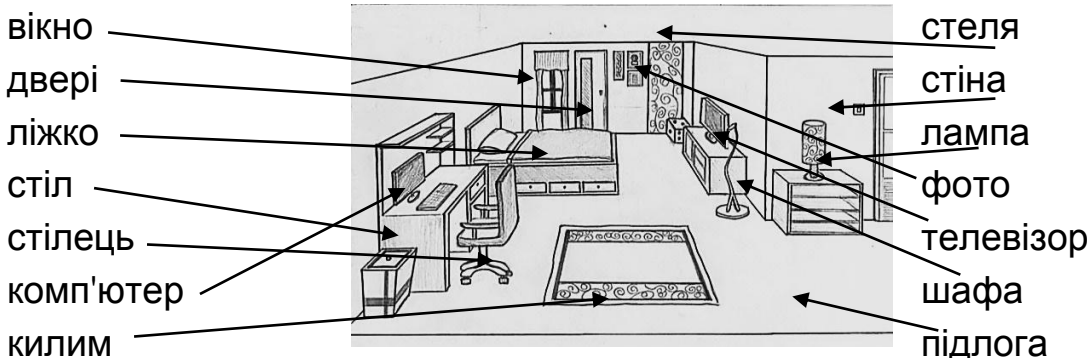
Слухайте, повторюйте, читайте!

п'є – п'ї – п'ю – п'я в'є – в'ї – в'ю – в'я м'є – м'ї – м'ю – м'я б'є – б'ї – б'ю – б'я	п'ять дев'ять ім'я здоров'я	 сім'я́	 м'яч

сім'я

м'яч

Це кімната

Це кімната. Ось ліжко. Ліворуч вікно. Поруч двері. Ось стіна. Тут фото. Там шафа, телевізор і лампа. Це стіл. Тут комп'ютер. Поруч стілець. А ось підлога. Тут килим.

Лексичний мінімум

бабуся	
батько	
брат	
викладач	
вікно	
година	
годинник	
група	
гуртожиток	
двері	
декан	
деканат	
дзвоник	
дзеркало	
дитина	
дівчина	
документ	
дочка	
дошка	
друг	
дружити	
жити	
життя	
жінка	
завтра	
зошит	
ім'я	
їхати	
квиток	
кімната	

Тема 2 Іменник

Читайте!

- Це фото?
- Так, це фото.
- Це готель?
- Ні, це будинок. Тут кімната. Прямо вікно, там квіти. Праворуч ліжко. Ліворуч шафа, стіл і стілець. Тут фото. Там Марія. Марія студентка.
- Марія вдома?
- Ні, Марія не вдома.

Пишіть!

він

вона

воно

вдома

прямо

шафа

стіл

стілець

квіти

кімната

праворуч

ліворуч

Запам'ятайте!

підручник = книга

словник = книга

Хто це?	Що це?
Де це?	

Читайте!

Хто це? – Це тато.

Хто це? – Це мама?

Хто це? – Це сестра.

Хто це? – Це друг.

Де брат? – Брат там.

Де родина? – Родина тут.

Що це? – Це стіл.

Що це? – Це тарілка.

Що це? – Це ложка.

Що це? – Це суп.

Де риба? – Риба тут.

Де чай та кава? – Чай та кава тут.

Запитайте!

Зразок: Викладач – хто це? Автомобіль – що це?

Викладач, автомобіль, чоловік, жінка, столиця, студент, лікар, літера, вода, дитина, фото, молоко, подруга, хліб, ліжка, шафа, двері, хлопець, дівчина, сумка, олівець.

Читайте діалог!

– Це стіл. Тут обід.

– Що це?

– Це суп і хліб.

– А це що?

– Це рис і риба.

– А що там?

– Там вода, а там сік.

– А де банан?

– Ось банан.

– А що це?

– Це мед.

Зверніть увагу!

Хто це?	А це хто?
Це студентка	А це студент

Пишіть!

Зразок: Хто це? – Це декан. – Декан.

А це хто? – А це викладач. – Викладач.

Студент – студентка. Продавець – покупець. Ахмед – Марія. Спортсмен – актор. Музикант – співак. Ректор – декан. Директор – касир. Собака – кіт. Президент – міністр.

Запам'ятайте!

теж = також

і = та

вода і кава
вода та кава

олівець і ручка
олівець та ручка

стілець і стіл
стілець та стіл

Читайте! Пишіть!

Це карта. Ось Європа. Тут Франція, Італія, Іспанія, Польща, Україна. Це Київ. Київ – столиця. Париж, Рим, Мадрид, Варшава – теж столиці. А ось Харків. Харків – велике місто.

А ось Азія. Там Китай. Там місто Пекін.
Пекін – столиця. Пекін – дуже велике місто.

- Що це? (карта) _____
- Де Європа? _____
- Де Франція, Італія, Іспанія, Польща, Україна? _____
- Київ – це столиця? _____
- А Харків – це столиця? _____
- Де Азія? _____
- Де Китай? _____
- Де місто Пекін? _____

Зверніть увагу!

Це студент?	– Ні. – Ні, це професор. – Ні, це не студент, а професор

Читайте! Пишіть!

Зразок: Це Максим? – Ні, це не Максим, а Іван.

- Це касир? – Ні, _____, а _____
- Це Марина? – Ні, _____, а _____
- Це турист? – Ні, _____, а _____
- Це артист? – Ні, _____, а _____
- Це фрукт? – Ні, _____, а _____
- Це молоко? – Ні, _____, а _____
- Це хліб? – Ні, _____, а _____

Читайте!

Це кімната. Прямо вікно, там квіти. Праворуч ліжко та шафа. Ліворуч телевізор, стіл і стілець. Тут фото. Там пані Марія та пан Віктор.

- Пані Марія вдома?
- Ні, вона не вдома.
- Хто вона?
- Пані Марія – лікар.
- А де пан Віктор?
- Він удома. Ось він.
- Він теж лікар?
- Ні, він не лікар, а перекладач.

Запам'ятайте!

вдома = удома

Читайте! Відповідайте!

- Зразок: Він аспірант? – Ні, студент.
– Ні, він студент.
– Ні, він не аспірант, а студент.

Він хімік? (фізик). Він ректор? (студент). Він доцент? (професор).
Він касир? (перукар). Він спортсмен? (турист). Він декан? (ректор). Вона спортсменка? (артистка). Вона історик? (фізик). Вона секретарка? (викладач). Вона дизайнерка? (співачка).

Запам'ятайте!

- 1** один
- 2** два
- 3** три
- 4** чотири
- 5** п'ять
- 6** шість
- 7** сім
- 8** вісім
- 9** дев'ять
- 10** десять

Пишіть!

Один _____

Два _____

Три _____

Чотири _____

П'ять _____

Шість _____

Сім _____

Вісім _____

Дев'ять _____

Десять _____

1	Це один? Це чотири?	Так, це один. Ні, це не чотири. Це один
4	Це чотири? Це один?	
7	Це вісім? Це сім?	
2	Це два? Це три?	
8	Це вісім? Це сім?	
10	Це десять? Це два?	
5	Це п'ять? Це дев'ять?	
9	Це дев'ять? Це п'ять?	
3	Це шість? Це три?	
6	Це шість? Це десять?	

Читайте!

Ось фото. Тут літо, сонце, будинок. Це сім'я. Сім'я вдома. Ось тато Антон і мама Галина. Де вони? Вони ліворуч. А хто вони? Тато – лікар, а мама не лікар, вона інженер. Це дочка Марія і син Роман. Де вони?

Вони праворуч. А хто вони? Марія та Роман – студенти. А це що? Це сад.
А що там? Там басейн.

Лексичний мінімум

фото	
будинок	
кімната	
літо	
сонце	
син	
дочка	
сім'я	
праворуч	
ліворуч	
басейн	
лікар	
інженер	
лампа	
ліжко	
літера	
ложка	
мова	
молоко	
наприклад	
олівець	
папір	
підлога	
поруч	
привіт!	
ранок	
розклад	
слово	
стеля	

Тема 3

Поняття множини іменника. Особові займенники

Літера **Я я** – звуки [ја]

Літера **Є є** – звуки [је]

Літера **Ю ю** – звуки [ју]

Літера **Ї ї** – звуки [їі]

Пишіть!

Я я _____

Ю ю _____

Є є _____

Ї ї _____

Читайте!

а – я	у – ю	е – є	и – ї
ба – бая	бу – баю	бе – беє	би – бої
па – пая	пу – паю	пе – пее	пи – пої
да – дя – дая	ду – дю – даю	де – деє	ди – дої
за – зя – зая	зу – зю – заю	зе – зеє	зи – зої
ва – вая	ву – ваю	ве – веє	ви – вої
на – ня – ная	ну – ню – наю	не – неє	ни – ної
ма – моя	му – мою	ме – моє	ми – мої – їм
та – тя – твоя	ту – тю – твою	те – твоє	ти – твої – їт
са – своя	су – свою	се – своє	си – свої – їс

Читайте!

1. Мрія, яма, яблуко, ягода, язик, пісня, бабуся, заняття, знання, завдання, столиця, аудиторія, свято, вулиця, десять.

2. Юля, Юра, людина, ключ, юнак, юність.

3. Євген, Єва, Європа, заєць.

4. Країна, Україна, їжак, їжа, Київ.

Читайте діалог!

– Хто це?

– Це Юра.

- Хто це?
- Це Юля.
- Це ключ?
- Так, це ключ.
- Це Україна?
- Так, це Україна.
- Це Київ?
- Так, це Київ.
- Київ – це столиця?
- Так, Київ – це столиця.
- Хто це?
- Це бабуся.
- Це бабуся?
- Так, це бабуся.
- Що це?
- Це ключ.

Завдання 3.1. *Напишіть відповіді.*

Зразок: Це Юля? Так, це Юля.

1. Це Євген?.....
2. Це Юра?.....
3. Це ключ?.....
4. Це аудиторія?.....
5. Це заєць?.....
6. Це їжак?.....
7. Це ягода?.....
8. Це вулиця?.....
9. Це країна.....
10. Це людина?.....
11. Це яблуко?.....
12. Це Київ?.....

Зверніть увагу!

' – це знак "апостроф"

Читайте!

м'я – [мйа], м'є – [мйе], м'ю – [мйу], м'ї – [мйв]

б'я – б'є – б'ї – б'ю	п'я – п'є – п'ї – п'ю	в'я – в'є – в'ї – в'ю	ф'я – ф'є
ба – бя – б'я	па – п'я – п'я	ва – вя – в'я	ф'ї – ф'ю
б'є – бе	п'є – пе	в'є – ве	фа – ф'я
б'ї – бі – би	п'ї – пі – пи	в'ї – ві – ви	ф'я – ф'є
б'ю – бу	п'ю – пу	в'ю – ву	фе – фи

Читайте!

Це сім'я.
 Це мама. Ім'я – Оксана.
 Це тато. Ім'я – Петро.
 Це дідусь. Ім'я – Євген.
 Це бабуся. Ім'я – Марія.
 Це сестра. Ім'я – Юля.
 Це брат. Ім'я – Максим.
 Це я. Ім'я – Юра. Ми сім'я.

Пишіть!

ім'я _____
 сім'я _____
 п'ять _____
 дев'ять _____

Літера **Щ щ** – звук [шч]

Пишіть!

Ш ш _____
 Ч ч _____
 Щ щ _____

Читайте!

ша – ча – ща – ащ	ши – чи – щи – ищ
шо – чо – що – ощ	ше – че – ще – ещ
шу – чу – шу – ущ	аща – ощо – ущу – ищи – еще

Пишіть!

Ще _____

Що _____

Читайте!

1. Що це? – Це аудиторія.	5. Що це? – Це яблуко.
2. Що це? – Це заняття.	6. Що це? – Це ключ.
3. Що це? – Це вулиця.	7. Що це? – Це завдання.
4. Що це? – Це країна	8. Що це ? – Це свято

Зверніть увагу!

Літера ь ("м'який знак") – звук [Ø]

Читайте!

да – дя – дь	ма – мя – мь	за – зя – зь
та – тя – ть	ла – ля – ль	дя – ді – де – дь
на – ня – нь	са – ся – сь	ля – лі – ле – ль

Пишіть!

Дь _____

ТЬ _____

Нь _____

Мь _____

Ль _____

Читайте!

День, дідусь, батько, місяць, автомобіль, олівець, стілець, портфель, хлопець, сіль, будь ласка, п'ять, шість, дев'ять, десять, факультет, сьогодні, українець, українська мова, англійська мова, французька мова, їдальня.

Пишіть!

День _____

Олівець _____

Факультет _____

Дідусь _____

Батько _____

Сіль _____

Хлопець _____

Українець _____

Читайте діалог!

- Що це?
- Це аудиторія.
- Це аудиторія?
- Так, це аудиторія.
- Сьогодні урок?
- Так, сьогодні урок.
- Це олівець?
- Ні, це не олівець. Це ручка.

- Що це?
- Це факультет.
- Це факультет?
- Так, це факультет.
- Хто тут?
- Тут студент, студентка та викладач.
- Це викладач?
- Так, це викладач.

Зверніть увагу!

Особові займенники

Я	МИ
ТИ	ВИ
ВІН, ВОНА, ВОНО	ВОНИ

- Хто на фото?
- Це мама.
- Хто вона?
- Вона інженер.
- А хто тато?
- Він менеджер.
- Хто вони?
- Вони тато і мама.
- Хто ти?
- Я студент.

Завдання 3.2. Напишіть особові займенники.

Зразок: Це друг. Це він.

1. Це студентка. Це ... .
2. Це друг і подруга. Це ... .
3. Це дівчина. Це ... .
4. Це декан. Це ... .
5. Це я і друг. Це ... .
6. Це тато і мама. Це ... .
7. Це вікно. Це ... .
8. Це машина. Це ... .
9. Це я і брат. Це ... .
10. Це я і сестра. Це ... .

Читайте діалог!

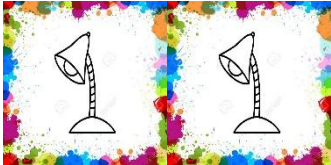

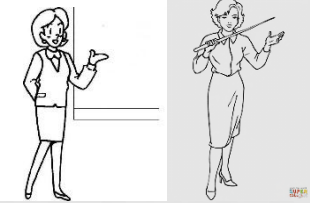

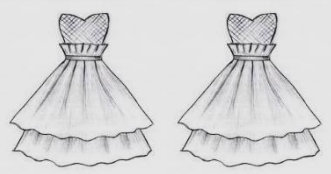

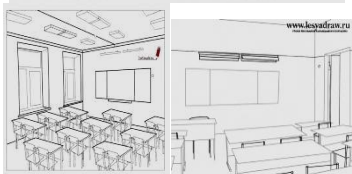

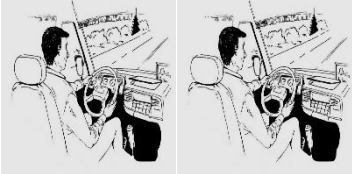

- Хто ти?
- Я студент.
- А хто це?
- Це друг.
- Хто він?
- Він теж студент.
- Це друг Євген?
- Так, це друг Євген.
- Він студент?
- Так, він студент.

Множина іменника

Зверніть увагу!

Однина	Множина
студент	студенти
лампа	лампи
олівець	олівці
викладач	викладачі
сукня	сукні
аудиторія	аудиторії
водій	водії

Пишіть!

Студент

Студенти

Лампа

Лампи

Олівець

Олівці

Викладач

Викладачі

Сукня

Сукні

Аудиторія

Аудиторії

Пишіть слова у множині!

Зразок: Студентка – ... . –

Студентка – студентки.

Година –

Стеля –

Зошит –

Університет –

Вулиця –

Група –

Крейда –

Сумка –

Клас –

Сім'я –

Країна –

Словник –

Читач –

Столиця –

Документ –

Нога –

Дата –

Рука –

Кімната –

Розклад –

Підручник –

Ручка –

Хвилина –

Декан –

Їдальня –

М'яч –

Журнал –

Звук –

Музей –

Монета –

Завдання 3.3. Напишіть слова у множині.

Зразок: Це зошит, а це ... . –

Це зошит, а це зошити.

1) Це кімната, а це ... .

5) Це книга, а це ... .

2) Це ваза, а це ... .

6) Це країна, а це ... .

3) Це стіл, а це ... .

7) Це країна, а це ... .

4) Це підручник, а це ... .

8) Це ручка, а це ... .

9) Це олівець, а це	12) Це сумка, а це ... .
10) Це зошит, а це	13) Це аркуш, а це ... .
11) Це вправа, а це	14) Це столиця, а це ... .

Завдання 3.4. Напишіть слова у множині.

Зразок: Це хлопець, а це ... . –

Це хлопець, а це *хлопці*.

1) Це сім'я, а це	8) Це мама, а це ... .
2) Це брат, а це	9) Це сестра, а це ... .
3) Це бабуся, а це	10) Це дідусь, а це ... .
4) Це студент, а це	11) Це студентка, а це ... .
5) Це університет, а це	12) Це поверх, а це ... .
6) Це факультет, а це	13) Це декан, а це ... .
7) Це деканат, а це	14) Це викладач, а це ... .

Завдання 3.5. Напишіть слова в однині.

Зразок: Бібліотеки – ... . –

Бібліотеки – *бібліотека*.

Кімнати – ..., зошити – ..., ручки – ..., завдання – ..., олівці – ..., місяці – ..., факультети – ..., музеї – ..., аудиторії – ..., столиці – ..., вулиці – ..., площі – ..., проспекти – ..., сади – ..., театри – ..., машини – ..., автомобілі – ..., брати – ..., сестри – ..., викладачі – ..., поверхи – ..., учні – ..., гуртожитки – ..., їдальні – ..., магазини – ..., мами – ..., бабусі – ..., дідусі – ... .

Читайте!

Це місто Харків

Це країна Україна. Тут гори, ліси й ріки. Тут місто. Це місто Харків. Тут вулиці, площі, проспекти. Тут метро, трамваї, автобуси, тролейбуси, машини. Тут музеї, театри, магазини. Це центр. Це вулиця Сумська. Театр ліворуч, а банк праворуч. Тут Сад Шевченка. Там фонтани та ресторани. Ось проспект. Це проспект Науки. Тут університет. Тут викладачі, студенти та студентки.

Завдання 3.6. Дайте відповідь на запитання.

1. Яка це країна?	
2. Що тут?	
3. Яке це місто?	
4. Харків – це місто?	
5. Що тут?	
6. Тут метро?	
7. Тут музеї?	
8. Тут театри?	
9. Сумська – це вулиця?	
10. Що ліворуч?	
11. Що праворуч?	
12. Це проспект Науки?	
13. Що тут?	
14. Хто тут?	

Завдання 3.7. Знайдіть у тексті слова в однині та множині.
Випишіть їх.

Однина	Множина
<i>країна</i>	<i>гори</i>

Завдання 3.8. *Складіть розповідь про своє місто.*

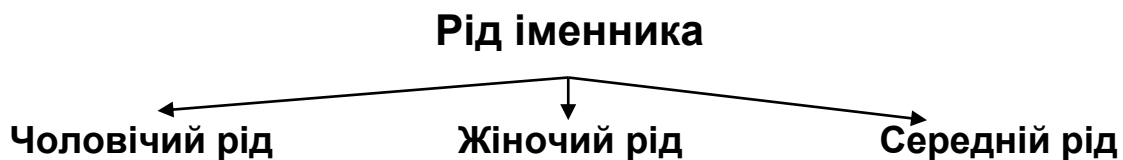
Лексичний мінімум

автобус	
автомобіль	
аудиторія	
бабуся	
будь ласка	
вулиця	
день	
дерево	
дідусь	
заняття	
завдання	
знання	
їдальня	
країна	
люди	
магазин	
машина	
метро	
місто	
олівець	
площа	
портфель	
проспект	
стілець	
столиця	
студент	
сьогодні	
театр	
трамвай	
тролейбус	

Тема 4

Рід іменника. Систематизація форм множини.

Прикметник

Зверніть увагу!

В українській мові рід визначаємо за закінченням або співвідносимо іменник із займенниками **він (мій), вона (моя), воно (моє)**.

Чоловічий рід (ч. р.) (він, мій)	- □ (-ь, -й)	стіл		музей	
	-о	тато		дядько	
	-а, -я	Юра		Ілля	
Жіночий рід (ж. р.) (вона, моя)	-а, -я	мама		сім'я	
	- □	сіль		ніч	
	-ія	лекція		аудиторія	
Середній рід (с. р.) (воно, моє)	-о	яблуко		молоко	
	-е	море		сонце	
	-я	волосся		обличчя	

Завдання 4.1. Запишіть іменники в таблицю.

Він (мій)	Вона (моя)	Воно (моє)
Клас	Сумка	Ліжко

Дата, тема, син, вікно вода, батько, Микола, кава, фото, кіт, місто, лист, квітка, слово, кімната, словник, фраза, прізвище, ім'я, папір, ріка, дерево, стеля, документ, море, підручник, число.

Завдання 4.2. Визначте рід іменників.

Чоловічий рід – зошит _____

Жіночий рід – дошка _____

Середній рід – яблуко _____

Крейда, поїзд, їдальня, слово, звук, країна, столиця, кафе, декан, їжа, чай, морозиво, дідусь, бабуся, тато, дочка, фото, сім'я, гуртожиток, ліжко, журнал, дзеркало, обличчя, університет, аудиторія, дзвоник, волосся, шафа, годинник, сонце.

Множина іменника

Зверніть увагу!

Роди	Однина	Множина
Чоловічий рід (ч. р.) (він)	брат урок студент деканат викладач трамвай	брати уроки студенти деканати викладачі трамваї

Жіночий рід (ж. р.) (вона)	сестра мова площа сім'я аудиторія їдальня бібліотека	сестри мови площі сім'ї аудиторії їдальні бібліотеки
Середній рід (с. р.) (воно)	вікно море прізвище заняття	вікна моря прізвища заняття

Зверніть увагу!

Людина – люди,
дитина – діти,
ім'я – імена,
дівчина – дівчата,
день – дні,
хлопець – хлопці,
олівець – олівці,
учень – учні,
друг – друзі,
мати – матері.

друг

пóдруга

друзі

Завдання 4.3. Напишіть слова у множині.

Зразок: Факультет – *факультети*, книга – *книги*, місто – *міста*.

а) зошит – ..., підручник – ..., урок – ..., деканат – ..., декан – ..., викладач – ..., музей – ..., університет – ..., поверх – ..., автомобіль – ..., дідусь – ..., майдан – ..., економіст – ..., портфель – ..., гуртожиток – ..., парк – ..., сад – ..., магазин – ..., текст – ..., клас – ..., син – ...;

б) студентка – ..., крейда – ..., шапка – ..., ручка – ..., машина – ..., лекція – ..., подруга – ..., вправа – ..., дочка – ..., фраза – ..., дошка – ...,

літера – ..., кімната – ..., перерва – ..., мова – ..., країна – ..., столиця – ..., група – ..., аудиторія – ..., площа – ..., сім'я – ...;

в) дзеркало – ..., вікно – ..., море – ..., яблуко – ..., число – ..., завдання – ..., слово – ..., ім'я – ..., прізвище – ..., ліжко – ... .

Завдання 4.4. Напишіть слова у множині.

Зразок: Це клас, а це ... . –

Це клас, а це *класи*.

Це годинник, а це ... .

Це вікно, а це ... .

Це ліжко, а це ... .

Це дзеркало, а це ... .

Це дата, а це ... .

Це документ, а це ... .

Це прізвище, а це ... .

Це словник, а це ... .

Це ліжко, а це ... .

Це море, а це ... .

Це місто, а це ... .

Це слово, а це ... .

Прикметник який? яка? яке? які?

Зверніть увагу!

В українській мові прикметники змінюються за відмінками, родами (в однині) та числами.

Однина		Множина
Чоловічий рід який?	-ий – зелений зошит -ій – синій олівець	Які? -і – зелені зошити сині олівці
Жіночий рід яка?	-а – зелена ялинка -я – синя ручка	
Середній рід яке?	-е – зелене яблуко -є – синє море	

Слухайте, повторюйте, читайте!

Який це словник?	Це український <u>словник</u> .	-ий
Яка це мова?	Це українська <u>мова</u> .	-а
Яке це слово?	Це українське <u>слово</u> .	-е
Які це підручники?	Це українські <u>підручники</u> .	-і

Читайте!

Який? чоловічий рід		Яка? жіночий рід	Яке? середній рід	Які? множина
веселий		весела	веселе	веселі
сумний		сумна	сумне	сумні
сильний		сильна	сильне	сильні
слабкий		слабка	слабке	слабкі
старий		стара	старе	старі
молодий		молода	молоде	молоді
зимовий		зимова	зимове	зимові
літній		літня	літнє	літні

Завдання 4.5. Напишіть прикметники в таблицю.

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід	Множина
високий	красива	нове	чудові

Літня, молоде, чорний, холодні, розумний, цікаве, гаряча, старі, старший, молодша, веселе, маленькі, голосний, приголосні, велике, смачна.

Завдання 4.6. Напишіть прикметники в потрібному роді.

Зразок: **Яскравий:** _____ день, _____ фото, _____ картина, _____ свята.

Яскравий: яскравий день, яскраве фото, яскрава картина, яскраві свята.

Холодний: _____ зима, _____ тиждень, _____ море, _____ дні.

Цікавий: _____ кіно, _____ підручник, _____ тема, _____ журнали.

Смачний: _____ круасани, _____ їжа, _____ торт, _____ морозиво.

Новий: _____ декан, _____ групи, _____ місто, _____ подруга.

Гарний: _____ студентка, _____ тато, _____ друзі, _____ небо.

Сучасний: _____ телевизор, _____ телефони, _____ аудиторія,
_____ кіно.

Широкий: _____ вікно, _____ кімната, _____ двері, _____ стіл.

Завдання 4.7. *Напишіть потрібний прикметник.*

Зразок: Це _____ термін. –

Це *економічний* термін.

1. Це _____ сім'я. 2. Тут _____ університет. 3. Ось _____ студенти. 4. Це _____ тема. 5. Там _____ слова. 6. Ліворуч _____ вікно. 7. Праворуч _____ стіл. 8. Тут _____ аудиторія. 9. Це _____ лекція. 10. Це _____ мова. 11. Тут _____ бібліотека. 12. Ось _____ місто. 13. Там _____ документи. 14. Це _____ день.

Щаслива, українська, розумні, велике, складна, нові, світла, письмовий, історичне, цікава, наукова, сонячний, старі.

Завдання 4.8. *Поєднайте прикметник з іменником.*

Зразок: _____ підручник. –

Новий підручник.

_____ студенти, _____ зима, _____ викладачі, _____ місто, _____ кава, _____ волосся, _____ кімната, _____ текст, _____ фото, _____ чай, _____ сестра, _____ брати, _____ сонце, _____ журнал, _____ поїзд, _____ двері, _____ шапка, _____ батько, _____ сукня, _____ звуки, _____ кафе.

Довге, морозна, старші, досвідчені, цікавий, світла, іноземні, швидкий, смачна, солодкий, красиве, складний, старе, модна, молодша, яскраве, широкі, затишне, тепла, молодий, голосні.

Питальні займенники

Зверніть увагу!

Який? (чоловічий рід)

Який олівець?

Яка? (жіночий рід)

Яка вулиця?

Яке? (середній рід)	Яке місто?
Які? (множина)	Які слова?
Чий? (чоловічий рід)	Чий зошит?
Чия? (жіночий рід)	Чия книга?
Чиє? (середній рід)	Чиє фото?
Чиї? (множина)	Чиї словники?

Завдання 4.9. Дайте відповідь на запитання.

Зразок: Який це текст? – Цей текст *український*.

Яка це книжка? – Ця книжка *українська*.

Яке це слово? – Це слово *українське*.

Які це підручники? – Ці підручники *українські*.

Який це чай?

Яка це кава? *смачний*

Яке це тістечко?

Які це яблука?

Який це олівець?

Яка це ручка? *чорний*

Яке це волосся?

Які це столи?

Який це музей?

Яка це ялинка? *красивий*

Яке це місто?

Які це діти?

Читайте!

Одяг

куртка

пальто

плащ

светр

**діловий
костюм**

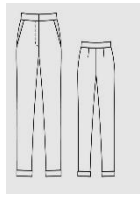
**спортивний
костюм**

сорочка

джинси

штани

піджак

сукня

сарафан

спідниця

блузка

футболка

шорти

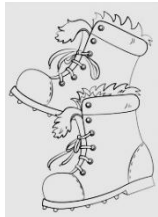
шкарпетки

колготи

чоботи

черевики

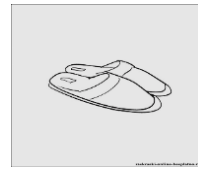
кросівки

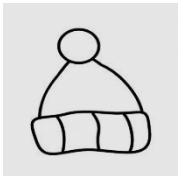
туфлі

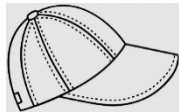
босоніжки

капці

шапка

кепка

панамка

хустка

рукавички

шарф

Одяг

Це місто. Тут великий магазин. Ліворуч одяг: теплі пальта, куртки, плащі, светри, ділові та спортивні костюми. Там модні сорочки, джинси, брюки, піджаки. Також там спідниці, красиві сукні, сарафани, блузки, яскраві футболки, шорти, шкарпетки, колготи. Праворуч взуття: чоботи, черевики, кросівки, туфлі, босоніжки, капці. А також шапки, кепки, панамки, хустки, рукавички, шарфи.

Завдання 4.10. *Напишіть відповіді на запитання до тексту.*

Який тут магазин?

Які пальта?

Які сорочки?

Які сукні?

Які футболки?

Лексичний мінімум

веселий	
взуття	
високий	
гарячий	
голосний	
довгий	
досвідчений	
зелений	
обличчя	
прізвище	
продаватися	
речі	
розумний	
різний	
сильний	
складний	
слабкий	
смачний	
сумний	
туфлі	
футболка	
холодний	
хустка	
цікавий	
чорний	
чудовий	
шапка	
шарф	
швидкий	
шкарпетки	

Тема 5

Присвійні займенники

	<i>Чий? (зошит)</i>	<i>Чия? (ручка)</i>	<i>Чиє? (вікно)</i>
я	мій	моя	моє
ти	твій	твоя	твоє
ми	наш	наша	наше
ви	ваш	ваша	ваше
він	його	його	його
вона	її	її	її
вони	їхній	їхня	їхнє

Я

мій моя моє мої
чий? чия? чиє? чиї?

Це **я**. Це підручник.

Це **мій** підручник.

Чий це підручник?

Мій. Це **мій** підручник.

Це **я**. Це кімната.

Це **моя** кімната.

Чия це кімната?

Моя. Це **моя** кімната.

Це **я**. Це фото.

Це **моє** фото.

Чиє це фото?

Моє. Це **моє** фото.

Це **я**. Це друзі.

Це **мої** друзі.

Чиї це друзі?

Мої. Це **мої** друзі.

Я

МІЙ МОЯ МОЄ МОЇ

Мій підручник – **чий** підручник?

Моя кімната – **чия** кімната?

Моє фото – **чиє** фото?

Мої друзі – **чиї** друзі?

Ти

ТВІЙ ТВОЯ ТВОЄ ТВОЇ

Твій підручник – **чий** підручник?

Твоя кімната – **чия** кімната?

Твоє фото – **чиє** фото?

Твої друзі – **чиї** друзі?

Він

Його підручник – **чий** підручник?

Його кімната – **чия** кімната?

Його фото – **чиє** фото?

Його друзі – **чиї** друзі?

Вона

Її підручник – **чий** підручник?

Її кімната – **чия** кімната?

Її фото – **чиє** фото?

Її друзі – **чиї** друзі?

Ми

Наш підручник – **чий** підручник?

Наша кімната – **чия** кімната?

Наше фото – **чиє** фото?

Наші друзі – **чиї** друзі?

Ви

Ваш підручник – **чий** підручник?

Ваша кімната – **чия** кімната?

Ваше фото – **чиє** фото?

Ваші друзі – **чиї** друзі?

Вони

Їхній підручник – **чий** підручник?

Їхня кімната – **чия** кімната?

Їхнє фото – **чиє** фото?

Їхні друзі – **чиї** друзі?

Читайте!

Це **я**. Це **мій** зошит. – **Чий** це зошит?
Це **моя** книжка. – **Чия** це книжка?
Це **моє** фото. – **Чиє** це фото?
Це **мої** зошити. – **Чиї** це зошити?
Це **ти**. Це **твій** друг. – **Чий** це друг?
Це **твоя** подруга. – **Чия** це подруга?
Це **твоє** місто. – **Чиє** це місто?
Це **твої** друзі. – **Чиї** це друзі?
Це **він**. Це **його** клас. – **Чий** це клас?
Це **його** група. – **Чия** це група?
Це **його** вікно. – **Чиє** це вікно?
Це **його** яблука. – **Чиї** це яблука?
Це **вона**. Це **її** брат. – **Чий** це брат?
Це **її** сестра. – **Чия** це сестра?
Це **її** фото. – **Чиє** це фото?
Це **її** банани. – **Чиї** це банани?
Це **ми**. Це наш гуртожиток. – **Чий** це гуртожиток?
Це **наша** кімната. – **Чия** це кімната?
Це **наше** вікно. – **Чиє** це вікно?
Це **наші** столи. – **Чиї** це столи?
Це **Ви**. Це **ваш** стіл. – **Чий** це стіл?
Це **Ваша** шафа. – **Чия** це шафа?
Це **Ваше** пальто. – **Чиє** це пальто?
Це **Ваші** шапки. – **Чиї** це шапки?
Це **вони**. Це **їхній** університет. – **Чий** це університет?
Це **їхня** кафедра. – **Чия** це кафедра?
Це **їхнє** місце. – **Чиє** це місце?
Це **їхні** студенти. – **Чиї** це студенти?

Пишіть!

Я

Мій олівець, брат, університет, товариш _____

Моя мама, сестра, подруга, група, кімната _____

Моє місто, фото, яблуко, питання _____

Мої батьки, брати, книги, друзі _____

Ти

Твій _____

Твоя _____

Твоє _____

Твої _____

Він

Його _____

Вона

Її _____

Ми

Наш _____

Наша _____

Наше _____

Наші _____

Ви

Ваш _____

Ваша _____

Ваше _____

Ваші _____

Вони

Їхні _____

Мій, моя, моє, мої

Це _____ будинок. Це _____ кімната. Це _____ фото.

Це _____ батьки.

Твій, твоя, твоє, твої

Це _____ родина. Це _____ собака. Це _____ друзі.
Це _____ кава. Це _____ місто. Це _____ сусід.

Зверніть увагу!

Мене звати Амір = Моє ім'я Амір.
Тебе звати Амір? = Твоє ім'я Амір?
Як тебе звати? = Яке твоє ім'я?

Читайте!

Я – мене – моє

Це я. Мене звати Яна. Моє ім'я Яна.

Ти – тебе – твоє

Це ти. Тебе звати Віктор. Твоє ім'я Віктор.

Як тебе звати?

Яке твоє ім'я?

Пишіть!

Мій, твій, наш, ваш, їхній

1. Зразок: Це _____ мама. –

Це *моя* мама.

Це _____ пальто. Це _____ декан. Це _____ клас.

Це _____ група. Це _____ фото. Це _____ комп'ютер. Це _____

країна. Це _____ батько. Це _____ сестра. Це _____ викладач.

Це _____ лікар. Це _____ аудиторія. Це _____ місто.

2. Зразок: Це мій _____. –

Це мій *брат*.

Це твоя _____. Це наші _____. Це її _____. Це ваша

_____. Це мій _____. Це їхнє _____. Це його _____.

Це твій _____. Це наш _____. Це ваше _____. Це моя

_____. Це твої _____. Це ваш _____.

Мовленнєвий етикет

Читайте діалоги!

1. – Добрий день! Як тебе звати?
– Мене звати Інна. А тебе?
– Денис.
– Як справи, Денисе?
– Добре, дякую. А ти як?
– Теж добре. Приємно познайомитися!

2. – Привіт. Яке твоє ім'я?
– Привіт. Моє ім'я Юрко. А твоє?
– Максим.
– Приємно познайомитися!

3. – Привіт!
– Привіт!
– Як тебе звати?
– Мене звати Інна. А тебе?
– Мене звати Світлана. Приємно познайомитися!

4. – Як справи?
– Дякую, добре. А ти як?
– Теж добре, дякую.
– Бувай.
– Бувай.

Числівники

скільки?

1 – один, одна, одне, одні	11 – одинадцять
2 – два	12 – дванадцять
3 – три	13 – тринадцять
4 – чотири	14 – чотирнадцять
5 – п'ять	15 – п'ятнадцять
6 – шість	16 – шістнадцять
7 – сім	17 – сімнадцять
8 – вісім	18 – вісімнадцять
9 – дев'ять	19 – дев'ятнадцять
10 – десять	20 – двадцять

котрий?

	він	вона	воно	вони
1	перший	перша	перше	перші
2	другий	друга	друге	другі
3	третій	третья	третє	треті
4	четвертий	четверта	четверте	четверті
5	п'ятий	п'ята	п'яте	п'яті
6	шостий	шоста	шосте	шості
7	сьомий	сьома	сьоме	сьомі
8	восьмий	восьма	восьме	восьмі
9	дев'ятий	дев'ята	дев'яте	дев'яті
10	десятий	десята	десяте	десяті

Пишіть!

Зразок: Котра година? – (Сьомий) година. –
Котра година? – Сьома година.

1. Котрий номер? – (Восьмий) номер.
2. Котре вікно? – (Третій) вікно.
3. Котра полиця? – (Четвертий) полиця.
4. Котрі номери? – (Перший) номери.
5. Котре слово? – (Другий) слово.
6. Котрі класи? – (Десятий) класи.
7. Котра літера? – (Третій) літера.

Читайте!

Сім'я

Це моє фото. Тут я і моя сім'я. Це мій тато Микола Петрович. Він лікар. Це моя мама Ольга Михайлівна. Вона менеджер. Це мої брати Андрій та Олександр. Вони студенти. А це моя сестра Юля. Вона школярка. Юля навчається у школі. Наша сім'я живе в Харкові.

1. Що це? *Це моє фото.*
2. Хто це? *Це мій тато.* Хто він? Яке його ім'я?
3. Хто це? *Це моя мама.* Хто вона? Яке її ім'я?
4. Хто це? *Це мої брати.* Хто вони?
5. Хто це? *Це моя сестра.* Яке її ім'я?

Лексичний мінімум

фото	
клас	
група	
яблуко	
брат	
сестра	
гуртожиток	
стіл	
шафа	
пальто	
шапка	
місце	
університет	
товариш	
питання	
будинок	
родина	
сусід	
ім'я	
познайомитися	
знайомство	
привіт	
до побачення	
школяр, школярка	
навчатися	
відділення	
підготовчий	
факультет	

Тема 6

Дієслово. Дієслова І дієвідміни

Слухайте! Читайте!

Це Марія. Вона читає. А це Віктор. Він слухає.

– Хто читає?

– Марія читає.

– А хто слухає?

– Віктор слухає.

Читає, слухає – це дієслова.

Дієслова читати, слухати

Я читаЮ, слухаЮ	Ми читаЄМО, слухаЄМО
Ти читаЄШ, слухаЄШ	Ви читаЄТЕ, слухаЄТЕ
Він, вона читаЄ, слухаЄ	Вони читаЮТЬ, слухаЮТЬ

Завдання 6.1. Відповідайте на запитання.

Читати

– Хто читає?	– Ви читаєте?
– Я _____	– Так, ми _____
– А він читає?	– Ти читаєш?
– Так, він _____	– Так, я _____
– А вона читає?	– А вони читають?
– Так, вона _____	– Так, вони _____

Пишіть!

1. Я читаю, а ти _____.
2. Ми читаємо, а Алі _____.
3. Ти читаєш, а студенти _____.
4. Оксана читає, а я _____.
5. Студенти читають, а ми _____.
6. Сталонн читає, а Марія _____.
7. Ви читаєте, а вони _____.

Читайте!

- Що ти читаєш?
- Я читаю текст.
- А що читає Петрос?
- Він читає журнал.
- А що читають студенти?
- Вони не читають, вони пишуть нові слова.

- А що слухає Марія?
- Марія слухає радіо.

Завдання 6.2. Напишіть правильно дієслова.

читати
слухати

Зразок: Я чита___, а вони ... . –

Я читала, а вони читали.

1. Ми слуха___, а ви _____.
2. Ти чита___, а я _____.
3. Ви слуха___, а він _____.
4. Вони чита___, а ми _____.
5. Вона слуха___, а ти _____.
6. Він чита___, а я _____.

Зверніть увагу!

хто + читає ?
слухає

- Хто читає? Віктор читає.
- Хто слухає? Ніколь слухає.

Хто читає?	Я читаю
	Ти читаєш
	Він читає. Вона читає
	Ми читаємо
	Ви читаєте
	Вони читають

Пишіть!

Хто слухає?	Я ...
	Ти ...
	Він/вона ...
	Ми ...
	Ви ...
	Вони ...

Зверніть увагу!

Дієслово **писати** (с → ш)

Я пишУ	Ми пишЕМО
Ти пишЕШ	Ви пишЕТЕ
Він, вона пишЕ	Вони пишУТЬ

Читайте!

- Ти пишеш?
- Так, я пишу.
- А він пише?
- Так, він пише.
- А хто читає?
- Сталонн і Марія читають.
- А хто слухає, читає, пише?
- Ми слухаємо, читаємо, пишемо.

Пишіть!

писати

1. Я пишу.
2. Ти _____.
3. _____ пише.
4. _____ пишуть.
5. Ми _____.
6. Вона _____.
7. _____ пишете.

Зверніть увагу!

Дієслово **казати** (з → ж)

Я кажУ	Ми кажЕМО
Ти кажЕШ	Ви кажЕТЕ
Він, вона кажЕ	Вони кажУТЬ

Слухайте! Читайте!

- Віктор читає?
- Так, Віктор читає. Він читає текст.
- А Ніколь читає?
- Так, Ніколь читає. Вона читає слова.
- А студенти слухають?
- Так, вони слухають Ніколь.
- А хто пише?
- Сталонн пише диктант.

Пишіть!

казати

писати

1. Я кажу, а вони пиш _____.
2. Ти _____, а ви _____.
3. Він _____, а ми _____.
4. Вона _____, а він _____.
5. Ми _____, а вона _____.
6. Ви _____, а ти _____.
7. Вони _____, а я _____.

Зверніть увагу!

Що ти читаєш ?
 слухаєш ?
 пишеш ?

Що +	я	+ читати?	Що я читаю? Я читаю текст
	ти		Що ти читаєш? Ти читаєш газети
	він/вона		Що він/вона читає? Він/вона читає журнал
	ми		Що ми читаємо? Ми читаємо нові слова
	ви		Що ви читаєте? Ви читаєте лист
	вони		Що вони читають? Вони читають книги

Завдання 6.3. Напишіть запитання.

Зразок: *Що він пише?* – Він пише нові слова.

...	Ми слухаємо музику
	Я читаю газети
	Вона пише текст
	Вони читають журнал
	Я слухаю радіо

Дієслова І дієвідміни

(читАТИ, слухАТИ, знАТИ, писАТИ, думАТИ, казАТИ, відповідАТИ)

Я	-У, -Ю	Ми	-ЕМО, -ЄМО
Ти	-ЕШ, -ЄШ	Ви	-ЕТЕ, -ЄТЕ
Він	-Е, -Є	Вони	-УТЬ, -ЮТЬ

Завдання 6.4. Напишіть потрібні слова (він, вона, воно).

Зразок: Це **Ахмед**. _____ студент. –

Це Ахмед. *Він* студент.

Це Ольга .	_____	студентка.
Це мама .	_____	професорка.
Це Ірина .	_____	перукарка.
Це Оксана .	_____	секретарка.
Тут комп'ютер .	_____	працює.
Там сестра .	_____	читає.
Тут тато .	_____	директор.
Мама лікар.	_____	лікує.
Віктор кухар.	_____	готує.
Там учитель .	_____	навчає.
Ось студент .	_____	навчається.
Там дерево .	_____	росте.

Слухайте! Читайте!

Це Ніколь. Вона студентка. Сталонн, Віктор, Петрос теж студенти. Викладач читає новий текст. Студенти слухають цей текст. Потім Сталонн читає текст, а студенти слухають. Ніколь пише нові слова. Студенти думають, а потім пишуть новий текст. Вони вже знають цей текст. Вони відповідають правильно.

 Пишіть!

1. _____ ?	Це Ніколь
2. _____ ?	Сталонн, Віктор, Петрос теж студенти
3. _____ ?	Викладач читає текст
4. _____ ?	Потім Сталонн читає текст
5. _____ ?	Студенти слухають текст
6. _____ ?	Ніколь пише нові слова
7. _____ ?	Студенти пишуть новий текст
8. _____ ?	Студенти слухають, читають, пишуть

Завдання 6.5. Запишіть правильно слова в дужках.

Зразок: Я (читати). –
Я читаю.

Марсель (слухати), а я (читати). Він (знати) цей текст. Потім Марсель (читати) текст, а я (слухати) і (писати). Я (думати), як правильно писати слово. Марсель (казати), що я (писати) правильно.

 Слухайте! Читайте!

Ранок, день, вечір, ніч.

О сьомій годині, о сьомій тридцять, о восьмій годині.

Вставати, умивати, одягати, снідати.

Частини тіла: обличчя, очі, вії, брови, ніс, губи, щоки, лоб, вуха, волосся, голова, шия, плечі, руки, ноги, спина, живіт.

Їжа: хліб, яйце, сир, йогурт, м'ясо, риба, салат, рис, макарони, ковбаса, сендвіч, піца, капуста, картопля, помідор, банан, яблуко, груша, печиво.

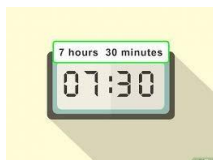
Напої: сік, чай, кава, молоко, вода, коктейль.

 Читайте!

Я встаю
о сьомій годині.

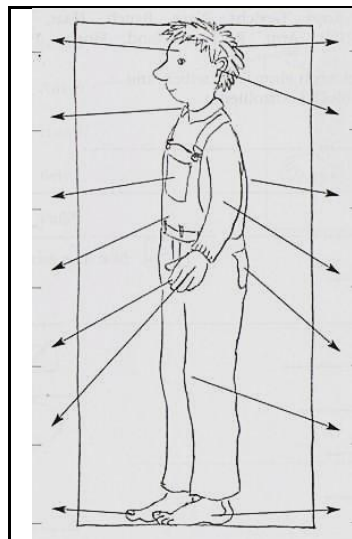

Я снідаю
о сьомій тридцять.

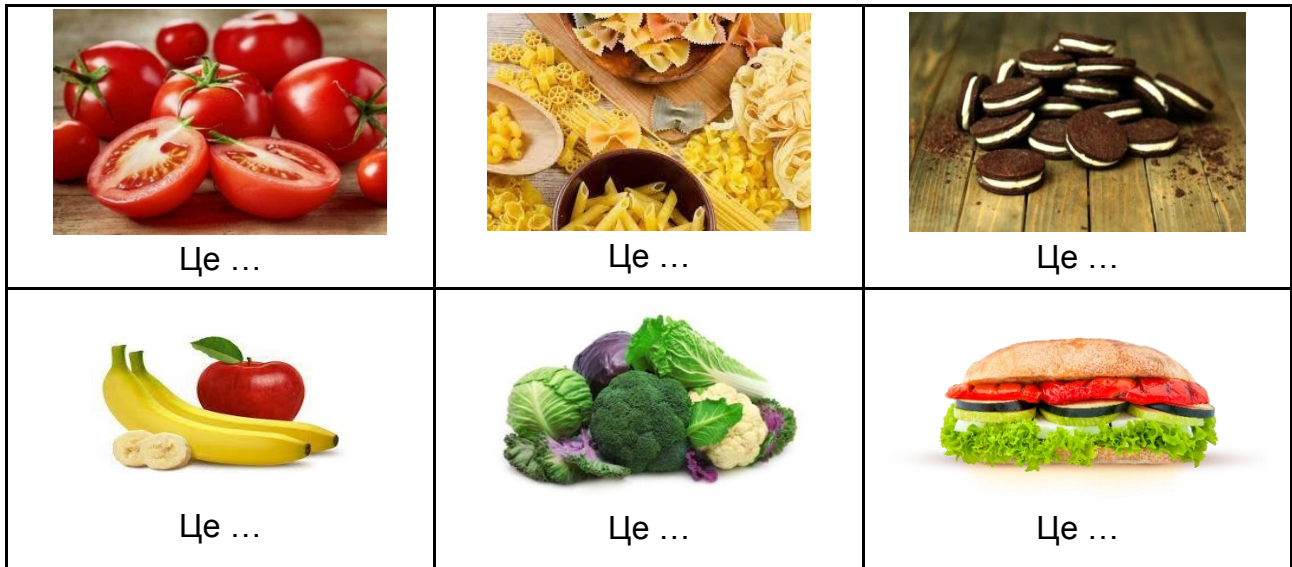
Я йду до університету
о восьмій годині.

Це голова.
Це ...

Зверніть увагу!

Купувати	я купую; ти купуєш; він, вона, воно купує;	ми купуємо; ви купуєте; вони купують;
готувати	я готую; ти готуєш; він, вона, воно готує;	ми готуємо; ви готуєте; вони готують.

Читайте! Пишіть!

Магазин

Їжа – це картопля, капуста, хліб, риба. Напої – це вода, молоко, кава. Фрукти – це яблука, груші, банани. Овочі – це капуста, помідори, огірки. Де картопля? Вона ліворуч. Де капуста? Вона праворуч. Ось піца. А там кава. Я (купувати) _____ молоко. Петрос (купувати) _____ хліб. Лілі й Анна (купувати) _____ помідори. Я і Лілі (купувати) _____ яблука. Ти (купувати) _____ сир. Ви (купувати) _____ печиво. Я (готувати) _____ макарони. Петрос (готувати) _____ рис. Лілі та Анна теж (готувати) _____ рис. Ми (готувати) _____ яйця. Ти (готувати) _____ спагеті. Ось сендвіч. Ти (готувати) _____ сендвіч? Так, я (готувати) _____ сендвіч. А Лілі (готувати) _____ сендвіч? Ні, Лілі не (готувати) _____ сендвіч. А ми (готувати) _____ сендвічі, вони теж (готувати) _____.

Читайте!

Мій ранок

Я встаю о сьомій годині. Я виконую спортивні вправи: нахилиюсь, присідаю, піднімаю руки вгору, стрибаю. Потім я мию руки, умиваюсь, мию вуха, чищу зуби. Я одягаю плаття і светр. О сьомій тридцять я снідаю. Ось мій сніданок: це хліб, яйце, сир і банан. А це яблучний сік і кава. О восьмій годині я йду навчатися. Мій молодший брат Віктор – школяр. Він теж встає о сьомій годині. Він умиває обличчя, чистить зуби. Віктор одягається. Він одягає костюм. Це брюки, піджак і сорочка. Віктор снідає. Його сніданок – це салат, сосиски, хліб, масло та чай. О восьмій годині Віктор іде навчатися.

Завдання 6.6. Розкажіть про свій ранок.

Лексичний мінімум

банан	
брови	
вечір	
вже (уже)	
відповідати	
волосся	
вставати	
вухо	
вія	
газета	
губа	
день	
дієслово	
думати	
живіт	
знати	
йти (іти)	
казати	
капуста	
ковбаса	
коктейль	
лоб	
макарони	
музика	
м'ясо	
ніс	
ніч	
новий	
обличчя	
одягати	

Тема 7

Дієслово. Дієслова II дієвідміни

УЧИТИ	СТОЯТИ

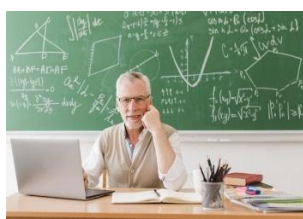
	Однина			Множина		
1	Я	вчу стою	- У - Ю	Ми	вчимо стоїмо	- ИМО - ІМО
2	Ти	вчиш стоїш	- ИШ - ІШ	Ви	вчите стоїте	- ИТЕ - ІТЕ
3	Він Вона Воно	вчить стоїть	- ИТЬ - ІТЬ	Вони	вчать стоять	- АТЬ - ЯТЬ

Зверніть увагу!

	Однина		Множина	
1	Я	-у (-ю)	Ми	-имо (-імо)
2	Ти	-иш (-іш)	Ви	-ите (-іте)
3	Він Вона Воно	-ить (-іть)	Вони	-ать (-ять)

Дієслово сидіти – II дієвідміна

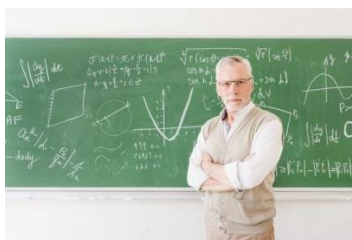

Викладач сидить

Дієслово **сидіти** (д → дж)

Я сиджу	Ми сидИМО
Ти сидИШ	Ви сидИТЕ
Він, вона, воно сидИТЬ	Вони сидЯТЬ

Дієслово **стояти** – II дієвідміна

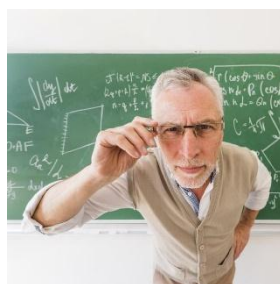

Викладач стоїть

Дієслово **стояти**

Я стою	Ми стоїМО
Ти стоїШ	Ви стоїТЕ
Він, вона, воно стоїТЬ	Вони стоЯТЬ

Дієслово **дивитися** – II дієвідміна

Викладач дивиться

Дієслово **дивитися** (в → вл)

Я дивлюся	Ми дивИМОся
Ти дивИШся	Ви дивИТЕся
Він, вона, воно дивИТЬся	Вони дивЛЯТЬся

Дієслово **висіти** – II дієвідміна

Дошка висить

Дієслово **висіти** (с → ш)

Я виШУ	Ми висИМО
Ти висИШ	Ви висИТЕ
Він, вона, воно висИТЬ	Вони висЯТЬ

Завдання 7.1. *Напишіть правильно слова.*

Зразок: Я (читати) ... . –

Я читаю текст.

1. Я (писати) ... слова.
2. Викладач (пояснювати) ... урок.
3. Тато (працювати) ... .
4. Друг (відпочиває) ... .
5. Подруга (розуміти) ... правило.
6. Студенти (слухати) ... текст.
7. Ми (нести) ... речі.
8. Я (вчити) ... слова.
9. Мати (стояти) ... .
10. Декан (розповідати) ... .
11. Бабуся (сидіти) ... .
12. Я (відповідати) ... урок.
13. Ви (поспішати) ... додому.

Моя кімната

Це моя кімната. Вона красива, світла і тепла. Тут ..... (висіти) картини та портрети. Угорі стеля. Посередині ..... (висіти) люстра. Ліворуч ..... (стояти) письмовий стіл. Там ..... (лежати) підручники, зошити та .....(стояти) стілець. Праворуч – диван і невеликий столик. Там телевізор. Я ..... (дивитися) цікаві фільми. Повсюди ..... (стояти) кімнатні квіти. Тут ..... (стояти) крісло, (лежати) килим. Моя кімната комфортна, тому я завжди ..... (поспішати) додому.

Читайте діалог!

- Це кімната. Що тут висить?
- Тут висять люстра, картини та портрети.
- Що там стоїть?
- Там стоять письмовий стіл, стілець, крісло, диван.
- Що там лежить?
- Там лежить килим. Там лежать зошити та підручники.
- Що ти дивишся у вільний час?
- Я дивлюся цікаві фільми.

Запам'ятайте!

Як тебе звати? = Яке твоє ім'я?

Як називають твою країну? = Яка твоя країна?

Як називають твоє місто? = Яке твоє місто?

Читайте!

- Це я. Мене звати Олена. Моя країна Україна. Моє місто Харків.
- А як тебе звати?
- Мене звати Соні. Моя країна Індія. Моє місто Делі.
  - Це мій друг Ахмед. Його країна Туреччина. Його місто Стамбул.
  - Це моя подруга Соні. Її країна Індія. Її місто Делі.
  - Це Міріам. Її країна Марокко. Її місто Касабланка.
  - Це Мустафа. Його країна Йорданія. Його місто Ель-Карак.
  - Це Вероніка та Белен. Їхня країна Еквадор. Їхнє місто Кіто.

Запам'ятайте!

Скільки тобі років? – Мені двадцять років.

Завдання 7.2. Відповідайте на запитання.

- Як тебе звати? _____
- Хто ти? _____
- Скільки тобі років? _____
- Як називають твою країну? _____
- Як називають твоє місто? _____
- Хто твій тато? _____
- Яке його ім'я? _____
- Хто твоя мама? _____
- Яке її ім'я? _____
- Хто твій брат? _____
- Як його звати? _____
- Хто твоя сестра? _____
- Яке її ім'я? _____

Зверніть увагу!

Десятки:

- 10 – десять;
- 20 – двадцять;
- 30 – тридцять;
- 40 – сорок;
- 50 – п'ятдесят;
- 60 – шістдесят;
- 70 – сімдесят;
- 80 – вісімдесят;
- 90 – дев'яносто.

Сотні:

- 100 – сто;
- 200 – двісті;
- 300 – триста;
- 400 – чотириста;
- 500 – п'ятсот;
- 600 – шістсот;
- 700 – сімсот;
- 800 – вісімсот;
- 900 – дев'ятсот.

Запам'ятайте!

- Скільки коштує цей хліб?
- Цей хліб коштує двадцять дві гривні.

Читайте!

У магазині

- Добрий день! Це зошити?
- Так, це зошити. Ми маємо різні зошити: великі, малі, червоні, білі, зелені.
- Скільки коштує червоний зошит?
- Він коштує двадцять чотири гривні.
- Дякую. Я купую цей зошит.
- Ми маємо різні ручки й олівці.
- Скільки коштує цей олівець?
- Він коштує двадцять три гривні.
- Я купую цей олівець.
- Будь ласка!
- Дякую. До побачення!

Завдання 7.3. Відповідайте на запитання до тексту.

Скільки коштує олівець?

Скільки коштує зошит?

Скільки коштує молоко?

Скільки коштує хліб?

Зверніть увагу!

Швидко ≠ повільно

Голосно ≠ тихо

Добре ≠ погано

Правильно ≠ неправильно

Завдання 7.4. Розкрийте дужки, правильно запишіть дієслова та складіть речення.

Зразок: Я (читати) ... швидко, а Маріам (читати) ... . –

Я *читаю* швидко, а Маріам *читає* повільно.

Лілі (говорити) ... тихо, а Соні (говорити) ... .

Ми (працювати) ... добре, а вони (працювати) ... погано.

Фарід (писати) ..., а ти (писати) ... неправильно.

Ви (виконувати) ... добре, а він (виконувати) ... .

Читайте!

Моє навчання

Мене звали Фарід. Мені двадцять років. Я студент. Я навчаюся. Мій друг Ахмед теж студент. Він навчається. Мій фах – економіст. Ось мій університет, а поруч мій гуртожиток. Це Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Тут аудиторії, деканат, кабінети, комп'ютери, бібліотека, читальні зали, викладачі та студенти. Я слухаю лекції, пишу, читаю тексти, відповідаю. Сьогодні урок. Це українська мова. Я голосно та швидко читаю тексти, але говорю повільно. Мій друг Ахмед тихо та повільно читає тексти, але він говорить швидко. Я старанно виконую завдання. Викладач запитує, а я правильно відповідаю. Студенти теж пишуть, читають, слухають і правильно відповідають. Я багато працюю вдома. Удома я вивчаю нові слова, роблю домашнє завдання, повторюю урок. Сьогодні я добре відповідаю.

Лексичний мінімум

сидіти	
стояти	
дивитися	
висіти	
дошка	
письмовий	
праворуч	
ліворуч	
квіти	
телевізор	
вільний	
час	
цікавий	
красивий	
світлий	
теплий	
портрет	
стяга	
люстра	
килим	
підлога	
подобатися	
завжди	
поспішати	
додому	
диван	
запропонувати	
багато	
колір	
червоний	

Тема 8

Дієслова з особливостями дієвідмінювання. Наказовий спосіб дієслова

Читайте діалоги!

1. – Добрий день. Можна познайомитися? Мене звать Антон. А яке Ваше ім'я?

- Мене звать Марія.
- Дуже приємно. Ви економіст?
- Ні, я інженер. А Ви?
- Я журналіст.

2. – Добрий вечір! Моє ім'я Максим. А як тебе звать?

- Дуже приємно. Мене звати Антон.
- Радий познайомитися. Скільки тобі років?
- Мені 20 років. Я студент.
- Я теж студент. Мені 19 років.
- Ти хороший студент?
- Так, я добре навчаюся. Я хороший студент.

Запам'ятайте!

Теперішній час

<i>б у т и (I дієвідміна)</i>			
Я	Є	МИ	Є
ТИ		ВИ	
ВІН, ВОНА, ВОНО		ВОНИ	

Я (є) студент університету.

Андрію, **ти** зараз (є) вдома?

Математика (**вона**) (є) важлива наука. Аспіранти (**вони**) (є) молоді науковці.

Ми (є) іноземні студенти.

Студенти, тепер **ви** (є) наші друзі.

Майбутній час

<i>б у т и (I дієвідміна)</i>			
я	буду	ми	будемо
ти	будеш	ви	будете
він, вона, воно	буде	вони	будуть

Я буду читати.

Ми будемо дружити.

Ти будеш пити молоко?

Ви будете складати іспит.

Він (вона, воно) буде літати.

Вони будуть писати.

Теперішній час

<i>д а т и (I дієвідміна)</i>			
я	даю	ми	даємо
ти	даєш	ви	даєте
він, вона, воно	дає	вони	дають

Я даю підручник.

Ми даємо телефон.

Ти даєш чай.

Ви даєте завдання.

Університет (**він**) дає знання.

Країни (**вони**) дають гарантії.

Майбутній час

<i>д а т и (II дієвідміна)</i>			
я	дам	ми	дамо
ти	даси	ви	дасте
він, вона, воно	дасть	вони	дадуть

Я дам підручник.

Ми дамо телефон.

Ти даси рис.

Ви дасте нам можливість поїхати.

Університет (**він**) дасть знання.

Країни (**вони**) дадуть гарантії.

Теперішній час

<i>ї с т и (II дієвідміна)</i>			
я	їм	ми	їмо
ти	їси	ви	їсте
він, вона, воно	їсть	вони	їдять

Я їм зранку рис.

Ти їси морозиво.

Він (вона, воно) їсть швидко.

Ми їмо масло.

Ви їсте масло.

Студенти (**вони**) їдять мало.

Теперішній час

<i>розповісти (I дієвідміна)</i>			
я	розповідаю	ми	розповідаємо
ти	розповідаєш	ви	розповідаєте
він, вона, воно	розповідає	вони	розповідають

Я розповідаю багато.

Ти розповідаєш цікаво.

Сара (**вона**) розповідає текст.

Ми розповідаємо вдома.

Ви розповідаєте зрозуміло.

Діти (**вони**) розповідають швидко.

Майбутній час

<i>розповісти (I дієвідміна)</i>			
я	розповім	ми	розповімо
ти	розповіси	ви	розповісте
він, вона, воно	розповість	вони	будуть розповідати

Я розповім удома.

Ти розповіси цікаво.

Сара (**вона**) розповість текст.

Ми розповімо вдома.

Ви розповісте зрозуміло.

Діти (**вони**) будуть розповідати швидко.

Теперішній час

<i>відповісти (I дієвідміна)</i>			
я	відповідаю	ми	відповідаємо
ти	відповідаєш	ви	відповідаєте
він, вона, воно	відповідає	вони	відповідають

Я відповідаю правильно.

Ти відповідаєш тихо.

Алі (**він**) відповідає по-англійськи.

Ми відповідаємо по-українськи.

Ви відповідаєте добре.

Вони відповідають швидко.

Майбутній час

<i>в і д п о в і с т и (I дієвідміна)</i>			
Я	відповім	МИ	відповімо
ТИ	відповіси	ВИ	відповісте
ВІН, ВОНА, ВОНО	відповість	ВОНИ	дадуть відповідь

Я відповім правильно.

Ми відповімо по-українськи.

Ти відповіси тихо.

Ви відповісте добре.

Алі (**він**) відповість по-англійськи.

Вони дадуть відповідь.

Теперішній час

<i>ж и т и (I дієвідміна)</i>			
Я	живу	МИ	живемо
ТИ	живеш	ВИ	живете
ВІН, ВОНА, ВОНО	живе	ВОНИ	живуть

Я живу тут.

Ми живемо радісно.

Ти живеш один?

Ви живете вдома?

Тимур (**він**) живе сам.

Друзі (**вони**) живуть цікаво.

Запам'ятайте!

ж и т и = м е ш к а т и

<i>п и т и (I дієвідміна)</i>			
Я	п'ю	МИ	п'ємо
ТИ	п'єш	ВИ	п'єте
ВІН, ВОНА, ВОНО	п'є	ВОНИ	п'ють

Я п'ю чай.

Ми п'ємо чай.

Ти п'єш сік.

Ви п'єте молоко?

Пітер (**він**) п'є какао.

Друзі (**вони**) п'ють какао.

б → бл

<i>л ю б и т и (I дієвідміна)</i>			
Я	люблю	МИ	любимо
ТИ	любиш	ВИ	любите
ВІН, ВОНА, ВОНО	любить	ВОНИ	люблять

Я люблю морозиво.

Ти любиш своє місто?

Марія (**вона**) любить розповідати історії. Друзі (**вони**) люблять слухати історії.

Ми любимо наш університет.

Ви любите м'ясо?

п → пл

с п а т и (I дієвідміна)			
я	сплю	ми	спимо
ти	спиш	ви	спите
він, вона, воно	спить	вони	сплять

Я сплю довго.

Ти спиш удень?

Він спить мало.

Ми спимо вночі.

Ви спите разом.

Вони сплять удома.

в → вл

д и в и т и с я (I дієвідміна)			
я	дивлюся	ми	дивимось
ти	дивишся	ви	дивитесь
він, вона, воно	дивиться	вони	дивляться

Я дивлюсь кіно.

Ти дивишся телевізор.

Він дивиться мультфільм.

Ми дивимось кіно.

Ви дивитесь телевізор.

Друзі дивляться мультфільм.

Пишіть!

Зразок: ... говорю тихо. – **Я** говорю тихо.

... читає реп.

... розумієте текст.

... пишу слова.

... слухають уважно.

... снідаємо вдома.

... несучи багаж.

... вчить нові фрази.

... лежать там.

... стоїть тут.

- ... знаємо Алі.
- ... розповідаєш текст.
- ... розповідає анекдот.
- ... слухаю уважно.
- ... висить давно.
- ... відповідаємо правильно.
- ... вивчають конспект.
- ... вечеряєш удома.
- ... даєте телефон.
- ... їмо обід.
- ... живуть довго.
- ... п'єш молоко.
- ... любить літо.

Запам'ятайте!

<i>К о л и ?</i>	
Вранці, вдень, ввечері, вночі	Позавчора, вчора, сьогодні, завтра, післязавтра

Завдання 8.1. *Напишіть правильно слова.*

Зразок: – Що він тут робить? (навчатися). – Він тут *навчається*.

- Що Ви тут робите? (працювати).
- Що ти тут робиш? (працювати).
- Що тут робить Олег? (жити).
- Що тут робить Ваша сестра? (готувати уроки).
- Що тут роблять Ваші друзі? (відпочивати).
- Що Ви робите ввечері? (читати).
- Що ти зараз робиш? (писати лист).
- Що Ви зараз робите? (писати вправи).
- Що вона сьогодні робить? (вчити вірш).
- Що тут робить твоя мама? (готувати обід).
- Що там роблять твої батьки? (працювати).
- Що ти робиш зараз в аудиторії? (вивчати українську мову).

Завдання 8.2. *Напишіть запитання.*

Зразок: Студент читає. – *Хто читає? Що робить студент?*

Я пишу слова. _____

Викладач пояснює урок. _____
Тато працює. _____
Друг відпочиває. _____
Подруга розуміє правило. _____
Студенти слухають радіо. _____
Ми несемо речі. _____
Я вчу слова. _____
Мати стоїть. _____
Декан розповідає. _____
Бабуся сидить. _____
Ви готуєте обід. _____

Завдання 8.3. *Напишіть запитання до виділених слів.*

Зразок: Я говорю голосно. – Хто говорить голосно?

Алі читає. – Що робить Алі?

1. **Я** читаю. 2. **Вона** слухає. 3. Вони **відповідають**. 4. **Ми** працюємо. 5. Він **сидить**. 6. Я **запитую**. 7. **Ми** несемо речі. 8. **Вони** вчать вірш. 9. Вона **стоїть**.

Читайте!

Зразок: Я українець. Моя рідна мова українська. Я вільно розмовляю ... .

Я українець. Моя рідна мова українська. Я вільно розмовляю **українською**.

Микола – українець. Його рідна мова українська. Він вільно розмовляє ... .

Джон і Люк – американці. Їхня рідна мова – англійська. Вони вільно розмовляють ... .

Поль – француз. Його рідна мова – французька. Він вільно розмовляє ... .

Карл – німець. Його рідна мова – німецька. Він вільно розмовляє ... .

Марта – болгарка. Її рідна мова – болгарська. Вона вільно розмовляє ... і трохи – англійською. Удома вона розмовляє лише ... .

Завдання 8.4. Запишіть правильно слова в дужках.

Зразок: – Ти розмовляєш (українська мова)? – Ти розмовляєш *українською мовою*?
 – Ні, я розмовляю лише (китайська мова). – Ні, я розмовляю лише *китайською мовою*.

1. Він розмовляє (російська мова)? – Ні, ...
2. Ваші друзі розмовляють (українська мова)? – Ні, ...
3. Ти розмовляєш (в'єтнамська мова)? – Ні, ...
4. Він відповідає (турецька мова)? – Ні, ...
5. Студенти читають (англійська мова)? – Ні, ...
6. Подруга пише (китайська мова). – Ні, ...

Запам'ятайте!

Однина 	Особа		Наказовий спосіб
	1 (я)	Співаю Пишу	
	2 (ти)	Співаєш Пишеш	Співай Пиши
	3 (він, вона, воно)	Співає Пише	Хай (нехай) співає Хай (нехай) пише

Множина 	Особа		Наказовий спосіб
	1 (ми)	Співаємо Пишемо	Співаймо Пишімо
	2 (ви)	Співаєте Пишете	Співайте Пишіть
	3 (вони)	Співають Пишуть	Хай (нехай) співають Хай (нехай) пишуть

Зверніть увагу!

<i>ти</i>		У тебе є книга?
<i>ви</i>		У вас є книги?

Зверніть увагу!

	Одна	гривня
	Дві	гривні
	Три	гривні
	Чотири	гривні
	П'ять	гривень

Завдання 8.5. Запишіть правильно слова в дужках.

Зразок: 21 (гривня) – 21 (гривня).

34 (гривня) _____

102 (гривня) _____

8 (гривня) _____

45 (гривня) _____

10 (гривня) _____

Читайте діалоги!

У магазині

1. – У Вас є шоколад "Світоч"?

- Є.
- Скільки він коштує?
- Тридцять дві гривні.
- Дайте, будь ласка.
- Ось, візьміть.
- Дякую.

2. – У Вас є вітаміни?

- Так, є.
- А скільки вони коштують?
- Двадцять три гривні.
- Дайте, будь ласка.
- Прошу.
- Дякую.

3. – Скажіть, будь ласка, у Вас є рис?

- Ні, немає.
- А макарони?
- Є.
- Дайте, будь ласка.

4. – Добрий день. Скажіть, будь ласка, у Вас є м'ясо?

- Так, є.
- Скільки коштує один кілограм?
- Вісімдесят шість гривень.
- Дайте, будь ласка, один кілограм. Скажіть, будь ласка, а молоко є?
- Так, звичайно, є.
- Скільки коштує один пакет?
- Двадцять п'ять гривень.
- А скільки коштує хліб і батон?

- Хліб коштує вісім гривень, а батон – дев'ять гривень.
- Дякую, ось гроші.
- Ось, візьміть ваше м'ясо, хліб і молоко.
- Дякую!

Зверніть увагу!

- Куди ти йдеш?
- Я йду в магазин.

1. – Привіт! Куди ти йдеш?

- Привіт! Я йду в деканат. А чому ти запитуєш?
- Я теж іду в деканат.
- Добре. Ходімо разом!

2. – Студенти, ви сьогодні дуже добре працювали на уроці. А зараз перерва. Відпочивайте 15 хвилин.

- Дякуємо.

3. – Алло, це деканат?

- Так, слухаю.
- Скажіть, будь ласка, декан сьогодні працює?
- Так, працює. Але йдіть швидко, скоро починається перерва.

Завдання 8.6. Запишіть слова за зразком.

Зразок: Я несу. – Неси! Несіть!

Я беру. _____

Я живу. _____

Я роблю. _____

Я дивлюся. _____

Я показую. _____

Я кричу. _____

Я сідаю. _____

Я працюю. _____

Я відпочиваю. _____

Я їду. _____

Я їм. _____
Я йду. _____
Я люблю. _____
Я танцюю. _____
Я скажу. _____
Я напишу. _____
Я підійду. _____
Я прочитаю. _____
Я принесу. _____
Я подивлюся. _____
Я поставлю. _____
Я зателефоную. _____
Я візьму. _____
Я покажу. _____
Я співаю. _____

Зверніть увагу!

Коли?

7.00 – о сьомій годині;
10.00 – о десятій годині;
6.30 – о шостій годині тридцять хвилин; о пів на сьому;
9.20 – о дев'ятій годині двадцять хвилин; двадцять на десяту;

о дев'ятій годині двадцять хвилин = о дев'ятій двадцять.

Читайте!

Мій день

Я – іноземний студент. Мене звать Хасан. Зараз я навчаюся. Це мій гуртожиток. Тут живуть іноземні студенти. Вони також навчаються. Це Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Наш факультет підготовчий.

Зазвичай я встаю о 7 годині, роблю спортивні вправи, умиваюся та чищу зуби. Потім застеляю ліжко, одягаюся. Я одягаю джинси та светр, взуваю кросівки. Я швидко снідаю. Мій сніданок: рис, яйце, сир, салат. Я п'ю чай і їм бутерброд.

Потім я їду навчатися. Ось наш розклад. Сьогодні понеділок. Там 4 пари. Зараз буде українська мова. Потім буде біологія й математика. Завтра вівторок. Буде фізика та інформатика. Післязавтра середа. Буде іноземна мова. Вихідні дні – це субота та неділя. Ми не навчаємося. Усі відпочивають.

Я обідаю. Студентська їдальня дуже комфортна. Там смачна їжа. Кухарі добре готують. Я замовляю сік, суп або борщ. Там є картопля, рис, салат, риба, м'ясо.

Удома я відпочиваю, слухаю рок, дивлюся телевізор. Потім я виконую домашнє завдання: читаю, пишу вправи, вивчаю нові слова та фрази.

Потім я і мої друзі готуємо та разом вечеряємо. Моя вечеря: картопля, салат, омлет або риба. Моя вечеря смачна та корисна. Потім ми спілкуємося. Ми любимо настільні ігри.

Я лягаю спати о 23 годині.

Пишіть!

Мене звати _____. Я прокидаюся о _____ годині. Потім умиваюся, чищу _____, приймаю душ. Я одягаю _____ і _____, взуваю _____. Мій сніданок: _____, _____, _____, _____. Сьогодні понеділок. Зараз буде _____. Потім буде _____ й _____. Я обідаю. Я замовляю _____, _____ або _____. Удома я _____, _____, _____. Потім я виконую домашнє завдання: _____, пишу _____, вивчаю _____. Лягаю спати о _____ годині.

Завдання 8.7. Розкажіть про свій робочий день.

Лексичний мінімум

навчатися	
гуртожиток	
зазвичай	
спортивний	
вправа	
зуби	
чистити	
умиватися	
одягатися	
застилати	
ліжко	
сніданок	
обід	
вечеря	
снідати	
обідати	
вечеряти	
вихідні	
відпочивати	
смачно	
корисно	
лягати	
спати	
тиждень	
тут	
фраза	
хвилина	
частина	
червоний	
черга	

Тема 9

Поняття про відмінки. Місцевий відмінок. Іменник та займенник у місцевому відмінку однини

Запам'ятайте!

В українській мові є сім відмінків.

I	Називний відмінок – <i>хто, що?</i>	студент, мова
II	Родовий відмінок – <i>кого, чого?</i>	студента, мови
III	Давальний відмінок – <i>кому, чому?</i>	студенту / ОВІ, мові
IV	Знахідний відмінок – <i>кого, що?</i>	студента, мову
V	Орудний відмінок – <i>ким, чим?</i>	студентом, мовою
VI	Місцевий відмінок – <i>на / у кому, на / у чому?</i>	на студенті / ОВІ, у мові
VII	Кличний відмінок –	студенте, мово

**Місцевий відмінок (М. в.)
на / у (в) кому, на / у (в) чому?
де?**

- *Де живуть твої батьки?*
- *Вони живуть у місті.*
- *Де працює твій брат?*
- *Він працює на заводі.*

Роди	Називний відмінок	Місцевий відмінок	Закінчення
Ч. р.	студент Петро дядько	на студентові; на Петрові; на дядькові	☐ – -ові
	університет стіл зошит	в університеті; на столі; у зошиті	☐ – -і
	банк гуртожиток	у банку; у гуртожитку	☐ – -у
	музей	у музеї	☐ – -ї
	Микола Ілля	на Миколі; на Іллі	-а – -і
Ж. р.	кімната бібліотека стіна	у кімнаті; у бібліотеці; на стіні	-а – -і

	аудиторія	в аудиторії	-ія – -ії
	любов радість чесність	у любові (и); у радості (и); у чесності (и)	☐ – -і (и)
С. р.	вікно місто молоко море прізвище ім'я завдання	на вікні; у місті; у молоці; на морі; у прізвищі; в імені; у завданні	-о / -е / -я – -і
	село місто поле	по селу; у селі; по місту; у місті; по полю; у полі	-о – -у (и) -е – -ю (и)

Зверніть увагу!

к – ц бібліотека – у бібліотеці;
г – з книга – у книзі;
х – с поверх – на поверсі;

і / о, е стіл – на столі;
радість – у радості;
Харків – у Харкові;
папір – на папері;
о, е / гуртожиток – у гуртожитку;
стілець – на стільці.

Читайте діалог!

- Де новий піджак?
- Новий піджак на Миколі.
- Де живе твій друг?
- Мій друг живе в гуртожитку.
- Де перебувають студенти?
- Студенти перебувають у бібліотеці.
- Де навчається твоя група?
- Моя група навчається в аудиторії.
- Де пише Петрос?
- Петрос пише на дошці.
- Де працює твій батько?
- Він працює в університеті.

- Де відпочивають твої друзі?
- Вони відпочивають на морі.
- Де лежить твоя книга?
- Моя книга лежить на столі.
- Де стоїть шафа?
- Вона стоїть у кабінеті.
- Де висить дошка?
- Дошка висить на стіні.
- Де сидять студенти?
- Вони сидять в аудиторії.

Пишіть!

Зразок: Мій батько живе в ... (місто). – Мій батько живе в *місті*.

1. Ніколь пише в ... (зошит). Мій друг навчається в ... (університет).
2. Наша група працює в ... (бібліотека). Харків міститься в ... (Україна).
3. Ми гуляємо по ... (місто). Мої друзі відпочивають на ... (море).

Зразок: – Де ти живеш?

– Я живу в/у ...

Україна
Харків
місто
село
квартира
гуртожиток
кімната

Зверніть увагу!

В (У) / НА

Паспорт **у** руці.

Паспорт **лежить НА** столі.

Куртка **висить У** шафі.

Мапа **висить НА** стіні.

Квітка **стоїть У** вазі.

Ваза **стоїть НА** вікні.

Студент **сидить В** автобусі.

Студентка **сидить НА** стільці.

Завдання 9.1. *Напишіть запитання до виділених слів.*

*Зразок: Книга лежить **на столі**. – Де лежить книга?*

1. Студенти сидять **в аудиторії**.
2. Картина висить **на стіні**.
3. Зошит лежить **на столі**.
4. Брат сидить **у машині**.
5. Хліб лежить **на тарілці**.
6. Комп'ютер стоїть **на столі**.
7. Костюм висить **у шафі**.
8. Викладач стоїть **у коридорі**.
9. Таблиці висять **на дошці**.
10. Квіти стоять **на вікні**.

Завдання 9.2. *Побудуйте речення.*

Зразок: Батько, працювати, на, завод. – Батько працює на заводі.

1. Ікрам, писати, в, зошит.
2. Наша, група, перебуває, в, бібліотека.
3. Моя, сім'я, відпочивати, на, море.
4. Твій, телефон, лежати, на, стіл.

5. Викладач, сидіти, на, стілець.
6. Іноземні, студенти, жити, в, гуртожиток.
7. Мій, брат, навчатися, в, університет.
8. Моя, група, сидіти, в, аудиторія.
9. Його, брюки, висіти, у, шафа.
10. Наші, друзі, гуляти, по, місто.

Читайте!

Хто?	Що робить?	Де?
Учень	навчається	у школі
Учитель	працює	у школі
Студент	навчається	в університеті
Викладач	працює	в університеті
Банкір	працює	в банку
Лікар	працює	в лікарні
Інженер	працює	на заводі / на фабриці
Фармацевт	працює	в аптеці
Продавець	працює	в магазині
Касир	працює	в супермаркеті

Завдання 9.3. Напишіть відповіді на запитання.

Зразок: Де працює твій батько? (консульство). –

Він працює в консульстві.

1. Де працює інженер? (завод).
2. Де працює банкір? (банк).
3. Де працює учитель? (школа).
4. Де працює артист (театр).
5. Де працює касир? (супермаркет).
6. Де працює викладач? (університет).
7. Де працює секретар? (деканат).

Завдання 9.4. Запишіть речення за зразком.

Зразок: Мій батько лікар. *Він працює в лікарні.*

Моя мати ... .

Мій старший брат ... .

Мій молодший брат ... .

Моя сестра ... .

Моя бабуся ... .

Мій дідусь ... .

Зверніть увагу!

Н. в.	М. в.	Приклади
Я	На мені	На мені нова сукня
Ти	На тобі	На тобі гарний піджак
Він/воно Вона	На / в(у) ньому На / в(у) ній	На ньому красиве пальто На ній синя спідниця

Завдання 9.5. Запишіть правильно слова.

Зразок: (Я) красивий костюм. –

На мені красивий костюм.

1. (Ти) жовтий светр. 2. (Я) гарне пальто. 3. (Вона) чорна футболка, а (він) біла футболка. 4. (Я) дорогі коричневі черевики. 5. (Він) зелений капелюх. 6. (Вона) нова сукня, а (я) старий піджак. 7. (Ти) український одяг.

Завдання 9.6. Запишіть речення за зразком.

Зразок: Це стіл. Що лежить на столі? –

На ньому лежить зошит, книжка та ручка.

1. Це стіна. Що висить на стіні?
2. Це вікно. Що стоїть на вікні?
3. Це стілець. Хто сидить на стільці?
4. Це деканат. Хто працює в деканаті?
5. Це місто. Хто живе в місті?
6. Це шафа. Що висить у шафі?
7. Це парк. Хто відпочиває у парку?

Читайте діалоги!

Який?			
Н. в.	М. в.	Н. в. Приклади	М. в. Приклади
Який? Яке?	У / НА якому?	– Який це костюм? – Це новий костюм	– У якому костюмі ти підеш? – Я піду в новому костюмі
Яка?	У / НА якій?	– Яка це кімната? – Це велика кімната	– У якій кімнаті ти живеш? – Я живу у великій кімнаті
Чий?			
Чий? Чиє?	У / НА чиєму?	– Чий це костюм? – Це мій костюм	– У чиєму костюмі ти підеш? – Я піду у своєму костюмі
Чия?	У / НА чийй?	– Чия це кімната? – Це моя кімната	– У чийй кімнаті ти живеш? – Я живу у своїй кімнаті

Читайте!

Який?	У якому?	Який?	У якому?
НовИЙ (зошит)	У новОМУ зошиті	СинІЙ (зошит)	У синЬОМУ зошиті
Яка?	У якій?	Яка?	У якій?
НовА (футболка)	У новІЙ футболці	СинЯ (футболка)	У синІЙ футболці
Яке?	У якому?	Яка?	У якій?
НовЕ (пальто)	У новОМУ пальті	СинЄ (пальто)	У синЬОМУ пальті

Читайте діалоги!

– Хто це? – Це Артур. – У якому він костюмі? – Він у новому красивому костюмі	
	– Хто це? – Це Марія. – У якій вона сукні? – Вона в гарній теплій сукні
– Хто це? – Це мої батьки. – Де вони відпочивають? – Вони відпочивають на Середземному морі	
	– Що це? – Це мій дім. – На якому поверсі твоя кімната? – Моя кімната на другому поверсі
– Хто це? – Це Ніколь. – У якій групі вона навчається? – Вона навчається у третій групі	

Завдання 9.7. *Запишіть запитання та відповіді за зразком.*

Зразок: Це новий гуртожиток. Тут живе Сіссе. –

У якому гуртожитку живе Сіссе? –

Сіссе живе в новому гуртожитку.

1. Це Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Тут навчаються студенти.
2. Це міський парк. Тут відпочивають студенти.
3. Це новий стіл. Тут лежать книжки, зошити, ручки.
4. Це велика бібліотека. Тут працюють українські й іноземні студенти.
5. Це чиста дошка. Тут пише наша викладачка.

Завдання 9.8. *Напишіть запитання до речень.*

Зразок: Це місце Сіссе. Я сиджу тут. –

На чиєму місці я сиджу?

1. Це зошит Ніколь. Я пишу тут.
2. Це моя шафа. Тут висить пальто.
3. Це холодильник сестри. Тут лежать яйця й овочі.
4. Це кімната Петроса та Фарука. Тут є комп'ютер.
5. Це стіл викладача. Тут лежить словник.

Читайте!

Пори року: весна, літо, осінь, зима.

Назви місяців: березень, квітень, травень, червень, липень, серпень, вересень, жовтень, листопад, грудень, січень, лютий.

Тепло, спекотно, прохолодно, холодно.

Що?	Коли?
весна	навесні
літо	улітку
осінь	восени
зима	узимку

Що?	Коли?	
Січень	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31	1 (першого), 2 (другого), 3 (третього), ... січня
Лютий		1 ... лютого
Березень		1 ... березня
Квітень		1 ... квітня
Травень		1 ... травня
Червень		1 ... червня
Липень		1 ... липня
Серпень		1 ... серпня
Вересень		1 ... вересня
Жовтень		1 ... жовтня
Листопад		1 ... листопада
Грудень		1 ... грудня

Пишіть!

Весняні місяці: березень, _____

Літні місяці: _____

Осінні місяці: _____

Зимові місяці: _____

Читайте!

Пори року

Сьогодні 15 травня. Надворі гарна сонячна погода. Травень, а також березень і квітень – це весняні місяці. У березні буває прохолодно. Може лежати сніг, а от у квітні й травні погода тепла. Можуть іти весняні дощі. Навесні розквітають квіти та дерева.

Червень, липень і серпень – це літні місяці. Улітку в Україні буває дуже спекотно. Температура може сягати +35 – 37 °С.

Осінні місяці – це вересень, жовтень, листопад. Восени українці збирають урожай: зернові, овочі, фрукти. У листопаді землю може вкрити перший сніг.

Найхолодніші місяці року – це зимові місяці: грудень, січень і лютий. О цій порі температура може знижуватися до –28 – 30 °С. На вулиці стає дуже холодно.

Завдання 9.9. Розкажіть про пори року у вашій країні.

Читайте!

Моя група

Я іноземний студент. Мене звати Ібрагім. Мої батьки живуть у Марокко. А це моя група. У ній навчаються різні студенти. Це Фарук та Абдель. Вони живуть у гуртожитку № 5 на другому поверсі. Зараз вони слухають текст і пишуть нові слова на дошці. А це Сіссе. Його сім'я живе в Нігерії. Сіссе навчається в нашому університеті на факультеті підготовки іноземних громадян. Зараз він пише у своєму зошиті.

Це Філіп, Петрос і Сталонн. Вони живуть у великій кімнаті на третьому поверсі в нашому гуртожитку. Ці хлопці займаються дуже багато. Викладач каже, що Сталонн завжди правильно відповідає, читає та пише. У моїй групі навчаються гарні студенти.

Пишіть!

Так чи ні?

1. Ібрагім – український студент	Ні, Ібрагім – іноземний студент
2. Батьки Ібрагіма живуть у Марокко	Так, ...
3. Фарук і Ніколь живуть у гуртожитку № 5 на третьому поверсі	...
4. Зараз Фарук і Ніколь слухають музику	...
5. Сіссе навчається в медичному університеті на факультеті підготовки іноземних громадян	...
6. Зараз Сіссе пише у своєму зошиті	...
7. Філіп, Петрос і Сталонн живуть у маленькій кімнаті	...
8. Вони займаються дуже мало	...
9. Петрос каже, що Сталонн завжди правильно відповідає, читає та пише	...
10. У цій групі навчаються дуже гарні студентки	...

Завдання 9.10. Напишіть запитання.

Зразок: Фарук і Ніколь живуть у гуртожитку № 5 на третьому поверсі.

1. Хто живе в гуртожитку № 5?
2. Де живуть Фарук і Ніколь?
3. На якому поверсі живуть Фарук і Ніколь?

1. Зараз Фарук і Ніколь слухають текст та пишуть нові слова на дошці.
2. Сіссе навчається в нашому університеті на факультеті підготовки іноземних громадян.
3. Зараз Сіссе пише у своєму зошиті.
4. Це Філіпп, Петрос і Сталонн. Вони живуть у великій кімнаті на третьому поверсі в нашому гуртожитку.
5. Студенти займаються дуже багато.

Лексичний мінімум

автобус	
брюки	
великий	
вересень	
весняний	
восени	
вулиця	
грудень	
дорогий	
досить	
дуже	
жовтень	
завжди	
збирати	
зелений	
земля	
зима	
зимовий	
перебувати	
іноземний	
інженер	
кабінет	
квітень	
консульство	
коридор	
костюм	
літо	
літній	
маленький	
молодший	

Тема 10

Знахідний відмінок.

Іменник та займенник у знахідному відмінку однини

Зверніть увагу!

Знахідний відмінок (Зн. в.)

Знайти (кого? що?)

- Що ти бачиш?
- Я бачу телефон, книгу, вікно.
- Кого ти бачиш?
- Я бачу друга, подругу.

Роди	Називний відмінок хто? що?	Знахідний відмінок кого? що?
Ч. р. (він)	<i>хто?</i> студент викладач хлопець учитель батько тато <i>що?</i> університет словник музей	<i>кого?</i> студента викладача хлопця учителя батька тата <i>що?</i> університет словник музей
Ж. р. (вона)	<i>хто? що?</i> студентка кімната пісня Марія мати	<i>кого? що?</i> студентку кімнату пісню Марію матір
С. р. (воно)	<i>що?</i> дзеркало місто вікно море заняття	<i>що?</i> дзеркало місто вікно море заняття

Множина (вони)	<i>хто?</i> студенти студентки друзі подруги брати сестри	<i>кого?</i> студентів студенток друзів подруг братів сестер
	<i>що</i> словники кімнати міста	<i>що?</i> словники кімнати міста

Читайте!

- Кого слухають учні?
- Учні слухають учительку.
- Що читає учителька?
- Учителька читає книгу.
- Що читає хлопець?
- Хлопець читає текст.
- Що повторюють учні?
- Учні повторюють урок.
- Що бере дівчинка?
- Дівчинка бере ручку.
- Що бере хлопець?
- Хлопець бере олівець.

- Що пишуть учні?
- Учні пишуть диктант.

Завдання 10.1. *Напишіть, що ви бачите на малюнку.*

Зразок: Я бачу вікно.

Завдання 10.2. *Напишіть відповіді.*

Зразок: Що ви пишете? Я пишу (текст, слово, літера). –

Що ви пишете? Я пишу *текст, слово, літеру.*

1. Що ви читаєте? Я читаю (книга, конспект, підручник, діалог).

---

2. Що ви слухаєте? Я слухаю (текст, пісня, музика, питання).

---

3. Кого ви слухаєте? Я слухаю (мама, батько, сестра, брат, викладач).

---

4. Що ви бачите? Я бачу (дошка, аудиторія, університет, вікно, вулиця).

---

5. Кого ви бачите? Я бачу (друг, подруга, хлопець, дівчина, викладач, декан).

---

6. Що ви вивчаєте? Я вивчаю (мова, фізика, математика, інформатика, біологія, хімія).

Завдання 10.3. *Напишіть речення.*

Зразок: Друг слухає (музика). –

Друг слухає музику.

1. Студент читає (діалог) _____

2. Хлопець любить (футбол) _____

3. Я вивчаю (граматика) _____

4. Студентка пише (вправа) _____

5. Євген читає (текст) _____

6. Студенти слухають (декан) _____

7. Дівчина любить (мама) _____
8. Хлопці співають (пісня) _____
9. Ми гарно знаємо (Харків) _____
10. Друзі читають (діалог) _____
11. Викладач пояснює (правило) _____
12. Віктор пише (речення) _____
13. Марія любить (сестра і брат) _____
14. Бабуся читає (книга) _____

Зверніть увагу!

Це університет (Н. в.) – Я йду в університет (Зн. в.).

Це школа (Н. в.) – Я йду у школу (Зн. в.).

Зверніть увагу!

Іти, їхати		Іти, їхати	
в (у)	університет школу місто сад парк деканат лікарню поліклініку магазин музей їдальню	на	завод фабрику вулицю вокзал станцію зупинку факультет ринок урок заняття лекцію

Завдання 10.4. Напишіть речення.

Зразок: Це парк. Хлопець іде в _____. –

Це парк. Хлопець іде в парк.

1. Це сад. Дівчина іде в _____.
2. Це факультет. Студент іде на _____.
3. Це Харків. Друг їде в _____.
4. Це Одеса. Подруга їде в _____.
5. Це вулиця. Син іде на _____.
6. Це фабрика. Батько йде на _____.
7. Це лікарня. Бабуся йде в _____.
8. Це поліклініка. Юля йде в _____.
9. Це аудиторія. Студент іде _____.

в _____. 10. Це деканат. Декан іде в _____. 11. Це магазин.
Мама йде в _____.

Завдання 10.5. Напишіть відповіді.

Зразок: Куди йде Євген? –

Євген іде в магазин.

1. Куди йде мама? _____
2. Куди йде тато? _____
3. Куди йде бабуся? _____
4. Куди йде дідусь? _____
5. Куди йде син? _____
6. Куди йде донька? _____
7. Куди йде друг? _____
8. Куди йде подруга? _____
9. Куди йде студент? _____
10. Куди йде студентка? _____
11. Куди йде лікар? _____
12. Куди йде продавець? _____
13. Куди йде інженер? _____
14. Куди йде учитель? _____
15. Куди йде викладач? _____
16. Куди йде декан? _____

Зверніть увагу!

Куди йде студент? – Студент іде на лекцію (Зн. в.).

Коли лекція? – Лекція в понеділок (Зн. в.) і в середу (Зн. в.).

Зверніть увагу!

Понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця, субота, неділя –
це тиждень.

Пишіть!

Понеділок _____

Вівторок _____

Середа _____

Четвер _____

П'ятниця _____
Субота _____
Неділя _____
Тиждень _____

Завдання 10.6. Напишіть відповіді.

Зразок: Коли урок "Українська мова"? –

Урок "Українська мова" в понеділок.

1. Коли урок "Російська мова"? _____
_____
2. Коли урок "Країнознавство"? _____
_____
3. Коли ти відпочиваєш? _____
_____
4. Коли ти йдеш у магазин? _____
_____

Завдання 10.7. Напишіть свій розклад.

Зразок: У понеділок урок фізики _____

1. _____
_____
2. _____
_____
3. _____
_____
4. _____
_____
5. _____
_____
6. _____
_____

Особові займенники у знахідному відмінку

Н. в.	Зн. в.	Н. в.	Зн. в.
Я	Мене	Ми	Нас
Ти	Тебе	Ви	Вас

Він	Його		
Вона	Її	Вони	Їх
Воно	Його		

Завдання 10.8. Напишіть речення.

Зразок: Це телефон. Я беру ... . –

Це телефон. Я беру його.

1. Це книга. Я шукаю ... .
2. Це ти. Я бачу ... .
3. Це я і брат. Мама любить ... .
4. Це батьки. Я люблю ... .
5. Це музика. Я слухаю ... .
6. Це друзі. Я знаю ... .
7. Це я. Ти слухаєш ... .
8. Це яблуко. Ми беремо ... .
9. Це олівець. Я знайшов ... .
10. Це ти і твій друг. Я бачу ... .

Завдання 10.9. Заповніть таблицю.

Зразок:

Це книга	Що ти бачиш?	Я бачу книгу. Я бачу її
Це викладач	Кого ти бачиш?	Я бачу викладача. Я бачу його
Це подруга		
Це вулиця		
Це університет		
Це друг		
Це яблуко		
Це бабуся		
Це декан		
Це деканат		
Це розклад		
Це магазин		
Це продавець		
Це молоко		
Це учитель		
Це Юля		
Це телефон		
Це брат		
Це сестра		

Дієслово "мати"

Я маю	Ми маємо
Ти маєш	Ви маєте
Він (вона, воно) має	Вони мають

Завдання 10.10. Напишіть речення.

Зразок: Я (мати) (ручка, олівець). –

Я маю ручку, олівець.

1. Студент (мати) (підручник, зошит). _____

2. Студентка (мати) (конспект, словник). _____

3. Ми (мати) (молоко, масло, сметана). _____

4. Мої батьки (мати) (будинок, сад). _____

5. Ви (мати) (вправа, текст)? _____

6. Я (мати) (мама, тато, брат, сестра, бабуся, дідусь). _____

7. Ти (мати) (сіть, цукор)? _____

8. Мій друг (мати) (телефон, телевізор). _____

9. Моя подруга (мати) (сік, вода). _____

10. Я (мати) (друг, подруга). _____

11. Я і мій брат (мати) (собака, кіт). _____

12. Мій батько (мати) (машина, мотоцикл). _____

У магазині

Я студент. У понеділок, вівторок, середу, четвер, п'ятницю я маю заняття. У суботу та неділю я не маю занять. Тому в суботу або неділю я йду в магазин. Я купую продукти. Я люблю овочі. Тому я купую картоплю, огірки, помідори, салат. Я люблю фрукти. Тому я купую банани, яблука, апельсини, мандарини. Ще я купую масло, борошно, яйця, сметану, молоко. Я люблю млинці та часто їх готую. У магазині я беру рибу. Я добре її смажу. А ще я беру рис. Я люблю рибу та рис. Обов'язково я беру воду та сік. Сьогодні я не беру чай і каву. Я вже їх маю. Я купую шоколад і торт. Я їх дуже люблю.

Завдання 10.11. *Дайте відповідь на запитання до тексту.*

1	Хто я?	
2	Коли я маю заняття?	
3	Коли я не маю занять?	
4	Коли я йду в магазин?	
5	Що я роблю там?	
6	Які овочі я купую?	
7	Які фрукти я купую?	
8	Що я часто готую?	
9	Що я добре смажу?	
10	Я беру воду та сік?	
11	Я беру чай і каву?	
12	Я люблю шоколад і торт?	

Завдання 10.12. *Напишіть текст "Я купую продукти".*

Мій тиждень

Це Софія. Софія – студентка. Вона приїхала в Харків навчатися. Софія має друга. Це Михайло. Софія має подругу. Це Оксана. Софія, Михайло й Оксана – друзі. Вони студенти.

Студенти навчаються в понеділок, вівторок, середу, четвер і п'ятницю. У понеділок і середу в них урок "Українська мова". У вівторок вони мають країнознавство. У четвер вони мають фізику та математику. У п'ятницю вони мають інформатику.

У суботу та неділю студенти не навчаються. Це вихідні дні. У суботу Софія та Оксана йдуть у магазин. Вони купують продукти. Потім дівчата готують їжу.

У неділю Софія, Оксана та Михайло відпочивають. Вони йдуть у парк, кінотеатр, спортклуб. Часто друзі ходять у кафе. Там вони їдять морозиво. Увечері студенти йдуть у гуртожиток. Вони слухають музику та відпочивають.

Завдання 10.13. Дайте відповіді на запитання до тексту.

Хто є Софія?	
Куди Софія приїхала навчатися?	
Хто є Михайло?	
Хто є Оксана?	
Хто є Софія, Михайло та Оксана?	
Коли студенти навчаються?	
Коли студенти мають урок "Українська мова?"	
Коли студенти мають країнознавство?	
Коли студенти мають фізику та математику?	
Коли студенти мають інформатику?	
Коли студенти не навчаються?	
Коли Софія та Оксана йдуть в магазин?	

Що вони купують?	
Що дівчата готують?	
Коли Софія, Оксана та Михайло відпочивають?	
Куди вони ходять у неділю?	
Що вони їдять у кафе?	
Куди студенти йдуть увечері?	
Що вони роблять увечері?	

Завдання 10.14. *Напишіть текст "Мій тиждень".*

Лексичний мінімум

апельсин	
бачити	
борошно	
вода	
вправа	
гроші	
діалог	
добре	
знайти	
знати	
зупинка	
інженер	
конспект	
крейда	
лекція	
лікар	
лікарня	
любити	
масло	
молоко	
морозиво	
обов'язково	
овочі	
парк	
повторювати	
питання	
пояснювати	
продукти	
продавець	

Тема 11

Минулий та майбутній час дієслова

Запам'ятайте!

Роди	Числа	Особи		Приклади	
				Дієслово <i>брати</i>	Дієслово <i>умиватися</i>
Чоловічий	Однина	я, ти, він	-в	брав	умивався
Жіночий		я, ти, вона	-ла	брала	умивалася
Середній		воно	-ло	брало	умивалося
	Множина	ми, ви, вони	-ли	брали	умивалися

Завдання 11.1. Уставте пропущені літери.

Зразок: Куди Оля ходи..... вчора? Учора вона ходи..... в університет. –

Куди Оля ходила вчора? Учора вона ходила в університет.

1. А Максим та Андрій куди ходи..... вчора? Вони ходи..... в театр.
2. Скільки часу трива..... вистава? Вона трива..... 2 години.
3. Ти ходи..... учора на роботу? Ні, учора я бу..... удома.
4. Куди Олег ходи..... учора? Він учора ходи..... на футбол.
5. Про що Петро та Оленка говори.....? Вони говори..... про заняття.

Завдання 11.2. Запишіть речення, використавши дієслово в дужках у минулому часі.

Зразок: Анна (бути) на роботі. –

Анна була на роботі.

1. Пітер (бути) у школі.
2. Де Іван (бути) учора?
3. Ми (бути) в нього.
4. Чи ви (бути) в неї?
5. Вони не (бути) в нас.
6. Марина не (мати) грошей.
7. Михайло (мати) багато часу.
8. Батько (мати) багато справ.
9. Мій брат не (мати) друзів.
10. Вони колись (мати) квартиру.
11. Вони ніколи не (мати) машини.

Завдання 11.3. Складіть речення з поданих слів у теперішньому та минулому часі.

Зразок: Я, читати, книжку. –

Я читаю книжку. Я читав книжку.

1. Хлопчик, малювати, дерево _____

2. Студенти, виконувати, завдання _____

3. Він, грати, у футбол _____

4. Мама, готувати, сніданок _____

5. Вони, працювати, вдома _____

6. Я, зустрічати, товариша _____

7. Ми, співати, пісню _____

8. Викладач, читати, книжку _____

9. Сьогодні, студенти, писати, модуль _____

10. Марія, знати, правило _____

Дієслово "брати/взяти" брати

Я беру	Ми беремо
Ти береш	Ви берете
Він (вона, воно) бере	Вони беруть

Бери! Беріть!

ВЗЯТИ

Я взяв (взяла)	Ми взяли
Ти взяв (взяла)	Ви взяли
Він (вона) взяв (взяла)	Вони взяли

Візьми! Візьміть!

Завдання 11.4. Напишіть речення.

Зразок: Студент (брати) конспект. –

Студент бере конспект.

1. Мама (брати) сумку. _____
2. Учень (брати) ручку та олівець. _____
3. Друг (брати) телефон. _____
4. Я (брати) зошит. _____
5. Ми (брати) продукти. _____
6. Ви (брати) гроші. _____
7. Друзі (брати) квіти. _____
8. Ти (брати) яблуко. _____
9. Я (брати) підручник. _____
10. (Брати) книгу! _____
11. (Брати!) крейду! _____

Завдання 11.5. Напишіть речення.

Зразок: Я (взяти) олівець. –

Я взяв олівець.

1. Юля (взяти) квіти. _____
2. Євген (взяти) стілець. _____
3. Сестра (взяти) молоко. _____
4. Брат (взяти) яблука. _____
5. Я (взяти) ручку. _____
6. Батьки (взяти) продукти. _____
7. Ти (взяти) овочі. _____
8. Подруга (взяти) морозиво. _____
9. Дідусь (взяти) окуляри. _____
10. (Взяти) підручник! _____
11. (Взяти) конспект! _____

Читайте діалог!

- Привіт.
- Привіт. Як справи?
- Я запізнився на заняття.
- Котра година?
- Дев'ята.
- Так, ти запізнився. Перша пара о пів на дев'яту.

Зверніть увагу!

Щоб дізнатися час або уточнити час зустрічі, ставимо запитання:

Котра година? О котрій годині?

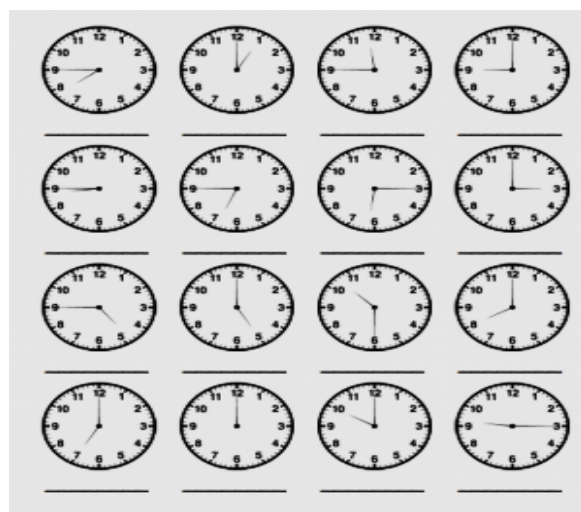

Запам'ятайте!

	Котра година?	О котрій годині?
9:00	дев'ята година	о дев'ятій годині
9:10	десять хвилин по дев'ятій десять хвилин на десяту дев'ята година десять хвилин	
9:15	чверть на десяту чверть по дев'ятій п'ятнадцять (хвилин) на десяту п'ятнадцять (хвилин) по дев'ятій	
9:30	пів на десяту	о пів на десяту
9:40	за двадцять (хвилин) десята дев'ята година сорок хвилин	
9:45	за чверть десята чверть до десятої дев'ята година сорок п'ять хвилин	

Завдання 11.6. Дайте відповідь на запитання: "Котра година?"

Запишіть, відповідно, під кожним годинником.

Запам'ятайте!

Цифри	Кількісні числівники	Порядкові числівники
11	одина́дцять	одина́дцятий -а, -е, -і
12	двана́дцять	двана́дцятий
13	трина́дцять	трина́дцятий
14	чотирна́дцять	чотирна́дцятий
15	п'ятна́дцять	п'ятна́дцятий
16	шістна́дцять	шістна́дцятий
17	сімна́дцять	сімна́дцятий
18	вісімна́дцять	вісімна́дцятий
19	дев'ятна́дцять	дев'ятна́дцятий

Завдання 11.7. *Запишіть словами числівники.*

Зразок: 2 – два, другий.

	Скільки?	Котрий?
4		
8		
12		
15		
17		

Завдання 11.8. *Дайте відповіді на запитання.*

Зразок: Скільки місяців у році? –

У році дванадцять місяців.

1. Скільки студентів у вашій групі? _____
2. Скільки столів у вашій аудиторії? _____
3. Скільки у вас братів? _____
4. Скільки у вашому гуртожитку поверхів? _____
5. Скільки годин ви спали сьогодні? _____

Творення дієслів майбутнього часу

Запам'ятайте!

Види	Дієвідміни	Числа	Особи	Закінчення	Дієслова	
доконаний						піти
	I	однина	1	-у, -ю	піду	
			2	-еш, -єш	підеш	
			3	-е, -є	піде	
		множина	1	-емо, -ємо	підемо	
			2	-ете, -єте	підете	
			3	-уть, -ють	підуть	
						прилетіти
	II	однина	1	-у, -ю	прилечу	
			2	-иш	прилетиш	
			3	-ить	прилетить	
		множина	1	-имо	прилетимо	
			2	-ите	прилетите	
			3	-ать, -ять	прилетять	
недоконаний						читати
	I II	однина	1	буду + інфінітив	буду читати	
			2	будеш + інфінітив	будеш читати	
			3	буде + інфінітив	буде читати	
		множина	1	будемо + інфінітив	будемо читати	
			2	будете + інфінітив	будете читати	
			3	будуть + інфінітив	будуть читати	
	I II	однина	1	інфінітив + -му	читатиму	
			2	інфінітив + -меш	читатимеш	
			3	інфінітив + -ме	читатиме	
		множина	1	інфінітив + -мемо	читатимемо	
			2	інфінітив + -мете	читатимете	
			3	інфінітив + -муть	читатимуть	

Дієслова "брати/взяти" в майбутньому часі брати

Я буду брати (братиму)	Ми будемо брати (братимемо)
Ти будеш брати (братимеш)	Ви будете брати (братимете)
Він (вона, воно) буде брати (братиме)	Вони будуть брати (братимуть)

ВЗЯТИ

Я візьму	Ми візьмемо
Ти візьмеш	Ви візьмете
Він (вона) візьме	Вони візьмуть

Зверніть увагу!

Завтра я візьму на роботу сендвіч. Я завжди буду брати (братиму) на роботу сендвіч.

Завдання 11.9. *Запишіть речення, поставте слова, які стоять у дужках, у відповідній формі.*

Зразок: Уранці ми ... (снідати). –

Уранці ми будемо снідати.

1. Удень я ..., а батьки ... (навчатися, працювати).
2. Студенти ... українську мову (вивчати).
3. Вони вже добре ... українською (говорити).
4. Ви ..., де він ... (знати, працювати)?
5. Коли викладач ... правило, студенти ... вправи (повторювати, писати).
6. Я буду ... (читати).
7. Друзі ... у теніс (грати).
8. Петро ... радію, а я не ... радію (слухати, любити).
9. Діти ще не ... (спати).
10. Що ви ... завтра (робити)?
11. Ми не ... урок (розуміти).
12. Ти ... текст? Ні, я ... лист (писати, перекладати).

Завдання 11.10. *Виконайте вправу за зразком.*

Зразок: Студенти, вивчати українську мову, завтра. –

Коли студенти будуть вивчати українську мову?

Вони вивчатимуть українську мову завтра.

1. Батьки, неділя, відпочивати, на дачі
-
-
-

2. Мама, слухати концерт, завтра ввечері

3. Ми, дивитися фільм, увечері

4. Олег, обідати, після занять

5. Чарльз, писати диктант, завтра

6. Ви, купувати книжки, п'ятниця

7. Марія, писати лист, після обіду

8. Студентка, співати пісню, в університеті

Завдання 11.11. *Запишіть речення у формі майбутнього часу (обидві форми). Скористайтеся зразком.*

Зразок: Студенти вивчали українську мову. –

Студенти вивчатимуть (будуть вивчати) українську мову.

1. Оксана вчить урок.

2. Ми повторюємо слова пісні разом.

3. Максим відповідає на запитання.

4. Викладач питає, а студенти відповідають.

5. Оля та Ніна пишуть вправи.

6. Сюзанна читає новий текст.

7. Ви вивчали українську мову?

8. Леся говорила англійською мовою.

9. Я не розумів китайську мову.

10. Ахмед писав листи арабською мовою.

11. Ти слухав радіо?

12. Ти дивилася вчора балет?

13. Тато працював, а мама відпочивала.

14. Сана готувала сніданок.

15. Що робили студенти після занять?

Зверніть увагу!

Любити + інфінітив

Хотіти + інфінітив

Любити читати, любити танцювати

Хотіти працювати, хотіти говорити

	любити	хотіти
Я	люблю	хочу
Ти	любиш	хочеш
Він / вона / воно	любить	хоче

Ми	любимо	хочемо
Ви	любите	хочете
Вони	люблять	хочуть

Завдання 11.12. *Напишіть свою думку, уживайте дієслово **любити** або **хотіти**.*

Зразок: Я (не) люблю грати на піаніно. / Я (не) хочу грати на піаніно.

палити _____,

пити пиво _____,

пропускати заняття _____,

хворіти _____,

танцювати _____,

співати _____,

спати _____,

витрачати гроші _____,

грати у футбол _____.

Мій університет

Я навчаюсь у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на підготовчому відділенні для іноземних громадян. Ми вивчаємо російську та українську мови, країнознавство, математику, економічну та соціальну географію світу, основи економіки, фізику, хімію.

Університет має сім факультетів: факультет міжнародних відносин і журналістики, факультет міжнародної економіки і підприємництва, факультет менеджменту і маркетингу, факультет інформаційних технологій, факультет економіки і права, факультет підготовки іноземних громадян та факультет фінансів і обліку.

Викладачі університету – це доктори та кандидати наук. Вони читають лекції, проводять практичні та семінарські заняття, приймають заліки та іспити. Студенти уважно слухають викладачів. Коли студент щось не розуміє, він запитує викладача. Викладачі добре пояснюють матеріал.

Мій університет – це сучасна простора будівля. Тут є великі лекційні аудиторії, мультимедійні класи, обчислювальні центри, бібліотека, культурний центр, університетський музей, спортивний комплекс. Я люблю навчатися тут.

Завдання 11.13. *Дайте відповіді на запитання до тексту.*

1. Де ви навчаєтеся?
2. Подивіться на емблему та скажіть, скільки років університету.
3. Які навчальні дисципліни вивчають на підготовчому відділенні?
4. Скільки в університеті факультетів?
5. Хто працює в університеті?
6. Якою є будівля університету?

Завдання 11.14. *Запишіть текст у минулому та майбутньому часі.*

Що ви робите? Ми читаємо текст. Потім викладач пояснює нову тему. Студенти слухають дуже уважно. Викладач говорить повільно та голосно. Ми розуміємо добре. Потім викладач запитує, а ми відповідаємо. Ми повторюємо правило, пишемо нові дієслова та диктант, багато розмовляємо українською. Усі студенти працюють дуже добре.

Увечері я відпочиваю, гуляю, дивлюся телевізор, слухаю музику або готую. Потім я вечеряю, приймаю душ, чищу зуби. Об одинадцятій годині я лягаю спати.

Зразок:

Минулий час: Що ви робили? Ми читали текст.

Майбутній час: Що ви будете робити? Ми будемо читати текст.

Зверніть увагу!

Він має	уміти, вчитися, працювати, виконувати.
Вона має (що робити?)	уміти, вчитися, працювати, виконувати.
Воно має	уміти вчитися, працювати, виконувати.
Вони мають	уміти вчитися, працювати, виконувати.
Потрібно	
Треба	
Необхідно (що робити?)	вивчати, читати, купити, взяти.
Слід	
Варто	
Можна	
Не можна (що робити?)	увійти, працювати, розмовляти, брати.

Завдання 11.15. Прочитайте текст. Розкажіть про свою майбутню професію, використовуючи питальний план.

Моя майбутня професія

Мене звать Мохамед. Я приїхав із Марокко. Зараз навчаюся на підготовчому відділенні. Потім хочу стати економістом. Економіст – це сучасна професія. У майбутньому можна працювати на підприємстві, на фірмі, у компанії або створити свій бізнес.

Економіст має уміти рахувати гроші, планувати економічну діяльність підприємства, контролювати фінанси, готувати фінансові проєкти.

В університеті потрібно гарно вивчати математику, економіку, менеджмент, маркетинг, фінанси, банківську справу тощо. Професія економіста складна, але важлива.

Запитання до тексту:

1. Ким Ви хочете стати в майбутньому?
2. Чи вважаєте Ви свою майбутню професію важливою для держави?
3. Де Ви мрієте працювати?
4. Які навчальні дисципліни потрібно вивчати?

Лексичний мінімум

будівля	
важливий	
виконувати	
витрачати	
вранці (уранці)	
готувати	
громадяни	
гуляти	
держава	
дисципліна	
допомагати	
економіст	
заняття	
запізнитися	
зустрічати	
квартира	
компанія	
контролювати	
купувати	
майбутній	
минулий	
місяць	
мріяти	
неділя	
навчатися	
новий	
обідати	
перекладати	
планувати	

Тема 12

Родовий відмінок.

Іменник та займенник у родовому відмінку однини

Зверніть увагу!

Відмінок
Родовий

Запитання
кого? чого?

Немає кого? (чого?)

У кого є?

У кого немає?

Є	Немає
Називний відмінок (<i>є хто? що?</i>)	Родовий відмінок (<i>немає кого? чого?</i>)
У тебе є телефон?	У мене немає телефона
У тебе є книжка?	У мене немає книжки
У тебе є брат?	У мене немає брата
Сьогодні є урок?	Сьогодні немає уроку
Сьогодні є фізика?	Сьогодні немає фізики
Сьогодні є заняття?	Сьогодні немає заняття
Тут є вікно?	Тут немає вікна
Тут є місце?	Тут немає місця

Запам'ятайте!

Родовий відмінок іменника

Роди	Однина (<i>він, вона, воно</i>)		Множина (<i>вони</i>)	
Чоловічий рід	зо́шита	а	зо́шиті <u>в</u>	і <u>в</u>
	викладача́	а	викладач <u>ів</u>	і <u>в</u>
	сті́льця	я	сті́льц <u>ів</u>	і <u>в</u>
	гурто́житку	у	гурто́житк <u>ів</u>	і <u>в</u>
	музе́ю	ю	музе́ <u>їв</u>	і <u>в</u>
Жіночий рід	студе́нтки	и	студе́нток	—
	іда́льні	і	іда́лень	—
	аудито́рії	ї	аудито́р <u>ій</u>	і <u>й</u>
Середній рід	вікна́	а	вікон	—
	ре́чення	я	ре́чень	—
	місця́	я	місць	—

Завдання 12.1. *Напишіть, кого або чого тут немає.*

Зразок: Тут немає зошита, ... книжки, ... вікна, ...

а) підручник, словник, журнал, телевізор, календар, ліфт, готель, студент, викладач, економіст, лікар _____

б) лінійка, кава, машина, аптека, бібліотека, лікарня, дівчина, студентка, аудиторія, бабуся _____

в) місце, море, село, речення, молоко _____

Зверніть увагу!

Родовий відмінок іменника

<i>Чий? Чия? Чиє? Чиї?</i>	
Чий це брат?	Це брат Омрана
Чия це родина?	Це родина Ганни
Чиє це фото?	Це фото Алі
Чиї це зошити?	Це зошити студента

Завдання 12.2. *Дайте відповіді на запитання.*

Зразок: Це Роза. Чия це сумка? –

Це сумка Рози?

1. Це Ахмед. Чий це зошит? _____

2. Це брат. Чиє це фото? _____

3. Це друзі. Чий це телефон? _____

4. Це батьки. Чиї це листи? _____

Завдання 12.3. *Прочитайте. Визначте відмінок іменників.*

Зразок: Ручка викладача – чия? Р. в.

Зошит Ахмеда – _____, телефон студентки – _____,

у неї немає кота – _____, у Какаджана немає машини – _____.

у нього багато друзів – _____,

Запам'ятайте!

Зошит, підручник, книга, заняття, урок, (контрольна, домашня) робота, завдання, іспит **+ із чого?**

Який?	Який? Із чого?
урок математики	= урок із математики
підручник фізики	= підручник із фізики
–	робота (іспит, зошит, завдання) із хімії

Завдання 12.4. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Який (із чого) у вас урок зараз? (українська мова). –

У нас зараз урок з української мови.

1. У якому зошиті ти пишеш? (граматика) _____

2. Який (із чого) у вас буде залік? (країнознавство) _____

Запам'ятайте!

до + Р. в. ≠ від + Р. в.	Звідки? Із кого (із чого)?
До кого (≠ від кого) він іде (іде)? Він іде до (≠від) брата, лікаря, до (≠від) сестри, матері, до (≠від) Марії, до (≠від) друга, подруги	Звідки він прийшов? – Він прийшов з університету (Р. в.) Із кого зняли шапку? – Шапку зняли з дитини (Р. в.)

Завдання 12.5. Закінчіть речення за зразком.

Зразок: Я йду до (лікар). –

Я йду до лікаря.

1. Тетяна йде до (викладач) _____

2. Ми йдемо від (професор) _____

3. Він іде до (бабуся) _____

4. Вона їде від (мама) _____

5. Студент іде до (університет) _____

6. Декан вийшов із (кімната) _____

7. Брат дивився з (вікно) _____

Завдання 12.6. Прочитайте текст. Дайте відповіді на запитання. Підкресліть слова в родовому відмінку.

Мій факультет

Це університет. Тут є сім факультетів. Мій факультет – підготовки іноземних громадян.

Ось другий корпус, перший поверх. Тут деканат факультету. Там перебувають працівники деканату, є секретар і перекладач. Ось стоїть комп'ютер, а там лежать документи та паспорти. Працівники деканату контролюють навчання та укладають документи. Ми запитуємо в них про іспити, а вони відповідають.

Поруч кабінет декана. Тут працює декан Олександр Володимирович. Ось висять розклад та оголошення. Іноземні студенти читають оголошення. Працівники деканату допомагають, і студенти все розуміють.

Запитання до тексту:

1. Який ваш факультет?
2. Скільки факультетів в університеті?
3. Де в університеті факультет підготовки іноземних громадян?
4. Як звуть декана факультету?
5. Що роблять іноземні студенти?

Завдання 12.7. Напишіть слова в родовому відмінку.

Зразок: Місто – міста.

Студент, листопад, долар, спорт, університет, іменник, місяць, понеділок, вівторок, мільйон, Харків, журнал, автомобіль, Україна.

Завдання 12.8. Слова в дужках поставте у правильній формі.

Зразок: Париж – столиця ... (Франція) _____, а Київ – столиця (Україна). –

Париж – столиця *Франції*, а Київ – столиця *України*.

1. Ось новий корпус (університет) _____.
2. Це зупинка (тролейбус) _____.
3. Ось декан (факультет) _____.
4. У мене немає (зошит) _____.
5. Тут є карта (область) _____.
6. Він купив пакет (молоко) _____.

Зверніть увагу!

Родовий відмінок займенника

Називний відмінок	Родовий відмінок		
<i>Хто?</i>	<i>Кого?</i>	<i>У кого?</i>	<i>Про кого?</i>
Я	мене	у мене	про мене
Ти	тебе	у тебе	про тебе
Він	його	у нього	про нього
Вона	її	у неї	про неї
Воно	його	у нього	про нього
Ми	нас	у нас	про нас
Ви	вас	у вас	про вас
Вони	їх	у них	про них

Завдання 12.9. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Про кого ти думаєш? (брат). –

Я думаю про брата. Я думаю про нього.

1. Хто вивчає українську мову? (студент) _____

2. У кого є словник? (Фабріс) _____

3. Кого Ви добре знаєте? (Лаура) _____

4. Про кого Ви думаєте? (сестра) _____

5. У кого є квіти? (мама) _____

6. Кого немає в аудиторії? (Мохаммед) _____

Зверніть увагу!

	Істота	Неістота
Називний відмінок	хто?	що?
Родовий відмінок	кого?	чого?

Завдання 12.10. Дайте відповіді на запитання за зразком.

Зразок: Чого немає на вулиці? (автобус, тролейбус, машина, аптека). –

На вулиці немає автобуса, тролейбуса, машини, аптеки.

1. Чого немає на столі? (книга, газета, журнал) _____

2. Кого сьогодні немає в університеті? (студентка, викладач, декан)

3. Чого завтра не буде? (лекція, заняття, концерт) _____

4. Кого ви не бачили в аудиторії? (Галина, Олег, Софія, Роман)

5. Чого не було в кафе? (кава, цукерка, печиво, вода) _____

6. Чого немає в холодильнику? (м'ясо, сир, ковбаса, молоко, риба)

7. Кого зараз немає в гуртожитку? (студент Ісмаїл, студентка Саміна)

Повторіть та запам'ятайте!

Числівники

Десятки

10	дéсять
20	двáдцять
30	трíдцять
40	сóрок
50	п'ятдеся́т
60	ші́стдеся́т
70	сі́мдеся́т
80	ві́сімдеся́т
90	дев'яно́сто

Завдання 12.11. Запишіть цифри словами.

Зразок: Книжка коштує 90 гривень. –

Книжка коштує дев'яносто гривень.

Це будинок № 64. _____.
В аудиторії 20 стільців . _____.
Ціна словника 80 гривень 70 копійок. _____.
Студент виконав завдання 36. _____.
Номер моєї кімнати 59. _____.

Завдання 12.12. Прочитайте текст. Дайте відповіді на запитання до тексту. Розкажіть про свою родину.

Моя сім'я

Мене звать Імад. Я іноземний студент. Зараз я живу в Україні, у місті Харкові, навчаюся в економічному університеті на підготовчому факультеті. Я приїхав із Марокко. Моя сім'я живе в місті Рабат.

У мене є тато, мама, дідусь, бабуся, сестра та два брати. Мого батька звать Хасан. Він працює в будівельній компанії. Мою маму звать Аміна. Вона лікар. Працює в лікарні. Мама лікує дітей.

Моя старша сестра Рая заміжня. У неї гарний чоловік і маленький син. Старший брат Мухамед уже працює. Раніше він навчався в політехнічному університеті. А зараз – інженер на великому заводі в Рабаті. Він багато читає та любить спорт. Мій молодший брат Самір – школяр. Він навчається у восьмому класі. Самір любить грати у футбол, слухати музику. Мої дідусь і бабуся не працюють. Вони пенсіонери. Дідусь любить читати газети та дивитися телевізор, а бабуся – готувати.

Моя сім'я живе у великому будинку. Там є два поверхи. На першому поверсі коридор, велика кухня, вітальня, ванна і туалет. На другому поверсі спальні й кабінет. У кабінеті працюють батько та мій старший брат. Наш будинок дуже зручний. А ще в нас є сад. Моя мама дуже любить працювати в саду. Там ростуть квіти та дерева.

Моя сім'я дружна. Я люблю свою родину.

Запитання до тексту:

1. Хто такий Імад?
2. Де він живе?
3. Де він навчається?
4. Де зараз живе його сім'я?
5. Як звать його батька?
6. Де він працює?
7. Де працює його мама?
8. Хто така Рая?

9. Хто такий Мухамед?	14. У якому будинку живе родина?
10. Де він працює?	15. Скільки поверхів у будинку?
11. Що любить робити Мухамед?	16. Хто працює в кабінеті?
12. Хто такий Самір?	17. Хто любить працювати в саду?
13. Що він любить робити?	18. Яка сім'я в Імада?

Лексичний мінімум

аптека	
вийти	
думати	
зручний	
іменник	
іспит	
календар	
карта	
лінійка	
ліфт	
місце	
номер	
оголошення	
пакет	
печиво	
раніше	
речення	
риба	
спальня	
спорт	
туалет	
холодильник	
навесні	
народитися	
паспорт	
погода	
прохолодно	
радість	
різний	
сніг	

Тема 13

Давальний відмінок.

Іменник та займенник у давальному відмінку однини

Давальний відмінок (кому? чому?)

Марія надіслала фото батькові, мамі, брату та друзям.

Кому Марія надіслала фото?

Марія надіслала фото	брату (братові)	чоловічий рід	-у (-ові) -ю (-еві, -єві)
	батьку (батькові)		
	Сергію (Сергієві)		
	Андрію (Андрієві)		
	лікарю (лікареві)		
	Сестрі	жіночий рід	-і (-ї)
	мамі		
	Надії		
	батькам	множина	-ам (-ям)
	друзям		

Зверніть увагу!

дочка	–	дочці
подруга	–	подрузі
муха	–	мусі
мати	–	метері

Читайте!

Я подякував художнику (художникові) за гарну картину. Контролер виписав пасажиру (пасажирові) штраф. Пілоту (пілотові) видали нову форму. Сусід подарував дівчинці м'яч. Ректору (ректоріві) принесли важливий лист. Марта написала лист сім'ї. Чоловік подарував букет квітів дружині. Учень показав щоденник батьку (батькові). Щотижня Ігор телефонує другу (другові). Чоловік пояснив лікарю (лікареві) свою проблему. Фанати подякували футболістам за гарну гру. Віктор розповів про свої проблеми приятелю (приятелеві). Директор виплатив премію працівнику (працівникові). Дівчина надіслала фотографію хлопцю (хлопцеві). Мама купила солодощі дитині. Батько віддячив медсестрі за роботу. Покупець дав рецепт фармацевту (фармацевтові).

Завдання 13.1. Прочитайте текст. Поставте запитання до підкреслених слів.

Зразок: Професор викладає студентам математику. –
Кому професор викладає математику?

Студенти відповідають професору на іспиті. Марина допомагає подрузі писати твір. Майже щотижня він надсилає братові повідомлення. Учора Максим показував Ганні свої фотографії. Бабуся завжди розповідає дітям цікаві казки. Викладач пояснює студентам нову тему. Сергій пише друзям листи майже щотижня. Я телефоную батькам щодня. На день народження діти готують матері сюрприз. Батько завжди дарує мамі на день народження червоні троянди. Я завжди купую подарунки брату, сестрі, батькам і друзям.

Завдання 13.2. Прочитайте. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Кому Олена допомагає вивчати українську мову (сестра)? –
Олена допомагає вивчати українську мову сестрі.

Кому Том допомагає прибирати (сусід)? Кому лікар не дозволяє палити (друг)? Кому батько забороняє пити пиво (син)? Кому викладач не дозволяє запізнюватися (студентка)? Кому ви радите дивитися новини (подруга)? Кому директор радить не запізнюватися на роботу (секретар)? Кому ви обіцяли часто писати (мама)? Кому ви обіцяли добре вчитися (тато)? Кому ваша сестра допомагає готувати обід (бабуся)?

Завдання 13.3. Прочитайте та напишіть відповідь.

Зразок: Вибирати (кому?) ... –
Вибирати сестрі.

Викладати (кому?) ..., віддавати (кому?) ..., відповідати (кому?) ..., говорити (кому?) ..., готувати (кому?) ..., давати (кому?) ..., дарувати (кому?) ..., дзвонити (кому?) ..., дозволяти (кому?) ..., допомагати (кому?) ..., дякувати (кому?) ..., забороняти (кому?) ..., казати (кому?) ..., купувати (кому?) ..., надсилати (кому?) ..., обіцяти (кому?) ..., писати (кому?) ..., показувати (кому?) ..., пояснювати (кому?) ..., приносити (кому?) ..., радити (кому?) ..., розповідати (кому?) ..., співати (кому?) ..., телефонувати (кому?) ..., читати (кому?) ...

Завдання 13.4. Прочитайте. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Кому ви порадили купити книгу? (сестра). –
Ми порадили купити книгу сестрі.

Кому подобається отримувати подарунки? (брат). Кому студенти віддали конспекти? (професор). Кому син пообіцяв купити продукти? (мама). Кому хлопець допоміг перейти через дорогу? (бабуся). Кому батьки дозволили гуляти до вечора? (донька). Кому люди розповідають про свої хвороби? (лікар). Кому сподобався новий автомобіль? (товариш). Кому ви оплачуєте проїзд у таксі? (водій). Кому дідусь дозволив водити автомобіль? (онук). Кому дівчина часто пише листи? (хлопець). Кому мати читає казки? (дитина). Кому викладач пояснив завдання? (студентка). Кому ти вчора написав листа? (батько). Кому ти довіряєш? (друг). Кому студентка розповіла про результати екзамену? (подруга). Кому Сергій допоміг прибрати двір? (сусід). Кому учні написали вірш? (вчителька). Кому глядачі дякували за концерт? (співак). Кому чоловік має дарувати квіти? (жінка). Кому ти купив подарунок? (дівчина). Кому ви завтра подаруєте годинник? (дядько). Кому ви дали ключі від своєї квартири? (приятель).

Запам'ятайте!

Кому?	я	мені/собі	ми	нам
	ти	тобі	ви	вам
	він/воно	йому	вони	їм
	вона	їй		

Читайте!

У кафе

- Олю, що ти будеш **собі** замовляти?
- Мабуть, я буду лише пити каву. А **тобі** щось замовити?
- Так, будь ласка, замов каву і морозиво. Також скоро прийде Ігор, давай і **йому** щось візьмемо.
- Може, чай?
- Так, мабуть, це гарний вибір. А твої друзі придуть?
- Ні, я забула телефон і не можу повідомити **їм**, що зараз у центрі. Може, даси **мені** свій?
- Звичайно! Зателефонуй, хай також придуть.

Читайте!

Алі знає, що сьогодні будуть збори для іноземних студентів? Ти говорив йому про це?

Мері йде на виставку? Ти телефонував їй ?

Батьки знають про твої справи? Ти писав їм про це?

Друзі знають, де ти живеш? Ти давав їм свою адресу?

Це мій друг. Я завжди розповідаю йому про своє навчання.

Це наша викладачка. Щодня ми показуємо їй наше домашнє завдання.

Ми вивчаємо українську мову. Щодня викладач пояснює нам граматику.

Ви вивчаєте фізику? Хто допомагає вам?

Ти вже знаєш про екскурсію? Хто тобі про це казав?

Антон завжди купує собі в кав'ярні тістечко.

Завдання 13.5. Прочитайте. Запишіть речення, поставивши займенники в давальному відмінку.

Зразок: (Я) подобається читати книжки. –

Мені подобається читати книжки.

(Ми) подобаються заняття з хімії. (Ти) подобається малювати? (Ви) подобаються українські пісні? (Вона) подобається гуляти під дощем. (Вони) подобається співати.

Завдання 13.6. Прочитайте. Запишіть речення, поставивши іменники та займенники в давальному відмінку.

Зразок: Викладач дає книжки (студент і студентка). –

Викладач дає книжки *студенту та студентці*. Викладач дає книжки *їм*.

Я показую фото (викладач). Мехмед телефонує (батьки та сестра). Декан говорив про іспити (студенти). Я пишу листи (друзі та сусіди). Марія допомагає перекладати текст (подруга). Мати читає казку (дочка). Викладач пояснює нову тему (я). Марія купила (брат) книгу. Віктор подарував (брат та сестра) іграшки. Учень показав (учителька) зошит. Син допоміг (мати) прибрати квартиру. Віра подарувала (друг) годинник. Хлопець розказав (друзі) правду. Школярка сказала (тато і мама), що наступного тижня у школі будуть батьківські збори.

Пишіть!

Зразок: Це мої батько та мама. Я часто розповідаю ... про навчання. –
Я часто розповідаю їм про навчання.

Це моя сестра. Я купила ... нову книгу.

Це мої друзі. Я покажу ... свою кімнату.

Андрій не розуміє правила. Володя пояснить ... правила.

Я не пам'ятаю цього вірша. Нагадай ..., будь ласка.

Ти хочеш морозива? Мама купить ... морозиво.

Ми не знали відповіді на запитання. Професор допоміг ... відповісти.

Ви не знаєте, де проспект Науки? Я ... покажу.

Тітка мала важкі сумки. Я допомогла ... нести сумки.

Ти забув у магазині гаманець? Охорона ... поверне гаманець.

Зверніть увагу!

Любити/кохати + кого/що? (Зн. в.)	Подобатися + хто/що? (Н. в.)
Я люблю рибу, рис, каву (кого?/що? – Зн. в.). Ти любиш музику, співи, мистецтво ? Ми любимо детективи, фантастику . Він кохає Ольгу	Мені подобається риба, рис, кава (хто?/що? – Н. в.). Тобі подобається музика, співи, мистецтво ? Нам подобаються детективи, фантастика . Йому подобається Ольга

Читайте!

Я люблю цукерки. Наші діти люблять фрукти та ягоди. Молоді дівчата люблять короткі спідниці. Професор любить старанних студентів. Вони люблять картини цього художника. Він любить гарних дівчат. Марія любить високих хлопців. Петро кохає Оксану	Мені подобаються цукерки. Нашим дітям подобаються фрукти та ягоди. Молодим дівчатам подобаються короткі спідниці. Професору подобаються старанні студенти. Їм подобаються картини цього художника. Йому подобаються гарні дівчата. Марії подобаються високі хлопці. Петру подобається Оксана

Пишіть!

Зразок: Вам подобається ця книжка? –

Ви любите цю книжку?

Мені подобаються ці будинки. Нам подобається станція метро "Наукова". Їм подобаються ці підручники? Тобі подобається наш університет. Тобі подобається гуртожиток? Мені подобається музика. Мені подобається Харків. Тобі подобається кава? Нам подобаються пісні. Мені подобається осінь. Тобі подобаються вірші? Вам подобається Антон? Мені подобається Олена.

Пишіть!

Зразок: Це Алі. ... подобається жити в Україні. –

Йому подобається жити в Україні.

Це наші сусіди. ... подобається відпочивати в селі.

Це польські туристи. ... подобається Харків.

Це я та моя подруга. ... подобається їсти солодощі.

Це моя донька. ... подобаються повітряні кульки.

Зверніть увагу!

Скільки років?

<i>кому?</i>	<i>скільки років?</i>	
Мені	1, 21, 31, 41...	рік
Тобі	2, 22, 32, 42...;	роки
Йому	3, 23, 33, 43... ;	
Їй	4, 24, 34, 44...	
Нам	5, 6, 7, ... 25, ... 48, ... ; багато	років
Вам		
Їм		

Читайте!

Нашому деканові виповнився 41 (сорок один) рік.

Ольга ще молода жінка. Їй 24 (двадцять чотири) роки.

Юрій уже дідусь трьох онуків. Йому 78 (сімдесят вісім) років.

Наші батьки тепер частіше втомлюються, бо їм уже по 60 (шістдесят) років.

Ми маємо самі відповідати за свої вчинки, бо нам уже 21 (двадцять один) рік.

Ви маєте змінити фото в паспорті, бо вам уже 45 (сорок п'ять) років.

Пишіть!

Зразок: Мені 20 років.

Брату 33 ... .

Михайлові 12 ... .

Дитині 6 ... .

Йому 17 ... .

Їй 41 ... .

Галині 25 ... .

Маляті 2 ... .

Матері 51 ... .

Батькові скоро 60 ... .

Сестрі 18 ... .

Викладачеві 44 ... .

Завдання 13.7. Прочитайте та запишіть речення.

Зразок: Це мій старший брат Мухамед. ... 25 ... . –

Це мій старший брат Мухамед. *Йому 25 років.*

Це його наречена Мунія. Через місяць ... буде 23 ... .

Це моя старша сестра Рая. Скоро ... буде 28 ... .

А це її дочка Лейла. У січні ... буде 3 ... .

Це мій батько, він уже на пенсії. ... 62 ... .

Це моя мати, вона ще молода жінка, ... 48 ... .

Це мої молодші брати Самір і Джаміль. Вони близнюки. ... 12 ... .

Ось стара фотографія моєї родини. Я тут зовсім малий. ...було тоді лише 5 ... .

Ось мій дідусь. Він був тоді ще живий. ... тут 71 ..., а це моя бабуся, зараз ... 80 ... , а тоді ... було 65 ... .

Читайте!

У реєстратурі

- Скажіть, будь ласка, сьогодні приймає терапевт?
- Так, приймає.
- Коли?
- Зараз.

- У якому кабінеті він приймає?
- В одинадцятому кабінеті на другому поверсі.
- Дякую.

У терапевта

- Добрий день, як Вас звуть?
- Лі Гуаньнань.
- Скільки Вам років?
- Мені 19 років.
- На що скаржитесья?
- Я погано себе почуваю. У мене болить голова, горло та трохи болять ноги.
- Яка у Вас температура?
- 37,8 (тридцять сім і вісім).
- Ви хворі. У Вас грип. Ви маєте лежати. Зараз я випишу рецепт. Ці ліки слід приймати 3 рази на день і ще пити багато води.
- У мене є мед і малина.
- Дуже добре. Пийте гаряче молоко з медом. Можна ще й чай із малиною.
- Спасибі, до побачення.

У стоматолога

- На що скаржитесья?
- Дуже болить зуб. Сил немає терпіти.
- Давно болить?
- Від учора.
- Сідайте у крісло. Відкрийте рот. Цей зуб?
- Так, дуже боляче!
- Зрозуміло. Доведеться його видалити. Зробіть рентгенівський знімок у третьому кабінеті, а потім зайдіть до хірурга в десятій кабінет. Вам треба постійно стежити за зубами, регулярно їх чистити та періодично приходити до нас на обстеження.
- Дякую.

В аптеці

- Доброго дня, візьміть рецепт. Мені потрібні ці ліки.
- Так, у нас є ці таблетки. Вони коштують дванадцять гривень. Сироп від кашлю коштує дорожче. Тридцять гривень і двадцять п'ять копійок. Сплатіть у касу, чек принесете мені.
- Ось він, тримайте.
- Візьміть медикаменти.
- Дякую.

Лексичний мінімум

поліклініка	
ліки	
лікувати	
рецепт	
медикаменти	
аптека	
аптекарь	
стоматолог	
скаржитися	
зубний	
біль	
видаляти	
хірург	
терапевт	
температура	
хворіти	
реєстратура	
кашель	
нежить	
лікарня	
ліфт	
оголошення	
раніше	
холодильник	
зручний	
хворіти	
справа	
професія	
працювати	
пити	

Тема 14

Орудний відмінок.

Іменник та займенник в орудному відмінку однини

Зверніть увагу!

<i>Однина</i>			
Роди	Називний відмінок що?	Орудний відмінок (із) чим?	Закінчення
Ч. р.	цукор Р , лимон Н	(із) цукр ОМ (із) лимон ОМ	-[] + ОМ
Ж. р.	ковбас А , каш А , цибул Я	(із) ковбас ОЮ (із) каш ЕЮ (із) цибул ЕЮ	А → ОЮ ША → ЕЮ Я → ЕЮ
С. р	молоко О	(із) молоко ОМ	О → ОМ

Завдання 14.1. *Поставте іменники в дужках в орудному відмінку.*

Зразок: Зранку я п'ю каву із (цукор). –

Зранку я п'ю каву *із цукром*.

1. Я люблю пити чай із (лимон). _____
2. На сніданок сестра їсть бутерброд із (сир і ковбаса). _____

---

3. Учора брат пив каву з (молоко). _____
4. Моя улюблена страва – картопля з (м'ясо). _____
5. Сьогодні на обід я приготую гречку з (курка) та салат із (помідор та огірок). _____
6. Друзі пили чай із (лимон). _____
7. Мій тато любить курку з (картопля). _____
8. Бабуся вчора пила молоко з (печиво). _____
9. Сьогодні в їдальні на обід приготували салат із (каша) _____, м'ясо з (рис) _____ та чай із (бутерброд). _____
10. Світлана спекла пиріг із (яблуко та груша). _____
11. Мама на вечерю приготувала картоплю з (риба) _____ та салат із (капуста, морква, цибуля). _____

Завдання 14.2. Поставте іменники в орудному відмінку.

Зразок: Мама розмовляє із (син). –

Мама розмовляє *із сином*.

1. Сьогодні я була в університеті з (подруга) _____
2. Сергій поїде відпочити в Карпати разом із (друг) _____
3. Я люблю дивитися фільм із (мати) _____
4. Ми часто розмовляємо з (батько) _____ по телефону.
5. Наш декан ходив у музей разом зі (студент) _____
6. Мама пекла пиріг із (дочка) _____, а тато ремонтував машину із (син) _____
7. Він познайомився з (декан) _____
8. Сьогодні до університету я приїхав разом із (тато) _____
9. Учора ми відвідали театр із (викладач) _____
10. Андрій ходив до бібліотеки з (товариш) _____
11. Оля сьогодні була на концерті разом із (батько) _____
12. Брат зараз розмовляє із (Софія) _____

Зверніть увагу!**Орудний відмінок (ким? чим?)**

	Н. в. (хто? що?)		Ор. в. (ким? чим?)	
	Закінчення	Однина	Закінчення	Однина
Ч. р. (він)	-[]	автобус,	-ом	автобусом,
	-ж, -ч, -ш, щ, -р	ніж,	-ем	ножем,
	-ь	олівець,	-ем	олівцем,
	-й	хлопець, Сергій	-єм	хлопцем, Сергієм
Ж. р. (вона)	-а	виделка,	-ою	виделкою,
	-я	бабуся,	-єю	бабусею,
	-ія	лекція	-ією	лекцією
С. р. (воно)	-о	дерево,	-ом	деревом,
	-е	море	-ем	морем

Завдання 14.3. Поставте іменники в дужках в орудному відмінку.

Зразок: Батько пишається (син). –

Батько пишається *сином*.

1. Студенти цікавляться (історія, мова) _____
2. Художник малює картини (олівець, фарба) _____

3. Президент прилетів з Італії (літак) _____
4. Учні пишуться своїм (учитель) _____
5. Викладач задоволений (реферат) _____
6. Андрій щодня займається (спорт) _____
7. Мати пишається (син Андрій) _____
8. Батько задоволений (робота) _____
9. Він захоплюється (література, театр) _____

Запам'ятайте!

з = із = зі

Завдання 14.4. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Із ким він прийшов у театр? (дівчина). –

Він прийшов у театр із дівчиною.

1. Із ким батько розмовляв сьогодні? (лікар) _____
2. Із ким студент радився? (викладач) _____
3. Ви знаєте, із ким я зустрічався? (менеджер) _____
4. Із ким я познайомився учора? (адвокат) _____
5. Із ким Андрій сьогодні прийде? (фотограф) _____
6. Із ким він поїде на конференцію? (літературознавець) _____
7. Із ким батьки відпочивали? (актор) _____
8. Із ким Оля прийшла до бібліотеки? (письменник) _____
9. Із ким подруга п'є каву? (журналіст) _____
10. Із ким ми граємо у футбол? (учитель) _____

Завдання 14.5. Складіть речення.

Зразок: Розмовляти ... другом. –

Розмовляти *із* другом.

Працювати ...
Домовлятися ...
Їхати ...
Відпочивати ...
Снідати ...
Зустрітися ...
Радитися ...

з (із)

батьком
подругою
татом
лікарем
деканом
бабусею
хлопцем

Читайте!

Спорт у моєму житті

Спорт – це основа життя. Він допомагає мені бути здоровим і сильним. Фізичні вправи поліпшують самопочуття та зовнішній вигляд. Спорт також підтримує мене в гарному настрої. Щоранку я бігаю в парку. А ще три рази на тиждень разом із татом ми ходимо в басейн. Я задоволений станом свого здоров'я, тому що рідко хворію.

Сьогодні є велика кількість різних видів спорту: легка атлетика, художня гімнастика, футбол, баскетбол, бокс, теніс, волейбол, бадмінтон, фехтування, серфінг і багато інших. Тож потрібно займатися спортом, бо він дає здоров'я, робить людей більш організованими, відповідальними та дисциплінованими.

**легка
атлетика**

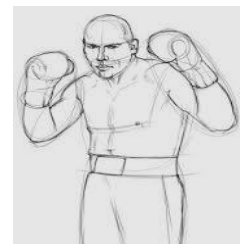
**художня
гімнастика**

футбол

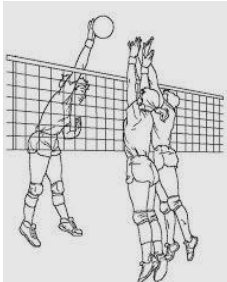
баскетбол

бокс

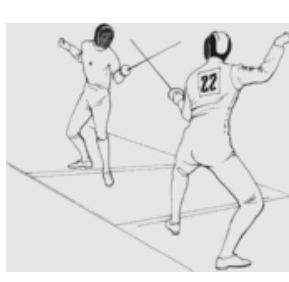
теніс

волейбол

бадмінтон

фехтування

серфінг

Зверніть увагу!

Орудний відмінок. Займенник

Особові		Присвійні	
Н. в. (хто?)	Ор. в. (ким?)	Н. в. чий? чиє? чия?	Ор. в. чийм? (ч. р., с. р.), чиєю? (ж. р.)
я	мною	мій (твій, свій), моя (твоя, своя), моє (твоє, своє)	моїм (твоїм, своїм), моєю (твоєю, своєю), моїм (твоїм, своїм)
ти	тобою		
він, воно	ним		
вона	нею		
		його, її	його, її
		наш (ваш), наша (ваша), наше (ваше)	нашим (вашим), нашою (вашою), нашим (вашим)
		їхній, їхня, їхнє	їхнім, їхньою, їхнім
Вказівні		Питальні	
Н. в.	Ор. в.	Н. в.	Ор. в.
той	тим	хто?	ким?
та	(тією)тою	що?	чим?
те	тим	чий?	чийм?
цей	цим	чиє?	чийм?
ця	цією	чия?	чиєю?
це	цим	який? (котрий?) яка? (котра?) яке? (котре?)	яким? (котрим?) якою? (котрою?) яким? (котрим?)

Завдання 14.6. Розкрийте дужки.

Зразок: Олена прийшла зі (своя подруга). –

Олена прийшла зі *своєю подругою*.

1. Студенти привіталися з (наш декан) _____

2. Батько гуляв у парку зі (своя дочка) _____

3. Він дружить із (твій дідусь) _____

4. Минулого року Ігор познайомився з (мій батько) _____

5. Я не поїду із (цей хлопець) _____

6. Мама розмовляє з (мій викладач) _____

7. Вона часто подорожує з (його друг) _____

8. Діти граються з (моїм товариш) _____

9. Студенти радилися з (їхній викладач) _____

10. Батько працює з (ваша подруга) _____

11. Мій друг зустрічався із (ця дівчина) _____

12. Ми снідали сьогодні з (її мама) _____

13. Андрій пішов до кінотеатру із (твоя сестра) _____

14. Олена танцювала зі (свій брат) _____

Завдання 14.7. *Дайте відповіді на запитання.*

Зразок: Із ким студенти їздили на екскурсію? (свій викладач). –

Студенти їздили на екскурсію *зі своїм викладачем.*

1. Ким ви хочете бути? (лікар) _____

2. Із ким батько розмовляв сьогодні? (наш декан) _____

3. Із ким ти ходив до бібліотеки? (твій друг) _____

4. Чим пишуть студенти? (ручка) _____

5. Із ким ми поїдемо до Києва? (цей студент) _____

6. Чим чистять одяг? (щітка) _____

7. Ким пишуться батьки? (син) _____

8. Із ким мати разом працює? (її друг) _____

9. Із чим діти їдять суп? (хліб) _____

10. Із ким я буду готувати сніданок? (моя подруга) _____

11. Чим малює учень? (олівець) _____

12. Із ким він мріє познайомитися? (ваш письменник) _____

13. Із чим бабуся робить бутерброд на сніданок? (ковбаса) _____

14. За чим сидять студенти? (парта) _____

Зверніть увагу!

Назви сотень:

100 – сто – one hundred;

200 – двісті – two hundred;

300 – триста – three hundred;

400 – чотириста – four hundred;

500 – п'ятсот – five hundred;

600 – шістсот – six hundred;

700 – сімсот – seven hundred;

800 – вісімсот – eight hundred;

900 – дев'ятсот – nine hundred.

Читайте!

Моя країна

Моя країна – Туреччина, її офіційна назва "Турецька Республіка". Це держава, розташована в Західній Азії та Європі. На півдні Туреччина межує із Сирією та Іраком, на сході – з Іраном, на північному сході – із Вірменією, Грузією та Азербайджаном. Найвища точка країни – гора Великий Арарат. На півдні розташовано хребти Тавра, а на півночі – Понтійські гори. Головні річки країни: Євфрат, Тигр, Кизил-Ірмак; озера: Ван і Туз.

Столиця Туреччини – Анкара. Найбільші міста: Стамбул, Ізмір, Бурса, Адана, Газіантеп, Кайсері.

Форма державного устрою Туреччини – республіка.

Державна символіка країни – прапор і гімн. Державний прапор Туреччини становить червоне полотнище з білим півмісяцем і зіркою на ньому. Червоний колір – це колір Османської імперії, а півмісяць із зіркою – символ ісламу. Слова гімну написав Мехмет Акіф Ерсой.

Офіційна мова турецька.

Лексичний мінімум

вигляд	
виделка	
відвідати	
відповідальний	
головний	
державна	
задоволений	
існувати	
кількість	
конференція	
легкий	
літак	
література	
назва	
настрій	
організований	
основа	
офіційний	
південь	
північ	
підтримати	
подорожувати	
прапор	
привітатися	
радитися	
разом	
розмовляти	
самопочуття	
символ	
товариш	

Тема 15

Систематизація відмінкових форм в однині

Зверніть увагу!

Категорія відмінка виявляється у формах словозміни. У сучасній українській мові **7 (сім) відмінків**.

Кличний відмінок уживають під час звернення до людини чи персоналікованої особи.

Відмінки іменників

Відмінки	Скорочення	Питання	Приклади
Називний	Н. в.	хто? що?	Україна, море
Родовий	Р. в.	кого? чого?	України, моря
Давальний	Д. в.	кому? чому?	Україні, морю
Знахідний	Зн. в.	кого? що?	Україну, море
Орудний	Ор. в.	ким? чим?	Україною, морем
Місцевий	М. в.	(на, у/в) кому? чому?	(в) Україні, на морі
Кличний	Кл. в.	–	Україно, море

Називний відмінок (Н. в.) хто? що?

Студент купує зошити. – **Хто** купує зошити?

Викладач пояснює нову тему. – **Хто** пояснює нову тему?

Журнал лежить на столі. – **Що** лежить на столі?

Завдання 15.1. Прочитайте речення. Знайдіть іменники у формі називного відмінка, запишіть їх.

Зразок: Декан привітав студентів. – Декан (Н. в.).

1. Це економічний університет. _____
2. Студент виконує вправу. _____
3. Брат любить читати газети. _____
4. Хлопець грає у футбол. _____
5. Її мати відпочиває на морі. _____
6. Червона ручка лежать на столі. _____

7. Моя подруга дивиться фільм. _____
8. Викладач розмовляє українською мовою. _____
9. Сестра закінчила університет. _____
10. Батько працює на заводі. _____
11. Матч тривав дві з половиною години. _____
12. Викладач написав статтю. _____

**Родовий відмінок (Р. в.)
кого? чого?**

Роди	Н. в. хто? що?	Р. в. кого? чого?
	1. істоти	
Ч. р. (він)	-[], -ь, -й, -о чоловік хлопець тато Юрій	-а, -я чоловіка хлопця тата Юрія
	2. неістоти	
Ж. р. (вона)	-[], -ь підручник місяць	-а, -я підручника місяця
	-[], -й університет музей	-у, -ю університету музею
Ж. р. (вона)	-а парта	-и парти
	-я вулиця сім'я	-і, -ї вулиці сім'ї
	-ія аудиторія	-ії аудиторії
С. р. (воно)	-о вікно	-а вікна
	-е море	-я моря

Завдання 15.2. Закінчіть речення.

Зразок: Тут немає (підручник). –
Тут немає підручника.

1. Тут немає (зошит) _____
2. Тут немає (стіл) _____
3. Тут немає (олівець) _____
4. Тут немає (телевізор) _____
5. Тут немає (син) _____
6. Тут немає (батько) _____
7. Тут немає (Сергій) _____
8. Тут немає (книжка) _____
9. Тут немає (бібліотека) _____
10. Тут немає (лікарня) _____
11. Тут немає (студентка) _____
12. Тут немає (лекція) _____
13. Тут немає (крейда) _____
14. Тут немає (кафедра) _____
15. Тут немає (їдальня) _____
16. Тут немає (місце) _____
17. Тут немає (озеро) _____
18. Тут немає (підприємство) _____
19. Тут немає (море) _____
20. Тут немає (сонце) _____

Завдання 15.3. *Напишіть відповіді на запитання.*

Зразок: Чого немає в деканаті? (дошка, парта, крейда). –

У деканаті немає дошки, парти, крейди.

1. Чого немає в кімнаті? (стіл, шафа, ліжко, телевізор, стілець) _____

2. Чого не було в аудиторії? (комп'ютер, крейда, полка, дошка) _____

3. Чого немає на столі? (олівець, ручка, зошит, підручник) _____

4. Кого не було вдома? (батько, мама, брат, сестра) _____

5. Кого немає сьогодні в університеті? (декан, Андрій, Світлана) _____

6. До кого ми вчора їздили? (подруга, друг, дідусь, бабуся) _____

7. Без чого не приготувати смачну їжу? (сіль, перець, олія) _____

8. Біля чого ти чекав Андрія? (пошта, університет, музей) _____

**Давальний відмінок (Д. в.)
кому? чому?**

Роди	Н. в. хто? що?	Д. в. кому? чому?
Ч. р.	- [], -о чоловік батько	-ові, -у чоловікові, чоловіку батькові, батьку
	-ж, -ч, -ш, -щ, -р товариш	-еві, -у товаришеві, товаришу
	-ь учитель	-еві, -ю учителеві, учителю
Ж. р.	-а, -я дівчина Наталя	-і дівчині Наталі
	г – з – подруга	подрузі
	к – ц – жінка	жінці
	х – с – муха	мусі
	-ія аудиторія	-ії аудиторії
С. р.	-о вікно	-у вікну
	-е місце	-ю місцю

Завдання 15.4. Напишіть речення, розкривши дужки.

Зразок: Викладач пояснює нову тему (студент). –

Викладач пояснює нову тему *студентові*.

1. Вона часто телефонує (подруга) _____

2. Сестра купила подарунок (брат) _____

3. Я показала фотографії (Катя) _____

4. Чоловік подарував квіти (жінка) _____

5. Батько прочитав книжку (дочка) _____

6. Вони пообіцяли (викладач) виконати завдання _____

7. Син допоміг (батько) _____

8. Андрій написав листа (друг) _____

9. Студенти віддали заяви (декан) _____

Знахідний відмінок (Зн. в.)
кого? що?
про кого? про що?

Роди	Н. в. хто? що?	Зн. в. кого? що? про кого? про що?
1. істоти		
Ч. р. (він)	-[] , -ь, -й, -о чоловік хлопець тато Юрій	-а, -я чоловіка хлопця тата Юрія
2. неістоти		
Ч. р. (він)	-[] підручник університет музей	= Н. в. підручник університет музей
Ж. р. (вона)	-а парта	-у парту
	-я вулиця	-ю вулицю
	-ія аудиторія	-ію аудиторію
С. р. (воно)	-о вікно море	= Н. в. вікно море

Завдання 15.5. Напишіть іменники в дужках у знахідному відмінку.

Зразок: Сергій пише (реферат). –

Сергій пише *реферат*.

1. Студент читає (журнал і газета) _____

2. Вони пишуть (вправа) _____

3. Викладач пояснює нову (тема) _____

4. Ми вивчаємо (мова та математика) _____

5. У бібліотеці візьміть (словник, підручник) _____

6. Василь слухає (радіо), а Сергій (музика) _____

7. Зоя завжди купує (хліб та молоко) в цьому магазині _____

8. Він розгорнув (книжка та зошит), узяв (ручка) та почав писати (вправа) _____

9. Студенти уважно слухають (лекція) _____

10. Вони читають (реферат і стаття) _____

**Знахідний відмінок (Зн. в.)
куди?**

куди? + у/в, на (знахідний відмінок)	на зупинку
	в університет
	у деканат
	в аудиторію
	у банк
	у парк
	у театр
	на стадіон
	у кімнату

Завдання 15.6. Напишіть відповіді на запитання, розкривши дужки.

Зразок: Я йду (банк). –

Я йду в банк.

Куди ти йдеш?

Я йду (магазин) _____

Я йду (кімната) _____

Я йду (бібліотека) _____

Я йду (поліклініка) _____

Я йду (деканат) _____

Я йду (гуртожиток) _____

Я йду (концерт) _____

Я йду (робота) _____

Я йду (університет) _____

Орудний відмінок (Ор. в.)
ким? чим?

Роди	Н. в. хто? що?	Ор. в. ким? чим?
Ч. р.	-[] автобус	-ом автобусом
	-ж, -ч, -ш, щ, -р, -ь викладач	-ем викладачем
	-й Сергій	-єм Сергієм
Ж. р.	-а дівчина	-ою дівчиною
	-я стаття	-ею статтею
	-ія лекція	-єю лекцією
С. р.	-о вікно	-ом вікном
	-е море	-ем морем

Завдання 15.7. Запишіть речення, поставивши іменники в дужках в орудному відмінку.

Зразок: Я пишаюся (брат). –

Я пишаюся братом.

1. Студенти цікавляться (математика, історія, література) _____

2. Мій тато працює (лікар), а мама (викладач) _____

3. Томас прилетів з Марокко (літак) _____

4. Він задоволений (робота) _____

5. Сестра хоче бути (юрист), а брат (економіст) _____

6. Вони захоплюються (музика) _____

7. До університету ми їхали (автобус) _____

8. Марія чудово малює (крейда) _____

9. Андрій займається (футбол) _____

10. Батьки приїхали на відпочинок (машина) _____

Завдання 15.8. *Напишіть іменники в дужках в орудному відмінку.*

Зразок: Я ходив у театр із (друг). –

Я ходив у театр із другом.

1. Декан розмовляє зі (студентка) _____

2. Я із (брат) відвідав бабусю _____

3. На сніданок ми їмо бутерброд із (сир та ковбаса) _____

4. Батько п'є чай із (цукор) _____

5. Викладач разом зі (студент) написав статтю _____

6. Віктор із (подруга) написав реферат _____

7. Студенти познайомилися з (декан) _____

8. У гуртожитку ми готуємо суп із (м'ясо) _____

9. Мама працює разом з (Ольга та Андрій) _____

**Місцевий відмінок (М. в.)
де? на, у(в) кому? на, у(в) чому?**

Роди	Н. в. хто? що?	М. в. де? на, у (в) кому? на, у (в) чому?
Ч. р.	-ї університет	-і в університеті
	-к парк	-у у парку
	-й музей	-ї у музеї
Ж. р.	-а, -я картина, воля	-і на картині, на волі
	к – ц – рука	на руці
	г – з – нога	на нозі
Ж. р.	х – с – вухо	у вусі
	-ія лекція	-ії на лекції
С. р.	-о, -е місто, море	-і у місті, на морі

Завдання 15.9. *Напишіть іменники в дужках у місцевому відмінку.*

Зразок: Батько працює на (завод). –

Батько працює на заводі.

1. Мої друзі живуть у (Харків) _____

2. Студенти люблять відпочивати в (парк) _____

3. Вони пишуть у (зошит) _____

4. Він узяв підручник у (бібліотека) _____

5. Андрій навчається в (університет) _____

6. Діти були на екскурсії в (музей) _____

Завдання 15.10. Дайте відповіді на запитання.

1. Де Ви живете? _____

2. Де живуть Ваші батьки? _____

3. Де Ви навчаєтеся? _____

4. Де навчаються Ваші друзі? _____

5. Де розміщено Ваш університет? _____

6. Де розміщено Ваш деканат? _____

7. Де Ви купуєте продукти? _____

8. Де Ви відпочиваєте? _____

Зверніть увагу!

Відмінювання прикметників у всіх відмінках в однині

Роди	Називний відмінок	Відмінкові форми
Ч. р.	новий синій	Н. в. новий день синій колір; Р. в. нового дня, синього кольору; Д. в. новому дню, синьому кольору; Зн. в. як у Н. в. або Р. в.; Ор. в. новим днем, синім кольором; М. в. у новому дні, у синьому кольорі
Ж. р.	нова синя	Н. в. нова книга, синя сукня; Р. в. нової книги, синьої сукні; Д. в. новій книзі, синій сукні; Зн. в. як у Н. в. або Р. в.; Ор. в. новою книгою, синьою сукнею; М. в. у новій книзі, у синій сукні

С. р.	нове	Н. в. нове пальто, синє море; Р. в. нового пальта, синього моря; Д. в. новому пальту, синьому морю; Зн. в. як у Н. в. або Р. в.; Ор. в. новим пальтом, синім морем; М. в. у новому пальті, у синьому морі
	синє	

Зверніть увагу!

Відмінювання особових займенників у всіх відмінках в однині

Відмінки	Питання	Однина			
		я	ти	він, воно	вона
Називний	хто? що?	я	ти	він, воно	вона
Родовий	кого? чого?	мене	тебе	його (нього)	її (неї)
Давальний	кому? чому?	мені	тобі	йому	їй
Знахідний	кого? що?	мене	тебе	його (нього)	її (неї)
Орудний	ким? чим?	мною	тобою	ним	нею
Місцевий	на/у кому?	на/у мені	на/у тобі	на/у ньому	на/у ній
	на/у чому				

Зверніть увагу!

Відмінювання питальних займенників в однині

Відмінки	Однина				
	Чоловічий рід	Середній рід	Жіночий рід		
Називний	чий?	чиє?	чия?	хто?	що?
Родовий	чийого?	чийого?	чиеї?	кого?	чого?
Давальний	чиєму? (чийому?)	чиєму? (чийому?)	чийій?	кому?	чому?
Знахідний	чий? (неістота) чийого? (істота)	чиє?	чию?	кого?	що?
Орудний	чиїм?	чиїм?	чиею?	ким?	чим?
Місцевий	на чиєму? (чиїм? чийому?)	на чиєму? (чиїм? чийому?)	на чийій?	на кому?	на чому?

Відмінювання присвійних займенників в однині

Відмінки	Однина	
Називний	<i>чий? чие?</i> наш, наше, ваш, ваше, їхній, їхнє	<i>чия?</i> наша, ваша, їхня
Родовий	<i>чийого?</i> нашого, вашого, їхнього	<i>чиейі?</i> нашої, вашої, їхньої
Давальний	<i>чиєму? (чийому?)</i> нашому, вашому, їхньому	<i>чийій?</i> нашій, вашій, їхній
Знахідний	<i>чий?</i> наш, ваш, їхній (неістота) <i>чийого?</i> нашого, вашого, їхнього (істота) <i>чие?</i> наше, ваше, їхнє	<i>чию?</i> нашу, вашу, їхню
Орудний	<i>чийім?</i> нашим, вашим, їхнім	<i>чиейю?</i> нашою, вашою, їхньою
Місцевий	<i>на/у чиєму?</i> (<i>чийім? чийому?</i>), нашому (нашім), вашому вашім), їхньому (їхнім)	<i>на/у чийій?</i> нашій, вашій, їхній

Завдання 15.11. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: Чий це підручник? –

Це мій підручник.

1. Який це журнал? _____
2. Хто читає зараз? _____
3. Кого сьогодні немає? _____
4. Яка це книжка? _____
5. Ким пишуться батьки? _____
6. Що слухають студенти? _____
7. Яке це слово? _____
8. Чия це сумка? _____
9. Яку газету Ви читаєте? _____
10. Хто купує квитки? _____
11. У кого сьогодні день народження? _____
12. Чий це словник? _____

13. Чий це реферат? _____
14. У якому зошиті він пише? _____
15. Чиє це фото? _____
16. У якому університеті Ви навчаєтеся? _____
17. Кого Ви запросили на свято? _____
18. Чия це книга? _____
19. Чия це заява? _____
20. Кого Ви давно бачили? _____
21. Чий це зошит? _____
22. У якій аудиторії слухають лекцію студенти? _____
23. Чиє це підприємство? _____

Завдання 15.12. Напишіть відповіді.

Зразок: Кого він поважає? (вона). –

Він поважає її.

1. Кого вона пам'ятає? (я) _____
2. Кого Ви чекаєте тут? (ти) _____
3. Кого Ви зустрічали вчора? (вона) _____
4. Кого вони слухають? (він) _____
5. Кого ти знаєш у цій групі? (вона) _____
6. Кого я давно бачив? (ти) _____
7. Кого він хоче запросити в гості? (я) _____
8. Кого вона фотографує? (він) _____
9. Кого він любить? (вона) _____

Моє навчання

Мене звати Азіз. Я студент. Я навчаюся в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на факультеті міжнародних відносин і журналістики. Я хочу бути економістом. Мій друг

Назір навчається в Харківському національному медичному університеті на педіатричному факультеті. Він хоче бути дитячим лікарем, лікувати дітей.

Я живу в Харкові – великому та красивому місті. У нашому університеті є великі аудиторії, обчислювальні центри, бібліотека. Студенти економічного факультету вивчають математику, інформатику, маркетинг, менеджмент. Зараз я вивчаю українську мову. Я хочу добре знати українську мову, правильно та швидко читати, писати, говорити. Раніше я по-вільно говорив українською мовою. Але я багато працював на заняттях і вдома. Тому зараз я маю гарні результати. Я уважно слухаю викладачів, правильно відповідаю на запитання, голосно та швидко читаю тексти, старанно виконую вправи. Наші викладачі пояснюють студентам новий матеріал. Студенти добре володіють українською мовою, тому що вони спілкуються з викладачами. Викладачі допомагають студентам навчатися. Удома я вивчив нові слова, зробив домашнє завдання, повторив урок, тому сьогодні я добре відповідаю на занятті. Я сподіваюся, що я буду вільно володіти українською мовою.

Запитання до тексту:

Як Вас звати? _____

Ким Ви хочете стати? _____

Де Ви навчаєтеся? _____

Де навчається Ваш друг? _____

Ким хоче стати Ваш друг? _____

Що є у Вашому університеті? _____

Що вивчають студенти? _____

Як Ви говорили українською мовою раніше? _____

Як Ви говорите українською мовою зараз? _____

Чому зараз Ви маєте гарні результати з української мови? _____

Чому студенти добре володіють українською мовою? _____

Що роблять Ваші викладачі? _____

Чому Ви добре відповідаєте на занятті? _____

Лексичний мінімум

безліч	
бюджет	
виготовлення	
виконувати	
вироби	
виробництво	
віддати	
відпочинок	
давно	
допомогти	
дрібний	
екскурсія	
захоплюватися	
запросити	
зустрічати	
значення	
історія	
культурний	
металевий	
місце	
молочний	
м'ясний	
пам'ятати	
поважати	
подарунок	
подарувати	
почати	
пообіцяти	
робота	
розгорнути	

Тема 16

Місцевий та знахідний відмінки іменника у множині

Місцевий відмінок (М. в.): де? на кому? на чому?

Роди	Називний	Місцевий	Закінчення
Чоловічий рід	студенти	на студентах	-и
	підручники	у підручниках	-и
	столи	на столах	-и
	викладачі	на викладачах	-і -ах/-ях
	стілці	на стільцях	-і
	словники театри	у словниках у театрах	-и -и
Жіночий рід	сестри	на сестрах	-и
	кімнати	у кімнатах	-и
	аудиторії	в аудиторіях	-ії -ах/-ях
	подруги книги	на подругах у книгах	-и -и
Середній рід	вікна	у вікнах	-а
	дерева	на деревах	-а -ах

Зверніть увагу!

хто?	що роблять?	де?
Викладачі	працюють	в університетах
Економісти	працюють	у банках
Інженери	працюють	на заводах
Лікарі	працюють	у лікарнях
Продавці	працюють	у магазинах
Учителі	працюють	у школах
Школярі	навчаються	у школах
Студенти	навчаються	в університетах

Завдання 16.1. Запишіть відповіді на запитання.

Зразок: Підручники лежать на столах? –

Так, підручники лежать на столах.

1. Студенти слухають лекції в аудиторіях? _____

2. Студенти дивляться нові слова у словниках? _____

3. Книги лежать на столах? _____

4. Учні сидять на стільцях? _____

5. Квіти стоять у вазах? _____

6. Фото висять на стінах? _____

7. Студенти зараз на заняттях? _____

8. Студенти живуть у гуртожитках? _____

Завдання 16.2. Запишіть відповіді на запитання.

Зразок: Де лежать підручники? –

Підручники лежать на столах.

1. Де студенти слухають лекції? _____

2. Де студенти дивляться нові слова? _____

3. Де лежать книги? _____

4. Де сидять учні? _____

5. Де стоять квіти? _____

6. Де висять фото? _____

7. Де зараз студенти? _____

8. Де живуть студенти? _____

Завдання 16.3. Запишіть речення в зошит.

Зразок: Зараз зима. Сніг лежить _____ (будинки _____),
_____ (вулиці _____), _____ (площа _____). Багато снігу

_____ (парки _____). Узимку можна кататися _____ (лижі _____). –

Зараз зима. Сніг лежить *на будинках, вулицях, площах*. Багато снігу *в парках*. Узимку можна кататися *на лижах*.

1. Це університет. Студенти сидять _____ (аудиторії _____) і слухають лекції. Вони пишуть _____ (зошити _____). _____ (столи _____) лежать підручники та словники. Студенти дивляться _____ (словники _____) нові слова.

2. Улітку студенти були _____ (столиці) України – Києві. Вони були _____ (музеї _____), дивилися вистави _____ (театри _____). Також були _____ (концерти _____).

Знахідний відмінок іменника у множині кого? що?

Роди	Називний	Знахідний	Закінчення
Чоловічий рід	студенти	студентів	-и
	викладачі	викладачів	-і
	підручники	підручники	-и
	столи	столи	-и
	стілці	стілці	-і
	словники	словники	-и
	театри	театри	-и
Жіночий рід	сестри	сестер	-[] нульове закінчення
	подруги	подруг	
	кімнати	кімнати	-и
	аудиторії	аудиторії	-ї
	книги	книги	-и
Середній рід	вікна	вікна	-а
	дерева	дерева	-а
	завдання	завдання	-я

Читайте!

Що він читає? Він читає *текст/тексти*.

Що він читає? Він читає *книгу/книги*.

Що він виконує? Він виконує *завдання/завдання*.

Кого він зустрів? Він зустрів *друга/друзів*.

Кого він зустрів? Він зустрів *подругу/подруг*.

Завдання 16.4. *Запишіть речення, поставивши іменники в дужках у знахідному відмінку.*

Зразок: Студент пише ... (лист) – Студент пише *листи*.

Я зустрів ... (сестра) – Я зустрів *сестер*.

1. Студент читає ... (діалог) _____
2. Амір виконує ... (вправа) _____
3. Студенти повторюють ... (текст) _____
4. Я бачу ... (подруга) _____
5. У лікарні ми бачили ... (лікар) _____
6. У кафе ми зустріли ... (друг) _____
7. У супермаркеті ми бачили (касир) _____
8. Студент любить ... (батьки) _____

Завдання 16.5. *Запишіть речення, розкриваючи дужки.*

Зразок: Про що ви розповідаєте зараз? (нові фільми). –

Я зараз розповідаю про *нові фільми*.

1. Про що ви розмовляли на перерві? (погода, футбол, дівчата) _____
_____
2. Про кого ви часто думаєте? (батьки, сестри, кохана дівчина) _____
_____
3. Про що говорив на уроці викладач? (наші помилки) _____
_____
4. Про що питає батько у своєму листі? (моє навчання, погода в Харкові) _____
_____
5. Про що завжди запитує твоя мати? (моє здоров'я, мої друзі) _____
_____
6. Про що ти пишеш у листах? (наш факультет, наші викладачі) _____
_____
7. Про що ви любите читати? (політика, відомі люди) _____
_____
8. Про кого ви часто згадуєте? (наречена, бабуся, батьки) _____
_____
9. Про кого мати турбується? (діти) _____
_____

Завдання 16.6. Слова в дужках запишіть у правильній формі.

Зразок: У листі брат пише про ... (його/своя наречена). –

У листі брат пише про свою/його наречену.

1. На уроці ми говорили про ... (наші/свої зимові канікули) _____

2. Він любить говорити про ... (література) _____

3. На уроці ми читали статтю про ... (цей відомий актор) _____

4. Зараз студенти думають про ... (іспити) _____

5. Вчора ми довго розмовляли про ... (наша/своя майбутня екскурсія) _____

6. Мати пише про ... (наші сусіди) _____

7. Ми запитували викладача про ... (наш/свій хворий товариш) _____

8. Я люблю читати про ... (відомі футболісти) _____

9. Ми дуже турбуємося про ... (його здоров'я) _____

10. Він запитував декана про ... (майбутній іспит) _____

11. Вони пишуть твір про ... (їхня/своя рідна країна та їхнє/своє рідне місто) _____

Завдання 16.7. Виконуйте вправу письмово за зразком.

Зразок: – Ви чули, про що вони розмовляли?

– Так, чув. Вони розмовляли про вистави.

– Так, я чув, про що вони розмовляли. Вони розмовляли про вистави.

1. Ви чули, про що ми зараз говорили?

2. Ви знаєте, про що я думаю?

---

3. Ти знаєш, про кого запитував декан?

---

4. Ви розумієте, про що говорить викладач?

---

5. Ти знаєш, про кого ми розповідаємо?

---

6. Ти чув, про що вони вчора говорили?

---

7. Ви знаєте, про кого розповідає ця стаття?

---

8. Ви знаєте, про що я турбуюсь?

Читайте!

Україна

Україна – одна з європейських держав. Її площа становить майже 604 тисячі квадратних кілометрів. Україна межує з європейськими країнами: на заході – з Польщею, Словаччиною, Угорщиною; на південному заході – із Молдовою та Румунією; на півночі – із Білоруссю та Росією,

на сході – із Росією. На півдні кордон України з Туреччиною проходить Чорним морем. Переважна більшість населення держави – українці. Поряд із ними живуть росіяни, білоруси, поляки, євреї, угорці. У Криму живуть кримські татари. Значна частина населення живе в містах. Їх в Україні 475. Найбільші міста України – це Київ (столиця держави), Харків, Одеса, Дніпро, Донецьк, Луганськ, Львів, Запоріжжя, Полтава.

В Україні багато лісів, степів і річок. На півдні є моря – велике Чорне та невелике Азовське. Вони мають важливе значення для економіки держави. Важливі порти – Одеса на Чорному, Бердянськ та Маріуполь на Азовському морі. Клімат України – м'який. Зими часто бувають не дуже холодними, а влітку немає великої спеки. Україна відома всьому світу родючими землями. Сільське господарство – основна галузь економіки України. Українська земля має різні корисні копалини: вугілля, залізну руду, нафту, марганець.

Україна не тільки сільськогосподарська, а й розвинута індустріальна держава. В Україні є підприємства машинобудівної, хімічної, легкої та харчової промисловості. Українські заводи випускають автомобілі й літаки, автобуси й тепловози, телевізори й холодильники, пароплави й комп'ютери. В Україні працюють тисячі вчених та науковців. В Україні понад 200 закладів вищої освіти. У них навчаються десятки тисяч студентів.

Запитання до тексту:

1. Україна європейська держава?
2. Із якими країнами межує Україна?
3. Назвіть найбільші міста України.
4. Які моря є в Україні?
5. Розкажіть про клімат України.
6. Які корисні копалини є в Україні?
7. Які підприємства є в Україні?

Завдання 16.8. *Розкажіть про свою державу.*

Лексичний мінімум

зараз	
влітку (улітку)	
взимку (узимку)	
кататися	
слухати	
столиця	
театр	
вистава	
концерт	
музей	
світлий	
показувати	
стадіон	
міський	
команда	
ігри	
спортсмени	
сучасний	
становити	
кордон	
населення	
вугілля	
руда	
промисловість	
індустрія	
щирий	
порт	
море	
важливий	
корисний	

Тема 17

Родовий, давальний, орудний відмінки іменника у множині

Роди	Називний відмінок (множина) хто? що?	Родовий відмінок (множина) кого? чого?
Ч. р.	хто? що? студенти викладачі хлопці батьки брати лікарі інженери економісти університети словники музеї	кого? чого? студентів викладачів хлопців батьків братів лікарів інженерів економістів університетів словників музеїв
Ж. р.	хто? що? студентки учениці подруги кімнати пісні шафи книги	кого? чого? студенток учениць подруг кімнат пісень шаф книг
С. р.	що? дзеркала міста місця вікна заняття	чого? дзеркал міст місць вікон занять

Зверніть увагу!

матері – матерів	гості – гостей
діти – дітей	гроші – грошей
люди – людей	квіти – квітів
сестри – сестер	землі – земель

Читайте!

- Оксана має братів і сестер?
- У Оксани є брати, але немає сестер.
- Студенти мають заняття в суботу?
- Студенти не мають занять у суботу.
- У студенток є лекції в середу?
- У студенток немає лекцій у середу.
- В аудиторії є шафи?
- В аудиторії немає шаф.
- У Віктора є друзі та подруги?
- У Віктора багато друзів, але немає подруг.
- У Олени є конспекти?
- У Олени немає конспектів.
- У кімнаті багато вікон?
- У кімнаті мало вікон.
- В університеті навчають студентів і студенток?
- Так, в університеті навчають студентів і студенток.
- У бібліотеці багато підручників і словників?
- Так, у бібліотеці багато підручників і словників.
- У Харкові багато музеїв і театрів?
- Так, у Харкові багато музеїв і театрів.

Завдання 17.1. Подивіться на малюнок і напишіть відповіді на запитання.

Зразок: В аудиторії багато студентів? –

Так, в аудиторії багато студентів.

1. В аудиторії є викладачі? _____
2. В аудиторії є квіти? _____
3. В аудиторії багато комп'ютерів? _____

4. В аудиторії є дзеркала? _____
5. В аудиторії є шафи? _____
6. В аудиторії є батьки студентів? _____
7. У студентів є підручники? _____
8. У студентів є словники? _____
9. У студентів є сумки? _____

Завдання 17.2. *Напишіть, кого або чого тут немає.*

Зразок: Тут немає (зошити). –

Тут немає *зошитів*.

1. Тут немає (підручники, словники, журнали, телевізори, календарі, ліфти, готелі, столи, комп'ютери, телефони)

---

2. Тут немає (викладачі, декани, секретарі, лікарі, економісти, менеджери, юнаки, продавці, програмісти, водії)

---

3. Тут немає (книги, машини, полиці, кімнати, дошки, аудиторії, зупинки, вулиці, аптеки, бібліотеки, лекції)

---

4. Тут немає (батьки, матері, діти, брати, сестри, бабусі, дідусі, друзі, подруги, родичі)

---

5. Тут немає (вікна, місця, міста, села, речення, завдання, заняття, моря, яблука, дерева)

Завдання 17.3. *Напишіть речення. Поставте іменники в дужках у родовому відмінку множини.*

Зразок: У (брати) є собака. –

У *братів* є собака.

1. У кімнаті багато (вікна) _____
2. Я маю багато (друзі) _____
3. У (батьки) є машина _____

4. У парку багато (квіти) і (дерева) _____
5. У місті багато (вулиці, парки, сади) _____
6. У підручнику багато (правила, вправи) _____
7. Олена не має (брати) і (сестри) _____
8. У (студенти) багато (заняття) _____
9. У (бібліотеки) багато (книги, газети, журнали) _____

Зверніть увагу!

Що ти бачиш? (знахідний відмінок)	Чого ти не бачиш? (родовий відмінок)
Я бачу столи, стільці, карти, комп'ютери, квіти, вікна	Я не бачу столів, стільців, карт, комп'ютерів, квітів, вікон

Завдання 17.4. *Напишіть, що ви бачите та чого не бачите в аудиторії. Використовуйте іменники у множині.*

Зразок: Я бачу вікна. Я не бачу журналів.

Завдання 17.5. *Допишіть речення. Замість крапок, виберіть відповідні слова із правого стовпчика у правильній формі.*

Зразок: У нашій аудиторії вісім ... . –

У нашій аудиторії вісім вікон.

1. У нашій аудиторії вісім ... 2. В університеті сім ... 3. На столі шість ... 4. На полиці 20 ... 5. Навчальний рік триває 10 ... 6. У підручнику 200 ... 7. У залі шість ... 8. Ця книга коштує 30 ... 9. Я вивчаю українську мову вісім ... 10. Віктор був у Києві кілька ... 11. Я вивчив нові слова п'ять ... 12. У мене в гаманці мало ... 13. Іспит триває 120 ...	- книги - столи - гривні - місяці - тижні - сторінки - сестри - гроші - хвилини - підручники - дні - поверхи - рази

Зверніть увагу!

Роди	Називний відмінок (множина) хто? що?	Давальний відмінок (множина) кому? чому?
Ч. р.	хто? що? студенти викладачі хлопці батьки брати лікарі інженери економісти університети словники музеї	кому? чому? студентам викладачам хлопцям батькам братам лікарям інженерам економістам університетам словникам музеям
Ж. р.	хто? що? студентки учениці подруги кімнати пісні шафи книги	кому? чому? студенткам ученицям подругам кімнатам пісням шафам книгам
С. р.	що? дзеркала міста місця вікна заняття	чому? дзеркалам містам місцям вікнам заняттям

Зверніть увагу!

Дієслова, після яких використовуємо іменники в давальному відмінку: давати, віддавати, дарувати, допомагати, купувати, показувати, співати, говорити, казати, телефонувати, розповідати, пояснювати, відповідати, готувати, надсилати, читати, писати, викладати, обіцяти, дозволяти, забороняти, приносити, дякувати.

Завдання 17.6. Напишіть дієслова, після яких використовуємо іменники в давальному відмінку.

Завдання 17.7. Прочитайте речення. Напишіть запитання до підкреслених слів.

Зразок: Я завжди купую подарунки на свято батькам. –

Кому я завжди купую подарунки на свято?

1. Сергій телефонує друзям щодня. _____
2. Викладач пояснює граматику студентам. _____
3. Бабуся розповідає дітям цікаві казки. _____
4. Оксана готує чай подругам. _____
5. Книга присвячена питанням екології. _____
6. Декан розповідає про університет студентам-іноземцям. _____
7. Віктор купує молоко братам. _____
8. Олена читає книгу сестрам. _____
9. Студенти відповідають викладачам на іспиті. _____
10. Марина допомагає дітям малювати. _____
11. Ігор дякує вчителям. _____

Завдання 17.8. Дайте відповідь на запитання. Слова в дужках поставте в давальному відмінку.

Зразок: Кому ви розповідаєте свої новини? (друзі). –

Я розповідаю свої новини друзям.

1. Кому Ви часто телефонуєте? (батьки) _____
2. Кому Олена принесла іграшки? (сестри) _____
3. Кому викладач радить багато працювати? (студенти) _____
4. Кому співає мама? (діти) _____
5. Кому Оксана купила торт? (подруги) _____
6. Кому Ігор показує місто Харків? (іноземці) _____
7. Кому Євген дарує квіти? (студентки) _____

Завдання 17.9. Допишіть речення. Замість крапок, виберіть відповідні слова із правого стовпчика у правильній формі.

Зразок: На іспиті студенти відповідають ... . –

На іспиті студенти відповідають викладачам.

1. Хлопець дарує квіти ...	іноземці
2. Екскурсивод показує місто ...	дівчата

3. Бабуся читає казки ...
4. Сергій телефонує ...
5. Я купую подарунки ...
6. Олена купила торт ...
7. Батько розповідає історії ...
8. Мама допомагає ...
9. Учні слухають ...
10. Щодня треба тренуватися ...

спортсмени
доньки
подруги
учителі
онуки
батьки
сини
друзі

Зверніть увагу!

Роди	Називний відмінок (множина) хто? що?	Орудний відмінок (множина) ким? чим?
Ч. р.	<i>хто? що?</i> студенти викладачі хлопці батьки брати лікарі інженери економісти університети словники музеї	<i>ким? чим?</i> студентами викладачами хлопцями батьками братами лікарями інженерами економістам університетами словниками музеями
Ж. р.	<i>хто? що?</i> студентки учениці подруги кімнати пісні шафи книги	<i>ким? чим?</i> студентками ученицями подругами кімнатами піснями шафами книгами
С. р.	<i>що?</i> дзеркала міста місця вікна заняття	<i>чим?</i> дзеркалами містами місцями вікнами заняттями

Зверніть увагу!

Іменники в орудному відмінку можуть відповідати на питання з **ким?** із **чим?**

Дієслова, після яких використовуємо іменники в орудному відмінку (із ким? із чим?): жити, бути, говорити, розмовляти, снідати, обідати, вечеряти, гуляти, грати, працювати, відпочивати, зустрічатися, знайомитися, вітатися, прощатися, радитися, бачитися, дружити, товаришувати, сперечатися, сваритися, домовлятися.

Завдання 17.10. Напишіть дієслова, після яких використовуємо іменники в орудному відмінку.

Завдання 17.11. Дайте відповіді на запитання. Слова в дужках поставте в орудному відмінку.

Зразок: Із ким ви були в театрі? (брати). –

Я був у театрі із **братами**.

1. Із ким Ігор познайомився? (хлопці і дівчата) _____
2. Із ким Оксана розмовляє по телефону? (батьки) _____
3. Із ким ви готуєтеся до іспитів? (друзі) _____
4. Із чим ви готуєтеся до іспитів? (підручники та словники) _____
5. Із чим ти п'єш чай? (цукерки) _____
6. Із чим Олена замовила піцу? (гриби) _____
7. Із ким Євген відпочиває? (батьки) _____
8. Із ким Іван грає у футбол? (футболісти) _____
9. Із ким тренується Сергій? (спортсмени) _____
10. Із чим ти любиш рибу? (овочі) _____

Завдання 17.12. Дайте відповіді на запитання. Слова в дужках поставте в орудному відмінку.

Зразок: Чим Ви захоплюєтеся? (пісні). –

Я захоплююся **піснями**.

1. Чим цікавиться Ваш друг? (комп'ютери) _____
2. Ким хочуть стати студенти? (економісти та менеджери) _____
3. Чим малює художник? (олівці та фарби) _____

4. Чим можна підстригти волосся? (ножиці) _____
5. Чим їдять у Китаї? (палички) _____
6. Ким хочуть стати твої друзі? (відмінники) _____
7. Чим грається дівчинка? (іграшки) _____
8. Чим пишається спортсмен? (перемоги) _____
9. Чим захоплюється бабуся? (квіти) _____
10. Чим розважається хлопчик? (ігри) _____

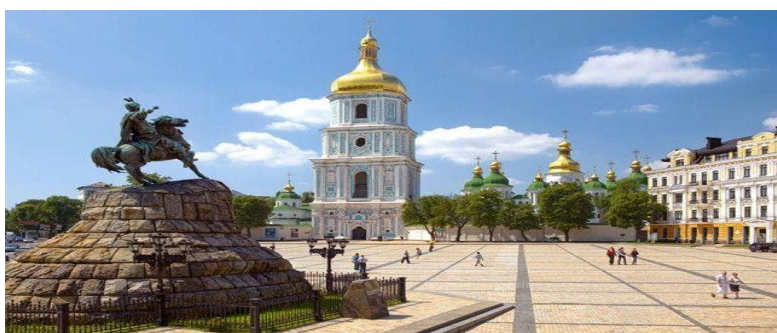
Завдання 17.13. Допишіть речення. Замість крапок, виберіть відповідні слова із правого стовпчика у правильній формі.

Зразок: Я люблю каву з ... . –

Я люблю каву з *вершками*.

1. Мої друзі хочуть стати ...	інженери
2. Моя мама захоплюється ...	цукерки
3. Ігор відпочивав із ...	фарби
4. Іван грає в хокей із ...	яблука
5. Оксана п'є чай із ...	друзі
6. Брат любить салат із ...	детективи
7. Бабуся пече пиріг із ...	хокеїсти
8. Батько займається ...	помідори
9. Художник малює ...	діти
10. Батьки пишаються ...	шахи

Київ – столиця України

Київ – столиця України та одне з найстаріших міст Європи. Київ було засновано більше ніж 1 500 років тому.

Сьогодні Київ – це найбільше місто України. Тут проживає понад 2,5 мільйона осіб. Площа міста становить 820 квадратних кілометрів.

Київ – це політичний, економічний, науковий та культурний центр України.

Крізь Київ протікає найбільша річка України – Дніпро, яка поділяє місто на дві частини.

У Києві поєдналися стародавня й сучасна архітектури. У місті більше ніж 3 000 визначних пам'яток історії, архітектури та культури. Найбільш відомими є Софійський собор, Андріївська церква, Києво-Печерська лавра, Золоті ворота.

Київ – театральне місто. Тут багато театрів, які відомі і в Україні, і в інших країнах.

Центральна вулиця Києва – Хрещатик. У центрі столиці міститься майдан Незалежності. Це два місця, які найбільше подобаються киянам і гостям столиці.

Київ – це зелене місто. Тут є дуже багато парків і садів. Найбільше багатство міста – щирі, добрі, привітні люди.

Завдання 17.14. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Як називають столицю України?
2. Коли було засновано Київ?
3. Київ – це велике чи мале місто?
4. Скільки осіб проживає в Києві?
5. Яка площа Києва?
6. Яка річка протікає крізь Київ?
7. На скільки частин Дніпро поділяє Київ?
8. Які види архітектури поєдналися в Києві?
9. Скільки визначних пам'яток історії, архітектури та культури є в Києві?
10. Які пам'ятки є найбільш відомими?
11. Чому Київ називають театральним містом?
12. Як називають центральну вулицю Києва?
13. Де в Києві міститься майдан Незалежності?
14. Де найбільше подобається гуляти кияни й гості столиці?
15. Чому Київ називають зеленим містом?
16. Що є найбільшим багатством Києва?

Завдання 17.15. *Напишіть текст "Столиця моєї батьківщини".*

Лексичний мінімум

архітектура	
багатство	
Батьківщина	
бачитися	
вечеря	
вечеряти	
вивчати	
визначний	
використовувати	
вітатися	
волосся	
гаманець	
гість	
дарувати	
добрий	
дозволяти	
домовлятися	
дякувати	
завжди	
забороняти	
займатися	
кілометр	
новий	
новина	
пам'ятка	
перемога	
пишатися	
показувати	
привітний	
прощатися	

Тема 18

Систематизація відмінкових форм у множині

Іменник

Роди	Називний відмінок	Множина	Відмінкові закінчення
Ч. р.	студент університет зошит гуртожиток день музей	студент И університет И зошит И гуртожитк И дн И музеї	Н. в. -и, -і, -ї Р. в. -ів, -ів, -їв Д. в. -ам, -ям, -ям Зн. в. як у Н. в. або Р. в. Ор. в. -ами, -ями, -ями М. в. -ах, -ях, -ях Кл. в. як у Н. в.
Ж. р.	кімнат А бібліотек А пісн Я ніч аудиторі Я	кімнат И бібліотек И пісн И ноч И аудиторі И	Н. в. -и, -і, -ї Р. в. $\emptyset$, $\emptyset$,(-ей) $\emptyset$ Д. в. -ам, -ям, (-ам), -ям Зн. в. як у Н. в. або Р. в. Ор. в. -ами, -ями,(-ами), -ями М. в. -ах, -ях, (-ах), -ях Кл. в. як у Н. в.
С. р.	вікн О міст О прізвищ Е мор Е завданн Я ок О	вікн А міст А прізвищ А мор Я завданн Я оч И	Н. в. -а, -я, -і Р. в. $\emptyset$, $\emptyset$, (-ів), -ей Д. в. -ам, -ям, -ам Зн. в. як у Н. в. або Р. в. Ор. в. -ами, -ями, -ами М. в. -ах, -ях, -ах Кл. в. як у Н. в.

Зверніть увагу!

Іменник **ім'я** у множині має такі форми:

Н. в. імена;

Р. в. імен;

Д. в. іменам;

Зн. в. імена;

Ор. в. іменами;

М. в. іменах;

Кл. в. імена.

Завдання 18.1. *Допишіть речення. Слова в дужках поставте у правильній формі.*

Зразок: Мої батьки працюють ... (економісти). –

Мої батьки працюють *економістами*.

1. У нашому банку немає нових ... (економісти).
2. Він розмовляв із молодими ... (економісти) вчора.
3. Ми читали про найкращих ... (економісти) України в журналі.
4. У Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця навчаються майбутні ... (економісти).
5. Нашим ... (економісти) прочитали нові правила роботи.
6. На всіх ... (економісти) були дорогі темні костюми.

Завдання 18.2. *Допишіть речення. Слова в дужках поставте у правильній формі.*

Зразок: Українські студенти вивчають іноземні ... (мови). –

Українські студенти вивчають *іноземні мови*.

1. Іноземні студенти знають багато різних ... (мови).
2. Без знання іноземних ... (мови) складно знайти перспективну роботу.
3. У слов'янських ... (мови) є багато споріднених слів.
4. Рідними ... (мови) спілкуються між собою іноземні студенти.
5. Сьогодні багатьом ... (мови) у світі загрожує вимирання.
6. Ібрагім може читати різними ... (мови).

Завдання 18.3. *Напишіть речення, поставивши всі слова у множині.*

Зразок: Студент пише в зошиті. –

Студенти пишуть у зошитах.

1. Викладач працює в університеті.
2. Мій друг любить відпочивати в парку.
3. Мій брат читає цікаву книжку.
4. Молодий економіст працює в банку.
5. Я познайомився з новим другом.
6. Найкращого студента нагородили грамотою.
7. Дитину назвали гарним ім'ям.

Завдання 18.4. *Прочитайте текст. Перепишіть, поставивши слова в дужках у правильній формі.*

У вівторок наша група ходила на екскурсію до Харківського історичного музею. Це один із найбільших ... (музеї) України. Він міститься на ... (вулиця) Університетській у ... (центр) міста. На першому ... (поверх)

розміщено головну виставку "Слобожани". Наших ... (студенти) зацікавили такі експонати цієї виставки: хата, предмети одягу та побуту слобожан.

На другому ... (поверх) ми побачили ... (виставка), присвячену подіям Другої світової війни. Наші ... (студенти) уважно слухали ... (екскурсовод), який показував різні ... (експонати): ... (документи), ... (фотографії) та інші ... (предмети) цієї виставки.

На третьому ... (поверх) нам показали багато ... (картини) відомих українських ... (художники). Ми запам'ятали нові ... (імена) художників – Васильківський і Волошинов. У деяких ... (студенти) виникли ... (запитання). Екскурсовод відповів ... (студенти) на всі ... (запитання).

Завдання 18.5. Напишіть запитання.

Зразок: Куди ходила наша група у вівторок?

Де ... ?
 На якому ... ?

Прикметник

Роди	Називний відмінок	Множина	Відмінкові форми
Ч. р.	новий, осінній	нові, осінні	Н. в. нові друзі, осінні дні Р. в. нових друзів, осінніх днів
Ж. р.	нова, осіння		Д. в. новим друзям, осіннім дням Зн. в. як у Н. в. або Р. в.
С. р.	нове, осіннє		Ор. в. новими друзями, осінніми днями М. в. нових друзях, осінніх днях

Завдання 18.6. Напишіть речення, поставивши прикметник у дужках у правильній формі.

Зразок: Тут багато (цікавий) книжок. –

Тут багато *цікавих* книжок.

1. Роботу запропонували (молодий) економістам.
2. Ми спілкувалися з (іноземний) студентами.
3. Батьки відпочивали на (морський) курортах.
4. Студенти побували в (історичний) музеях.
5. Вони прочитали про це в (офіційний) документах.
6. Люди працюють на (великий) підприємствах.
7. У нас немає (сучасний) підручників.
8. Студенти працювали з (математичний) таблицями.

9. Банкіри спілкувалися із (французький) колегами.

10. Вони їздили по (європейський) столицях.

Завдання 18.7. Напишіть речення, поставивши слова в дужках у правильній формі.

Зразок: Ці робітники працюють ... (різні заводи та фабрики). –

Ці робітники працюють *на різних заводах і фабриках*.

1. Вони живуть ... (великі нові будинки).

2. Ці школярі навчаються ... (нові школи).

3. Вони займаються ... (великі світлі класи).

4. Кінофільми показують ... (харківські кінотеатри).

5. Ми займаємося спортом ... (міські стадіони та спортивні майданчики).

6. Збірна команда України з хокею брала участь ... (зимові Олімпійські ігри у Ванкувері).

7. Спортсмени жили ... (нові сучасні готелі).

Особові займенники

Відмінки		Особові займенники у множині	
Н. в.	ми	ви	вони
Р. в.	нас	вас	їх, до них
Д. в.	нам	вам	їм
Зн. в.	нас	вас	їх, про них
Ор. в.	нами	вами	ними
М. в.	(на) нас	(на) вас	(на) них

Завдання 18.8. Напишіть речення, поставивши займенник у правильній формі.

Ми студенти. У ... багато занять щодня. Сьогодні ... розказували про українські традиції. Викладач уважно слухав ... , коли ... розказували йому про традиції нашої країни. Він хотів поговорити з ... ще, але заняття закінчилося.

Ви друзі Ніколь. Вона часто розповідає мені про ... . Ніколь каже, що ... її найкращі друзі. У ... з нею є багато спільного: батьківщина, культура, мова. Ніколь часто розмовляє з ... французькою мовою, але вона знає ще англійську й українську. Вона завжди рада бачити ... .

Вони приїхали з Китаю. Китайські студенти навчаються в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на першому курсі. ... кажуть, що тут ... подобається. До ... часто звертаються іноземні студенти з інших країн. Китайські студенти допомагають ... своїми порадами. Між ... відбуваються цікаві діалоги.

Завдання 18.9. *Напишіть запитання.*

Зразок: У кого багато занять щодня?

Кому ... ?
Кого ... ?

Пишіть!

1. *Напишіть про студентів, із якими Ви навчаєтеся в одній групі.*

Зразок: Це наша група. Ми навчаємося ...

2. *Напишіть про Ваших друзів.*

Зразок: Це мої друзі. Вони приїхали з ...

Питальні займенники

Відмінки		Питальні займенники у множині		
Н. в.	<i>які?</i>	<i>чиї?</i>	<i>котрі?</i>	<i>скільки?</i>
Р. в.	яких?	чиїх?	котрих?	скільких?
Д. в.	яким?	чиїм?	котрим?	скільким?
Зн. в.		як у Н. в. або Р. в.		
Ор. в.	якими?	чиїми?	котрими?	скількима?
М. в.	(на) яких?	(на) чиїх?	(на) котрих?	( ) скільких?

Завдання 18.10. *Поставте запитання до виділених слів, запишіть їх у зошит.*

Зразок: Нові студенти прийшли на заняття. –

Які студенти прийшли на заняття?

1. Викладач зустрівся з японськими студентами.

2. Найкращим студентам подарували книжки.

3. Ібрагім побачив старих друзів.

4. Китайських студентів немає на занятті.

5. На українських студентках були красиві вишиванки.

6. Уважні студенти правильно відповідали на запитання викладача.

Завдання 18.11. Утворіть запитання та запишіть їх у зошит.

Зразок: ... батьки працюють на заводі? –

Чиї батьки працюють на заводі?

1. ... батькам телефонував декан у п'ятницю?
2. Із ... друзями Ніколь спілкувалася сьогодні?
3. ... речі побачив Сіссе на столі в аудиторії?
4. На ... фотографіях є наш університет?
5. ... кімнати розміщено на другому поверсі?
6. Без ... подруг Марія не хотіла йти в кафе?

Завдання 18.12. виправте помилки в запитаннях, запишіть правильний варіант.

Зразок: Скількох мов знають сучасні студенти? –

Скільки мов знають сучасні студенти?

1. На скільки поверхах живуть студенти з Нігерії?
2. Скількох ручками написаний цей текст?
3. Скільком викладачів побачив сьогодні Фарук у деканаті?
4. Зі скільки студентами розмовляв декан учора?
5. Скількома студентам викладач пояснив новий матеріал у вівторок?
6. Скількох студентів написали весь диктант правильно?

Завдання 18.13. Напишіть текст "Я навчаюся в Україні"

На початку, упродовж, протягом, наприкінці, поспіль.

Спілкуватися, розмовляти, говорити, розказувати.

Щогодини, щодня, щотижня, щомісяця, щороку.

Розміщений = розташований.

Пишіть!

На початку, упродовж, протягом, наприкінці, поспіль.

Зразок: ... викладач каже: "Добрий день, студенти!" –

На початку заняття викладач каже: "Добрий день, студенти!".

1. Фарук учив цей текст ... двох годин.
2. ... розмови декан привітався зі студентами.
3. ... заняття з української мови студенти кажуть: "До побачення! До зустрічі!".

4. Абдель готувався до самостійної роботи з української мови ... трьох годин.

5. Другий рік ... мої батьки їздять відпочивати на море.

Читайте!

1. Ікрам спілкувалася з Амандою та Ліною в кафе.
2. Еммануель любить розмовляти зі своїм старшим братом.
3. Учора викладач говорив студентам про іспит з української мови.
4. Юсуф розкажує одногрупникам про свою країну та своїх батьків.

Пишіть!

Спілкуватися, розмовляти, говорити, розказувати.

...

...

...

...

Читайте!

Лікарі радять **щогодини** випивати пів склянки води.

Марія та Віктор **щодня** роблять фізичні вправи.

Юсуф **щотижня** прибирає у своїй кімнаті.

Абоненти **щомісяця** оплачують послуги мобільного зв'язку.

Тисячі іноземців із різних країн світу **щороку** приїжджають в Україну, щоб здобути вищу освіту.

Завдання 18.14. *Напишіть, що Ви або Ваші рідні чи друзі роблять щогодини, щодня, щотижня, щомісяця, щороку.*

Столиця моєї країни

Анкара – це столиця Туреччини. Надзвичайно просторе місто. Другий за значенням економічний центр Туреччини, у якому переважають дрібні та середні підприємства і фірми. В Анкарі є виробництво металевих виробів та обладнання, а також машинобудування. Велику роль відіграють військові заводи. Є підприємства з виробництва цукру, молочних, м'ясних виробів, квітів, цементу, завод із виготовлення вантажівок. У турецькій столиці є також підприємства з виготовлення одягу, медичних препаратів та обладнання тощо. Швидко розвиваються текстильна і меблева промисловість.

В Анкарі красиві, жваві вулиці, цікаві кафе та ресторани, торговельні центри. Також у столиці є декілька десятків музеїв. Кожен зможе в цьому місті віднайти щось цікаве для себе.

Завдання 18.15. *Напишіть про столицю або велике місто своєї країни.*

Читайте!

Я навчаюся в Україні

Привіт, брате!

Як ти знаєш, я вже другий рік поспіль живу та навчаюся у Харкові. Харків – це велике місто, розташоване на сході України. Тут дуже багато студентів, як українських, так і іноземних. Я навчаюся в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на першому курсі. Щодня, окрім суботи та неділі, у мене є три-чотири заняття. Я вивчаю такі предмети, як українська мова, вища математика, програмування, соціальна та економічна історія України та ін.

У нашій групі навчаються п'ятнадцять студентів. Більшість із них приїхала з Марокко, двоє студентів – із Малі, троє – із Гани. У групі сім хлопців і вісім дівчат. Щодня я спілкуюся з усіма своїми одногрупниками. Особливо мені подобається розмовляти з Анасом і Мехді. Вони часто розказують мені про свою країну, своїх братів і сестер.

Зараз я напишу тобі, як у нас проходять заняття з української мови. На початку заняття викладачка Ганна Миколаївна вітається з нами так: "Доброго ранку, шановні студенти!". Потім вона перевіряє домашнє завдання. Якщо вона почує або побачить неправильну відповідь, то обов'язково виправить помилку. Після цього викладачка пояснює нам новий матеріал, а ми уважно її слухаємо та записуємо все, що маємо запам'ятати. Потім Ганна Миколаївна запитує: "Студенти, ви все зрозуміли?" Якщо хтось не зрозумів, вона пояснює ще раз. На заняттях ми часто пишемо диктанти, читаємо діалоги та тексти, відповідаємо на запитання, розказуємо про себе та свою сім'ю, про свою країну та своє місто. Наприкінці заняття Ганна Миколаївна прощається з нами: "До побачення, студенти! До зустрічі!"

Після занять ми йдемо в кафе, розміщене поряд з університетом. Там я замовляю обід: суп або пасту, картоплю або рис із куркою, салат і чай. Потім ми йдемо в гуртожиток, розташований зліва від університету. Моя кімната міститься на четвертому поверсі. Там є все необхідне для комфортного проживання та навчання.

У вихідні ми з друзями часто ходимо на прогулянку до місцевих парків, відвідуємо кафе та піцерії. Минулого тижня ми ходили в Харківський історичний музей. Мені там дуже сподобалося.

Напиши мені, любий брате, як твої справи. Як там наші батьки? Перекажуй мої вітання молодшому брату Пітеру й сестрі Аманді.

Цілую тебе, обіймаю.

Твій брат Пашал.

Завдання 18.16. *Напишіть про своє навчання в Україні.*

Лексичний мінімум

виставка	
головний	
допомагати	
екскурсовод	
експонат	
закінчитися	
молодий	
нагорода	
наприкінці	
перспективний	
подарувати	
подарунок	
подобатися	
порада	
поспіль	
правила	
працювати	
протягом	
розміщувати	
складно	
слов'янський	
спілкуватися	
спільний	
традиції	
уважний	
упродовж	
цікавий	
щодня	

СЛОВНИК

А

Українська мова	Англійська мова	Французька мова	Рідна мова
а	and, but	et, mais	
автобус	bus	autobus	
автомобіль	car	voiture	
аґрус	gooseberry	groseille à maquereau	
адвокат	lawyer	avocat	
Азербайджан	Azerbaijan	Azerbaïdjan	
Азія	Asia	Asie	
актор	actor	acteur	
англійський	English	anglais	
апельсин	orange	orange	
аптека	pharmacy	pharmacie	
Арарат	Ararat	Ararat	
артист	artist	artiste	
архітектура	architecture	architecture	
атлетика	athletics	athlétisme	
аудиторія	audience	auditoire	

Б

бабуся	grandmother	grand-mère	
багаж	baggage	bagage	
багато	many	beaucoup	
багатство	wealth	richesse	
бадмінтон	badminton	badminton	
балет	ballet	ballet	
банан	banana	banane	
банк	bank	banque	
банкiр	banker	banquier	
басейн	swimming pool	piscine	
баскетбол	basketball	basket-ball	
батьки	parents	parents	
батьківщина	motherland; home	patrie	
батько	father	père	

бачити	to see	voir	
бачитися	to meet	rencontrer	
бджола	bee	abeille	
безліч	many	nombreux	
березень	March	mars	
бібліотека	library	bibliothèque	
бігати	to run	courir	
білий	white	blanc	
біологія	biology	biologie	
блузка	blouse	blouse	
бокс	boxing	boxe	
борошно	flour	farine	
босоніжки	sandals	sandaless	
брат	brother	frère	
брати (дієслово)	to take (verb)	prendre	
брови	eyebrows	sourcils	
брюки	trousers	pantalon	
будинок	house	maison	
будівля	building	bâtiment	
будь ласка	please	s'il vous plaît	
бутерброд	sandwich	sandwich	
бути	to be	être	
бюджет	budget	budget	

В

важливий	important	important	
ваза	vase	vase	
ванна	bath	bain	
вантажівка	truck	camion	
ваш (ваша, ваше)	your	vôtre	
ввечері	in the evening	dans la soirée	
вдень	in the day	dans la journée	
вдома	at home	à la maison	
великий	great	grand	
вересень	September	septembre	

вершки	cream	crème	
веселий	merry	de bonne humeur	
весна	spring	printemps	
весняний	spring	printemps	
вечеря	supper	souper	
вечеряти	to have supper	souper	
вечір	evening	soir	
вже	already	déjà	
взимку	in winter	en hiver	
взуття	shoes	chaussures	
взяти	to take	prendre	
ви	you	vous	
вивчати	to learn	étudier	
вигляд	kind, form	apparence	
виготовлення	making	production	
вид	view	vue	
виделка	fork	fourchette	
визначний	significant	important	
вийти	to get out	sortir	
викладати	to teach	enseigner	
викладач	teacher	professeur	
виконувати	to do	réaliser, exécuter	
використовувати	to use	utiliser	
вимирання	extinction	extinction	
виникати	to arise	survenir	
випивати	to drink	boire	
вироби	products	produit	
виробництво	production	production	
висіти	to hang	être suspendu	
високий	tall	grand, haut	
вистава	performance	performance	
виставка	exhibition	exposition	
витрачати	to spend	dépenser	
вишиванка	vyshyvanka (ukrainian shirt)	vyshyvanka (chemise ukrainienne)	

вищий	higher	plus haute	
вівторок	Tuesday	mardi	
відбуватися	to take place	se produire	
відвідати	to visit	visiter	
віддавати	to give; to return	donner	
відділення	branch	département, séparation	
відіграти	to play	jouer	
відмінник	excellent pupil	excellent étudiant	
відмінок	case	cas	
віднайти	to find	trouver	
відомий	known	connu	
відповідальний	responsible	responsable	
відповідати	to respond	répondre	
відпочивати	to rest; to relax	se reposer	
відпочинок	relaxation	repos	
війна	war	guerre	
військовий	military	militaire	
вікно	window	fenêtre	
вільний	free	libre	
він	he	il	
вісім	eight	huit	
вісімдесят	eighty	quatre-vingts	
вісімсот	eight hundred	huit cent	
вітальня	living room	salon	
вітатися	to greet	saluer	
вітер	wind	vent	
вія	eyelash	cil	
влітку	in summer	en été	
вночі	at night	pendant la nuit	
вода	water	eau	
водій	driver	chauffeur	
вокзал	railway station	gare	
волейбол	volleyball	volley-ball	
волосся	hair	cheveux	

ВОНА	she	elle	
ВОНИ	they	ils, elles	
ВОНО	it	il (genre neutre)	
ВОСЕНИ	in the autumn	en automne	
ВПРАВА	exercise	exercice	
ВРАНЦІ	in the morning	le matin	
ВСІ	everyone	tout	
ВСТАВАТИ	to get up	se lever	
ВУГІЛЛЯ	coal	charbon	
ВУЛИЦЯ	street	rue	
ВУХО	ear	oreille	
ВЧИТИ	to learn	apprendre	
ВЧОРА	yesterday	hier	

Г

газета	newspaper	journal	
гаманець	purse	bourse	
гарний	good	bien	
гарячий	hot	chaud	
гімн	anthem	hymne	
гість	guest	visiteur	
ГОВОРИТИ	to speak	parler	
ГОДИНА	hour	heure	
ГОДИННИК	clock	horloge	
ГОЛОВА	head	tête	
ГОЛОВНИЙ	main	principale	
ГОЛОСНИЙ	loud; vowel	bruyant, voyelle	
ГОЛОСНО	loudly	à haute voix	
ГОТЕЛЬ	hotel	hôtel	
ГОТУВАТИ	to prepare	préparer	
ГОТУВАТИСЯ	to prepare	préparer	
ГРА	game	jeu	
ГРАДУС	degree	degré	
ГРАМАТИКА	grammar	grammaire	
ГРАМОТА	diploma	diplôme	

грати	to play	jouer	
гратися	to play	jouer	
гречка	buckwheat	sarrasin	
гриб	mushroom	champignon	
гривня	hryvnia	hryvnia	
громадянин	citizen	citoyenne	
гроші	money	argent	
грудень	December	décembre	
Грузія	Georgia	Géorgie	
група	group	groupe	
груша	pear	poire	
губа	lip	lèvre	
гуляти	to walk	marcher	
гумка	eraser	gomme	
гуртожиток	hostel	hôtel	

Г

ґанок	porch	porche	
ґрунт	earth; ground	sol	
ґудзик	button	bouton	
ґуля	cone	bosse	

Д

давати	to give	donner	
давно	long	il y a longtemps	
дарувати	to give	faire cadeau	
дата	date	date	
два	two	deux	
двадцять	twenty	vingt	
двері	doors	porte	
двісті	two hundred	deux cent	
де?	where?	où?	
дев'яносто	ninety	quatre-vingt-dix	
дев'ятсот	nine hundred	neuf cent	
дев'ять	nine	neuf	

декан	dean	doyen	
деканат	dean's office	décanat	
декілька	some	quelques	
день	day	jour, journée	
дерево	tree	arbre	
державна	state; polity	etat	
державний	state	etat	
десять	ten	dix	
детектив	detective	détective	
деякий	some	certain	
джаз	jazz	jazz	
джем	jam	confiture	
джинси	jeans	jeans	
дзвін	ringing; jingle	sonnerie, cloche	
дзвоник	bell	cloche	
дзеркало	mirror	miroir	
дзьоб	beak	bec	
дзюдо	judo	judo	
диван	sofa	canapé	
дивитися	to watch	regarder	
дизайнер	designer	designer	
диктант	dictation	dictation	
дисципліна	discipline	discipline	
дисциплінований	disciplined	discipliné	
дитина	child	enfant	
діалог	dialogue	dialogue	
дівчина	girl	fille	
дідуся	grandfather	grand-père	
дієслово	verb	verbe	
діловий (костюм)	business (suit)	(costume) d'affaires	
дім	house	maison	
діти	children	enfants	
діяльність	activity	activité	
До побачення!	Goodbye!	Au revoir!	
добре	good; well	bien	

добрий	good	bien	
Добрий вечір!	Good evening!	Bonsoir!	
Добрий день!	Good afternoon!	Bonjour!	
довгий	long	longue	
додому	home	à la maison, chez soi	
дозволяти	allow; permit	permettre	
документ	document	document	
долар	dollar	dollar	
домовлятися	to agree	se mettre d'accord	
допомагати	to help	aider	
дорогий	expensive	cher	
досвідчений	experienced	chevronné	
досить	enough	assez	
дочка	daughter	fille	
дошка	board	tableau	
дощ	rain	pluie	
дрібний	small; petty	petit	
друг	friend	ami	
другий	second	seconde	
дружити	to be friends	être amis	
дуже	very	très	
думати	to think	penser	
дядько	uncle	oncle	
дякувати	to thank	remercier	

Е

економіст	economist	économiste	
економічний	economic	économique	
екскурсія	excursion	excursion	
екскурсовод	guide	guide	
експонат	exhibit	pièce d'exposition	

Є

євро	euro	euro	
євробанк	eurobank	eurobank	

Європа	Europe	Europe	
євроринок	european market	marché européen	

Ж

жалюзі	jalousie	jalousie	
жвавий	alive	rapide	
жетон	token; jetton	jeton	
живіт	stomach	estomac	
жити	to live	vivre	
життя	life	vie	
жінка	woman	femme	
жовтень	October	octobre	
жовтий	yellow	jaune	
жук	bug	scarabée	
журі	jury	jury	
журнал	journal, magazine	magazine	
журналіст	journalist	journaliste	

З

забороняти	to forbid	interdire	
завдання	task	tâche	
завжди	always	toujours	
завод	plant	usine	
загрожувати	to threaten	menacer	
задоволений	satisfied	satisfait	
заєць	hare	lièvre	
займатися	to do; to engage in	s'occuper, étudier, travailler	
займенник	pronoun	pronom	
закінчити	to finish	finir	
заклад	institution	institution	
залізо	iron	fer	
заняття	lesson	leçon	
запам'ятати	to remember	se souvenir	
запитати	to ask	demander	

запитання	question	question	
запізнитися	to be late	être en retard	
запропонувати	to suggest	proposer	
запросити	to invite	inviter	
зараз	now	maintenant	
заснований	founded	fondé	
затишний	cosy	confortable	
західний	west	ouest	
захоплюватися	to admire	admirer	
зацікавити	to interest	intéresser	
заява	statement	déclaration	
збирати	to collect	collecter	
звати	to call	appeler	
звертатися	to appeal; to address	adresser	
звук	sound	son	
зв'язок	connection	communication	
здобувати	to acquire	acquérir	
здоров'я	health	santé	
здоровий	healthy	en bonne santé	
зелений	green	vert	
земля	land	terre	
зерновий	grain	céréale	
зима	winter	hiver	
зимовий	winter	hiver	
зірка	star	étoile	
змогти	to be able to	être capable	
знайомитися	to meet	faire connaissance	
знайомство	acquaintance	connaissance	
знайти	to find	trouver	
знання	knowledge	connaissance, savoir	
знати	to know	connaître	
значення	value	valeur	
знижуватися	decline	décliner	
зовнішній	external	externe	

зошит	notebook	carnet	
зручний	convenient	confortable	
зупинка	stop	arrêt	
зустріч	meeting	réunion	
зустрічати	to meet	rencontrer	

I

іграшка	toy	jouet	
ім'я	name	nom	
іменник	noun	nom	
індустріальний	industrial	industriel	
індустрія	industry	industrie	
інженер	engineer	ingénieur	
іноземець	foreigner	étranger	
іноземний	foreign	étranger	
інформатика	informatics	informatique	
інший	other	autre	
Ірак	Iraq	Irak	
Іран	Iran	Iran	
іслам	Islam	Islam	
існувати	to exist	exister	
іспит	exam	examen	
історичний	historical	historique	
історія	history, story	histoire	
іти	to go	aller	

İ

їдальня	dining room	salle à manger	
їжа	food	le manger, nourriture	
їжак	hedgehog	hérisson	
їздити	to go; to ride	aller, voyager	
її	her	sa (son, ses), à elle	
їсти	to eat	manger	
їх	them	leur	
їхати	to drive	aller	

Й

його	him	son (sa, ses), à lui	
йогурт	yogurt	yaourt	
йому	him	à lui	
йти	to go; to walk	aller	

К

кабінет	cabinet	bureau, cabinet	
кава	coffee	café	
казати	to speak	dire	
казка	fairytale	conte	
календар	calendar	calendrier	
канікули	holiday	vacances	
капелюх	hat	chapeau	
капуста	cabbage	chou	
капці	slippers	chaussons	
карта	map	carte	
картина	picture	peinture, image	
картопля	potatoes	pommes de terre	
касир	cashier	caissière	
кататися	to ride	se rouler, se promener	
кафе	cafe	café	
кафедра	chair	chaire	
каша	porridge	kacha, bouillie	
квартира	apartment	appartement	
квиток	ticket	billet	
квітень	April	avril	
квітка	flower	fleur	
кепка	cap	casquette	
Київ	Kyiv	Kyiv	
килим	carpet	tapis	
китайський	Chinese	chinois	
кілограм	kilogram	kilogramme	
кілометр	kilometer	kilomètre	

кількість	quantity	nombre	
кімната	room	chambre	
кіно	movie	film, cinéma	
кінотеатр	cinema	cinéma	
кіт	cat	chat	
клас	class	classe	
ключ	key	clé	
книга	book	livre	
ковбаса	sausage	saucisse	
кожний	each	chaque	
коктейль	cocktail	cocktail	
колготки	tights	collants	
коли?	when?	quand?	
колір	colour	couleur	
команда	team; command	équipe	
комп'ютер	computer	ordinateur	
компанія	company	compagnie	
конспект	abstract	notes, abstrait	
консульство	consulate	consulat	
контролювати	to control	contrôler	
конференція	conference	conférence	
концерт	concert	concert	
копійка	copeck	kopeck	
кордон	border	frontière	
коридор	corridor	corridor, couloir	
корисний	useful	utile	
коричневий	brown	marron	
костюм	costume	costume	
котра година?	What time is it now?	Quelle heure est-il?	
коштувати	to cost	coûter	
країна	country	pays	
красивий	beautiful	beau, bel	
крейда	chalk	craie	
кричати	to shout	crier	
крісло	armchair	fauteuil	

кросівки	sneakers	baskets	
круасан	croissant	croissant	
куди?	where?	où?	
культура	culture	culture	
культурний	cultural	culturel	
купувати	to buy	acheter	
курка	hen	poulet	
куртка	jacket	veste	
кухня	kitchen	cuisine	

Л

лампа	lamp	lampe	
легка атлетика	athletics	athlétisme	
легкий	easy	léger, facile	
лежати	to lie	être couché	
лекція	lecture	leçon, conférence	
лимон	lemon	citron	
липень	July	juillet	
лист	letter	lettre	
листопад	November	novembre	
ліворуч	left	à la gauche	
лішко	bed	lit	
лікар	doctor	docteur	
лікарня	hospital	hôpital	
ліки	medicines	médicament	
лінійка	ruler	règle	
ліс	forest	forêt	
літак	aircraft	avion	
літати	to fly	voler	
літера	letter	lettre	
література	literature	littérature	
літературознавець	literary critic	critique littéraire	
літній	summer	d'été	
ліфт	lift	ascenseur	
лоб	forehead	front	

ложка	spoon	cuillère	
любити	to love	aimer	
любов	love	amour	
люди	people	gens	
люстра	chandelier	lustre	
лютий	February	février	

M

магазин	store; shop	magasin	
майбутній	future	futur	
майдан	square	place	
майже	almost; nearly	presque	
макарони	pasta	macaroni, pâtes	
маленький	small	petit	
мало	few	peu	
малювати	to paint	dessiner	
мандарин	mandarin	mandarine	
масло	butter	beurre	
математика	mathematics	mathématiques	
матеріал	material	matériel	
мати (дієслово)	to have	avoir	
мати (іменник)	mother	mère	
матч	match	match	
машина	car	machine, voiture	
машинобудування	mechanical engineering	machinerie, ingénierie mécanique	
меблевий	furniture	de meubles	
медичний	medical	médical	
межувати	border	frontière	
менеджер	manager	manager	
металевий	metal	métal	
метро	underground	métro	
ми	we	nous	
минулий	last	passé	
між	between	entre	

мій (моя, моє)	my	mon (ma)	
мільйон	million	million	
міністр	minister	ministre	
місто	city	ville	
місце	place	place	
міський	urban	urbain	
місяць	month	mois	
множина	plural	pluriel	
мобільний	mobile	mobile	
мова	language	langue	
модний	fashionable	à la mode	
модуль	module	module	
молодий	young	jeune	
молоко	milk	lait	
молочний	milky	lactique, de lait	
монета	coin	monnaie	
море	sea	mer	
морква	carrot	carotte	
морозиво	ice cream	glace	
морозний	frosty	glacial, froid	
мотоцикл	motorcycle	moto, motocycle	
мрія	dream	rêve	
мріяти	to dream	rêver	
музей	museum	musée	
музика	music	musique	
музикант	musician	musicien	
муха	fly	mouche	
м'ясний	meaty	de viande	
м'ясо	meat	viande	
м'яч	ball	balle	

Н

навесні	in the spring	au printemps	
навчальний	training; educational	éducatif	

навчатися	to study	faire des études	
нагородити	to reward	récompenser	
надворі	on the street	dans la cour	
надзвичайно	highly	extrêmement	
надсилати	to send	envoyer	
назва	name	nom	
найбільший	the greatest	le plus grand	
найвищий	the tallest	le plus haut	
написати	to write	écrire	
наприкінці	in the end	à la fin	
наприклад	for example	par exemple	
наречена	bride	mariée	
народження	birth	naissance	
народитися	to be born	naître	
населення	population	population	
настрій	mood	humeur	
наука	science	science	
науковий	scientific	scientifique	
нафта	oil	pétrole	
наш (наша, наше)	our	notre	
небо	sky	ciel	
неділя	Sunday	dimanche	
немає	there is no	il n'y a pas	
нести	to carry	porter	
ні	no	non	
ніж	knife	couteau	
ніс	nose	nez	
ніч	night	nuit	
новий	new	nouveau	
новина	piece of news	nouvelles	
нога	leg	jambe	
ножиці	scissors	ciseaux	
номер	number	numéro	
нуль	zero	zéro	

О

об'єкт	object	objet	
обід	dinner	déjeuner	
обідати	to have dinner	dîner	
обіцяти	to promise	promettre	
обладнання	equipment	équipement	
обличчя	face	visage	
обов'язково	necessarily	nécessairement	
овоч	vegetable	légume	
огірок	cucumber	concombre	
оголошення	announcement	annonce	
один (одна, одне)	one	un (une)	
однина	singular	singulier	
одногрупник	group mate	camarade de classe	
одяг	clothes	vêtements	
одягати	to dress	habiller	
озеро	lake	lac	
око	eye	œil	
окуляри	glasses	lunettes	
олівець	pencil	crayon	
олія	oil	huile	
онук	grandson	petit fils	
організований	organized	organisé	
освіта	education	éducation	
осінній	autumn	d'automne	
осінь	autumn	automne	
основа	foundation	base	
ось	it; this; here is	voilà	
офіційний	official	officiel	

П

пакет	package	paquet	
палити	to smoke	fumer	
паличка	wand	bâton	
пальто	coat	manteau	

пам'ятати	to remember	se souvenir	
пам'ятка	sight; memo	note	
панама	panama; hat	panama	
папір	paper	papier	
парк	park	parc	
парта	desk	bureau	
пасажир	passenger	passager	
паспорт	passport	passeport	
пекти	to bake	cuire	
пенсіонер	pensioner	retraité	
переважати	to predominate	prévaloir	
переважно	predominantly	principalement	
перекладати	to translate	traduire	
перекладач	translator	traducteur	
перемога	victory	victoire	
перерва	break	pause	
перець	pepper	poivre	
перспективний	perspective	perspectif	
перукар	hairdresser	coiffeur	
перший	first	première	
печиво	biscuit	biscuits	
пиво	beer	bière	
пиріг	pie	tarte	
писати	to write	écrire	
письменник	writer	écrivain	
письмовий	writing	écrit	
питання	question	question	
пити	to drink	boire	
пишатися	to be proud	être fier	
піаніно	piano	piano	
пів	half	demi	
південь	south	sud	
півмісяць	crescent	croissant de lune	
північ	north	nord	
північний	northern	nordique	

пігулка	pill	pilule	
підготовка	training	préparation	
підготовчий	preparatory	préparatoire	
піджак	blazer	veste, veston	
підлога	floor	sol	
підприємство	company	compagnie	
підручник	textbook	cahier de texte	
підстригти	to cut	couper	
підтримати	to support	soutenir	
пілот	pilot	pilote	
післязавтра	day after tomorrow	après demain	
пісня	song	chanson	
піти	to go	aller	
піца	pizza	pizza	
планувати	to plan	planifier	
плаття	dress	robe	
плащ	raincoat	manteau, imperméable	
плече	shoulder	épaule	
площа	square	place	
побачити	to see	voir	
побут	everyday life	vie courante	
поважати	to respect	avoir du respect	
поверх	floor	étage	
повідомлення	message	message	
повторювати	to repeat	répéter	
погода	weather	météo, temps	
подарувати	to give	présenter	
подарунок	present	présent	
поділяти	to divide	diviser	
подія	event	incident, événement	
подобатися	to be liked	plaire	
подорожувати	to travel	voyager	
подруга	girl-friend	amie	
поєднатися	to connect	combiner	

позавчора	day before yesterday	avant-hier	
познайомитися	to become acquainted	faire connaissance	
поїзд	train	train	
поїхати	to go	aller	
показувати	to show	montrer	
покупець	customer	client	
полиця	shelf	étagère	
поліклініка	polyclinic	policlinique	
поліпшити	to improve	améliorer	
політичний	political	politique	
половина	half	demi	
полотнище	cloth	serviette	
помідор	tomato	tomate	
понеділок	Monday	lundi	
пообіцяти	to make a promise	promettre	
пора	time	temps	
порада	advice	conseil	
порт	port	port	
портрет	portrait	portrait	
портфель	briefcase; portfolio	portefeuille	
поруч	next; nearby	près	
послуга	service	service	
поспіль	in a row; contract	de suite, dans une rangée	
поспішати	to hurry	se dépêcher	
потім	then	ensuite	
почати	to begin	commencer	
пошта	post office	bureau de poste	
пояснювати	to explain	expliquer	
правило	rule	règle	
правильно	correctly	correctement	
праворуч	on the right	sur la droite	

прапор	flag	drapeau	
працювати	to work	travailler	
предмет	subject	chose, objet, discipline	
президент	president	président	
препарат	preparation; drug	préparation	
прибирати	to remove; to tidy	retirer, enlever, ranger	
привіт	hello	salut	
привітатися	to greet	dire bonjour	
привітний	affable	amical	
приголосний	consonant	consonne	
приготувати	to cook	préparer	
приїжджати	to come	venir	
приклад	example	exemple	
прикметник	adjective	adjectif	
прилетіти	to arrive	arriver	
приносити	to bring	apporter	
присвячений	dedicated	dévoué	
приятель	friend	ami	
прізвище	surname	nom	
проблема	problem	problème	
програміст	programmer	programmeur	
продаватися	to sell	vendre	
продавець	seller	vendeur	
продукт	product	produit	
проект	project	projet	
проживати	to reside	vivre, résider	
промисловість	industry	industrie	
пропускати	to miss	laisser passer	
проспект	avenue	avenue	
просторий	spacious	spacieux	
протікати	leak	couler, passer	
протягом	during	pendant	
професія	profession	profession	

прохолодно	cool	cool, frais	
прочитати	to read	lire	
прощатися	to say goodbye	dire adieu	
прямо	straight	direct	
п'ятдесят	fifty	cinquante	
п'ятниця	Friday	vendredi	
п'ятсот	five hundred	cinq cents	
п'ять	five	cinq	

Р

радити	to advise	conseiller	
радитися	to consult	consulter	
радіо	radio	radio	
радість	joy	joie	
раз	time	temps	
разом	together	ensemble	
раніше	earlier	plus tôt	
ранок	morning	matin	
реєстратура	registry	enregistrement	
ремонтувати	to repair	réparer	
республіка	republic	république	
ресторан	restaurant	restaurant	
реферат	essay	analyse, exposé	
рецепт	recipe	recette	
речення	sentence	phrase	
речі	things	choses	
риба	fish	poisson	
ринок	market	marché	
рис	rice	riz	
рід іменника	genus of a noun	genre d'un nom	
рідко	seldom	rarement	
рідний	native	natal	
різний	different	différent	
рік	year	an, année	
ріка	river	rivière	

рiч	thing	chose	
робити	to make	faire	
робота	work	travail	
родина	family	famille	
родичі	relatives	parents	
родючий	fertile	fertile	
розважатися	to have fun; to have a good time	s'amuser	
розвиватися	to develop	évoluer	
розгорнути	to expand	développer	
розказувати	to tell; to narrate	dire	
розквітати	to blossom	fleurir	
розклад	schedule	calendrier des cours	
розміщений	posted	installée	
розмова	conversation	conversation	
розмовляти	to talk	parler	
розповідати	to narrate	dire	
розташований	located	situé	
розуміти	to understand	comprendre	
розумний	smart	intelligent	
роль	role	rôle	
руда	ore	minerai	
рука	hand	main	
рукавиця	mitten	moufle	
ручка	pen	stylo	

С

сад	garden	jardin	
салат	salad	salade	
самопочуття	well-being	état général, bien-être	
самостійний	independent	indépendant	
сарафан	sundress	robe d'été	
сваритися	to quarrel	se quereller	
светр	sweater	chandail, sweater	
свій (своя, своє)	own	mon (ma), ton (ta), son (sa)	

світ	world	monde	
світлий	light	clair	
світовий	world	mondial	
свято	holiday	fête	
секретар	secretary	secrétaire	
секунда	second	seconde	
село	village	village	
сендвіч	sandwich	sandwich	
середа	Wednesday	mercredi	
середній	average	du milieu, neutre	
середній рід	neuter	genre neutre	
серпень	August	août	
серфінг	surfing	surfant	
серце	heart	cœur	
сестра	sister	sœur	
сидіти	to sit	asseoir	
сильний	strong	fort	
символ	symbol	symbole	
символіка	symbolics	symbolique	
син	son	fil	
синій	blue	bleu	
сир	cheese	fromage	
Сирія	Syria	Syrie	
сік	juice	jus	
сіль	salt	sel	
сім	seven	sept	
сім'я	family	famille	
сімдесят	seventy	soixante-dix	
сімсот	seven hundred	sept cent	
січень	January	janvier	
скільки?	How many/much?	Combien?	
складний	complicated	composé, complexe	
складно	difficult	difficile	
склянка	glass	verre	
слабкий	weak	faible	

слов'янський	Slavic	slave	
словник	dictionary	dictionnaire	
слово	word	mot	
слухати	to listen	écouter	
смажити	to fry	frire	
смачний	delicious	délicieux	
сметана	sour cream	crème aigre	
сніг	snow	neige	
сніданок	breakfast	déjeuner	
снідати	to have breakfast	prendre son déjeuner	
собака	dog	chien	
солодкий	sweet	doux, sucré	
сонце	sun	soleil	
сонячний	solar	solaire	
сорок	forty	quarante	
сорочка	shirt	chemise	
спадщина	heritage	héritage, patrimoine	
спальня	bedroom	chambre	
спати	to sleep	dormir	
спека	heat	chaleur	
спекотно	hot	chaud	
сперечатися	to argue	se disputer	
спина	back	dos	
співак	singer	chanteur	
співати	to sing	chanter	
спідниця	skirt	jupe	
спілкуватися	communicate	communiquer	
спільний	joint	général, commun	
споріднений	related	en relation	
спорт	sport	sport	
спортивний костюм	tracksuit	maillot de sport	
спортклуб	sports club	club de sport	
спортсмен	sportsman	sportsman, sportif	

справа	business; case	occupation, affaires	
стадіон	stadium	stade	
становити	to be; to constitute	être	
станція	station	station	
старий	old	vieux	
стародавній	ancient	ancien	
старший	senior	aîné, âgé	
стати	to become	devenir	
стаття	article	article	
створити	to create	créer	
стеля	ceiling	plafond	
степ	steppe	steppe	
стіл	table	table	
стілець	chair	chaise	
стіна	wall	mur	
сто	hundred	cent	
столиця	capital	capitale	
сторінка	page	page	
стояти	to stand	se tenir debout	
студент	student	étudiant	
субота	Saturday	samedi	
сукня	dress	robe	
сумка	bag	sac	
сумний	sad	triste	
суп	soup	soupe	
супермаркет	supermarket	supermarché	
сусід	neighbor	voisine	
сучасний	modern	moderne	
сьогодні	today	aujourd'hui	
сягати	to reach	atteindre	

T

та	and	et	
таблиця	table	table	

так	yes	oui	
також	also	aussi	
таксі	taxi	taxi	
там	there	là	
танцювати	to dance	danser	
тарілка	plate	assiette	
тато	dad	papa	
ТВІЙ (ТВОЯ, ТВОЄ)	your	ton (ta)	
твір	writing	œuvre, composition	
театр	theatre	théâtre	
театральний	theatrical	théâtral	
теж	also	aussi	
ТЕКСТ	text	texte	
текстильний	textile	textile	
телевізор	TV set	télé	
телефон	phone	téléphone	
телефонувати	to call	appeler au téléphone	
тема	theme	thème, sujet	
температура	temperature	température	
теніс	tennis	tennis	
теплий	warm	chaud	
тепло	warmly	chaleureusement	
терапевт	therapist	thérapeute	
ти	you	tu, toi	
тиждень	week	semaine	
тисяча	one thousand	mille	
тістечко	cake	gâteau	
товариш	comrade	ami, camarade	
товаришувати	to be friends	être amis	
торговельний	trade	commerce, marchand	
торт	cake	tarte	
точка	point	point	
трава	grass	herbe	
травень	May	mai	
традиція	tradition	tradition	

трактор	tractor	tracteur	
трамвай	tram	tram	
треба	need	il est besoin	
тренуватися	to train	s'entraîner	
третій	third	troisième	
три	three	trois	
тривати	continue	continuer	
тридцять	thirty	trente	
триста	three hundred	trois cents	
тролейбус	trolleybus	trolleybus	
туалет	restroom	toilette	
турбуватися	to worry	s'inquiéter	
турецький	Turkish	turc	
Туреччина	Turkey	Turquie	
турист	tourist	touriste	
тут	here	ici	
туфлі	shoes	chaussures	

у

уважно	attentively	attentivement	
увечері	in the evening	dans la soirée	
узимку	in winter	en hiver	
узяти	to take	prendre	
Україна	Ukraine	Ukraine	
українець	Ukrainian	Ukrainien	
українка	Ukrainian	Ukrainienne	
український	Ukrainian	ukrainien	
улітку	in summer	en été	
улюблений	favorite	préféré	
умивати	to wash	laver	
умиватися	to wash up	se laver	
університет	university	université	
упродовж	during	pendant	
урожай	harvest	récolte	

урок	lesson	leçon	
учень	pupil	élève	
учитель	teacher	professeur, maître	
учора	yesterday	hier	

Ф

фабрика	factory	fabrique	
факультет	faculty	faculté	
фарба	paint	peindre	
фармацевт	pharmacist	pharmacien	
фехтування	fencing	escrime	
фізик	physicist	physicien	
фізика	physics	physique	
фізична вправа	physical exercise	exercice physique	
фізичний	physical	physique	
фільм	movie	film	
фінанси	finance	finances	
фірма	firm	compagnie	
форма	form	forme	
фото	photo	photo	
фотограф	photographer	photographe	
фотографувати	to take pictures	photographier	
фраза	phrase	phrase	
Франція	France	France	
французький	French	français	
фрукт	fruit	fruit	
футбол	football	football	
футболіст	footballer	footballeur	
футболка	T-shirt	T-shirt	

Х

Харків	Kharkiv	Kharkiv	
хата	small Ukrainian house	petite maison ukrainienne	
хвилина	minute	minute	

хворий	patient; sick	patient, malade	
хворіти	to be ill	être malade	
хімік	chemist	chimiste	
хімія	chemistry	chimie	
хліб	bread	pain	
хлопець	boy; guy	garçon	
хмара	cloud	nuage	
ходити	to walk	marcher	
хокей	hockey	hockey	
хокеїст	hockey player	joueur de hockey	
холод	cold; chill	froid	
холодильник	fridge	réfrigérateur	
холодний	cold	du froid	
холодно	coldly	froidement	
хотіти	to want	vouloir	
хребет	spine	épine, colonne vertébrale	
хто?	who?	qui?	
художник	painter	peintre	
художня гімнастика	rhythmic gymnastics	gymnastique rythmique	
хустка	headscarf	châle	

Ц

цей (ця, це)	this	cet (cette)	
цементний	cement	ciment	
центр	center	centre	
центральний	central	central	
цибуля	onion	oignon	
цікавий	interesting	intéressant	
цікавитися	take an interest	s'intéresser	
цікаво	interestingly	intéressant	
цукерка	candy	bonbon	
цукор	sugar	sucre	

Ч

чай	tea	thé	
час	time	temps	
частина	part	partie	
часто	often	souvent	
чек	check	chèque	
чекати	to wait	attendez	
чемпіон	champion	champion	
червень	June	juin	
червоний	red	rouge	
черга	turn	tour	
черевик	boot	bottine	
чесність	honesty	honnêteté	
четвер	Thursday	jeudi	
чий? (чия? чиє?)	whose?	à qui?	
число	number	nombre	
чистий	clean	propre	
чистити	to clean	nettoyer	
читати	to read	lire	
читач	reader	lecteur	
чоботи	boots	bottes	
чоловік	man	homme	
чоловічий рід	masculine genus	genre masculin	
чорний	black	noir	
чотири	four	quatre	
чотириста	four hundred	quatre cents	
чудовий	great	excellent	
чудово	perfectly	admirablement, magnifiquement	

Ш

шапка	cap	chapeau	
шарф	scarf	écharpe	
шафа	cupboard	garde-robe	
шахи	chess	échecs	

швидкий	quick	vite	
швидко	quickly	rapidement	
широкий	wide	large	
шифр	cipher	code	
шия	neck	cou	
шістдесят	sixty	soixante	
шістсот	six hundred	six cent	
шість	six	six	
шкарпетки	socks	chaussettes	
школа	school	école	
школяр	schoolboy	écolier	
школярка	schoolgirl	écolière	
шоколад	chocolate	chocolat	
шорти	shorts	short	
штани	pants	pantalon	

Щ

щасливий	happy	heureux	
ще	more	encore	
щирий	sincere	sincère	
щітка	brush	brosse	
що?	what?	quoi? quelle?	
щогодини	each hour	chaque heure	
щодня	daily	tous les jours	
щока	cheek	joue	
щомісяця	monthly	chaque mois	
щоранку	every morning	tous les matins	
щороку	each year	chaque année	
щось	something	quelque chose	
щотижня	every week	toutes les semaines	

Ю

ювелір	jeweler	bijoutier	
юнак	lad; youth	jeune, jeunesse	
юність	youth	jeunesse	

Юпітер	Jupiter	Jupiter	
юридичний	legal	légal	
юрист	lawyer	juriste	

Я

яблуко	apple	pomme	
яблучний	apple	de pomme	
ягода	berry	baie	
язик	tongue	langue	
яйце	egg	oeuf	
як	as	comme	
який? (яка? яке?)	which one? (what?)	quel? (quelle?)	
яма	pit	fosse	
японський	Japanese	Japonais	
ярлик	label	étiquette	
яскравий	bright	brillant	
ясно	clear	clair	
яхта	yacht	yacht	

Зміст

Вступ.....	3
Тема 1. Звуки та літери української мови	5
Тема 2. Іменник.....	18
Тема 3. Поняття множини іменника. Особові займенники.....	25
Тема 4. Рід іменника. Систематизація форм множини. Прикметник.....	36
Тема 5. Присвійні займенники.....	45
Тема 6. Дієслово. Дієслова I дієвідміни	52
Тема 7. Дієслово. Дієслова II дієвідміни	62
Тема 8. Дієслова з особливостями дієвідмінювання. Наказовий спосіб дієслова	70
Тема 9. Поняття про відмінки. Місцевий відмінок. Іменник та займенник у місцевому відмінку однини.....	84
Тема 10. Знахідний відмінок. Іменник та займенник у знахідному відмінку однини	95
Тема 11. Минулий та майбутній час дієслова	106
Тема 12. Родовий відмінок. Іменник та займенник у родовому відмінку однини	119
Тема 13. Давальний відмінок. Іменник та займенник у давальному відмінку однини.....	127
Тема 14. Орудний відмінок. Іменник та займенник в орудному відмінку однини	136
Тема 15. Систематизація відмінкових форм в однині.....	144
Тема 16. Місцевий та знахідний відмінки іменника у множині.....	159
Тема 17. Родовий, давальний, орудний відмінки іменника у множині ...	167
Тема 18. Систематизація відмінкових форм у множині	178
Словник	188

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Жовтобрюх Валентина Федорівна
Архипенко Людмила Михайлівна
Дьолог Ольга Станіславівна та ін.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Навчальний посібник
для іноземних слухачів підготовчого відділення

За загальною редакцією
д-ра філол. наук, професора О. С. Черемської

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Відповідальний за видання *О. С. Черемська*

Відповідальний редактор *О. С. Вяткіна*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *О. Г. Доценко*

План 2021 р. Поз. № 32-ЕНП. Обсяг 223 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.